

Projekt

Zgłoszony przez Burmistrza Szprotawy 08.11.2024 r.

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SZPROTAWIE**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 i 1572), art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54, 834, 1089 i 1222), uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Burmistrzowi Szprotawy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Szprotawie

Andrzej Stambulski

Anna Kowalska-Kasprzak
RADCA PRAWNY

8.11.2024r.

Uzasadnienie

Do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 został sporządzony w celu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska, która jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych gminnych programów ochrony środowiska. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Programy powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 przedstawia szereg inwestycji planowanych do realizacji z zakresu ochrony środowiska w związku z powyższym wiąże się ze skutkami finansowymi. Koszt każdej inwestycji i planowanego zadania został podany i opisany w programie.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112), organ administracji opracowujący projekt dokumentu może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

W piśmie z dnia 03.10.2024 r. (znak: WZŚ.411.124.2024.EK) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim uzgodnił możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Programu ochrony środowiska dla gminy Szprotawa lata 2024-2030.

W piśmie z dnia 09.10.2024 r. (znak: NZ.9022.463.2024.MZ) Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wielkopolskim wyraził zgodę na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030”.

Mając powyższe na uwadze stwierdzono odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030”.

Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.) oraz art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112), Burmistrz Szprotawy poinformował o opracowaniu i wyłożeniu do wglądu publicznego projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030”. Konsultacje w formie wyłożenia do wglądu publicznego trwały od 13.09.2024 r. do 03.10.2024 r. Wszyscy zainteresowani mieli prawo składać wnioski, zastrzeżenia bądź uwagi do projektu Programu, które można było zgłaszać na udostępnionym formularzu, który następnie należało przesłać na adres: Urząd Miejski w Szprotawie, ul. Rynek 45, 67-300 Szprotawa lub złożyć osobiście w tut. Urzędzie, lub przesłać za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: ratusz@szprotawa.pl (w tytule wpisując „Uwagi do programu ochrony środowiska”).

W wyznaczonym terminie do projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030” wpłynął jeden wniosek z uwagami. Z konsultacji społecznych sporządzono podsumowanie z wyłożenia do wglądu publicznego, które zamieszczono na stronie Gminy.

Ponadto Zarząd Powiatu Żagańskiego w dniu 14 października 2024 r. pozytywnie zaopiniował projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030”.

W świetle powyższego, w celu realizacji obowiązku ustawowego, zasadne jest przyjęcie uchwały.

Opracowała:

Agnieszka Katan

Inspektor ds. ochrony środowiska

BURMISTRZ

Mirosław Gąslik

08.11.2024 r.

I. Kula
KIEROWNIK WYDZIAŁU
Piotr Wciórka

SKARBNIK GMINY
GŁÓWNY KSIĘGOWY BUDŻETU
Beata Sztojko

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Szprotawa, 2024

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Zamawiający:

Gmina Szprotawa

Ul. Rynek 45

67-300 Szprotawa

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka

Konsultant – Joanna Kaszubska

Analitik – Martyna Ciska

Spis treści

Wykaz skrótów	5
1. Wstęp	7
1.1. Regulacje prawne	7
1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu	7
2. Streszczenie	8
3. Efekty realizacji dotychczasowego programu	12
4. Charakterystyka gminy	19
4.1. Położenie administracyjne	19
4.2. Położenie geograficzne	20
4.3. Zagospodarowanie przestrzenne	21
4.4. Infrastruktura techniczna	22
4.4.1. Transport	22
4.4.1.1. Drogi	22
4.4.1.2. Drogi dla rowerów	34
4.4.1.3. Kolej i lotnictwo	35
4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło	35
4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną	36
4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz	36
5. Ocena stanu środowiska	37
5.1. Obszary przyszłej interwencji	37
5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	37
5.1.1.1 Klimat	37
5.1.1.2 Jakość powietrza	38
5.1.1.3 Analiza SWOT	53
5.1.2. Zagrożenia hałasem	53
5.1.2.1 Analiza SWOT	61
5.1.3 Pola elektromagnetyczne	62
5.1.3.1 Analiza SWOT	68
5.1.4 Gospodarowanie wodami	68
5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy	68
5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych	69
5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe	74
5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych	76
5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	78
5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych	79
5.1.4.7. Zagrożenie suszą	80
5.1.4.8 Analiza SWOT	86
5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa	86

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa	86
5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna	92
5.1.5.3 Analiza SWOT	93
5.1.6 Zasoby geologiczne	94
5.1.6.1 Analiza SWOT	98
5.1.7 Gleby	98
5.1.7.1 Analiza SWOT	106
5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	107
5.1.8.1 Analiza SWOT	115
5.1.9 Zasoby przyrodnicze	116
5.1.9.1 Analiza SWOT	138
5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami	138
5.1.10.1 Analiza SWOT	141
5.2 Zagadnienia horyzontalne	141
5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu	141
5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	143
5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	144
5.2.4 Monitoring środowiska	145
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	146
6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	146
6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem	153
6.3 Instrumenty realizacji programu	159
7. System realizacji programu ochrony środowiska	160
7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie	160
7.2 Monitoring programu ochrony środowiska	160
8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	162
Spis tabel i rysunków	185

Wykaz skrótów

AOT40 – suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a wartością $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$

As – arsen

B(a)P – benzo(a)piren

BZT5 – biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

Cd – Kadm

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu

dam³ – Dekametry sześciennie

dB – decybel

Dz. U. – Dziennik Ustaw

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

Hz - Herz

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWpd – Jednolite Części Wód Podziemnych

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

kWh – kilowatogodziny

L_{DWN} – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

L_N – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór dnia w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00)

LED – dioda elektroluminescencyjna

Mg – Megagram

MEW – Małe Elektrownie Wodne

M.P. – Monitor Polski

mpzp – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

MVA – megawoltoamper

MW – megawat

n/c – niskie ciśnienie

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ni – Nikiel

nn – niskie napięcie

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO_x – Tlenki azotu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

OGP – Operator Gazociągów Przesyłowych

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OZE – odnawialne źródła energii

Pb – Ołów

PE - polietylen

PEM – Pole elektromagnetyczne

PM – (z ang. Particulate Matter) pył zawieszony

PM₁₀ – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM_{2,5} – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

PSH - Państwowa Służba Hydrogeologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

PV – panele fotowoltaiczne

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RWMŚ – Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska

s/c – średnie ciśnienie

SDRR – średni dobowy ruch roczny

SO₂ – Dwutlenek siarki

SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

SPR – stacja pomiarowo-redukcyjna

SUW – Stacja Uzdatniania Wody

SWOT – metoda analizy, której nazwa została utworzona z pierwszych liter wyrazów: S – strengths (silne strony, atuty), W – weaknesses (słabe strony), O – opportunities (szanse), T – threats (zagrożenia)

SZDK – Szprotawski Dom Kultury

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WE – Wspólnota Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. Wstęp

1.1. Regulacje prawne

Programy ochrony środowiska są jednym z narzędzi prowadzenia polityki środowiska. Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 r., poz. 54 ze zm.) polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy wynika z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Zaplanowane działania są niezbędne do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców oraz przyczynią się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu

Projekt gminnego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez właściwy zarząd powiatu. Ponadto organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska uchwała rada gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

W trakcie prac nad przedmiotowym Programem:

- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,

- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

2. Streszczenie

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą m.in. położenie oraz dostęp do infrastruktury technicznej,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

Gmina Szprotawa jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną na terenie powiatu żagańskiego i województwa lubuskiego. Zamieszkuje ją 18 532 mieszkańców¹. Najbliższym większym ośrodkiem miejskim jest Zielona Góra oddalona od Gminy Szprotawa o ok. 50 km.

Układ komunikacyjny stanowi szkielet układu przestrzennego obszaru gminy. Gęstość sieci, stan techniczny i relacje stanowią o możliwościach rozwojowych danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Szprotawa tworzą:

- droga krajowa nr 12 relacji Łęknica – Dorohusk,
- droga wojewódzka nr 297 relacji Nowa Sól – Pasiecznik,
- droga wojewódzka nr 328 relacji Nowe Miasteczko – Marciszów,
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

¹ Raport o stanie Gminy Szprotawa za 2023 rok.

Długość dróg gminnych na terenie wiejskim wynosi 107,972 km, a na terenie miejskim 37,389 km, co daje łącznie 145,361 km dróg gminnych.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Stan jakości powietrza w województwie lubuskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Województwo lubuskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, Gmina Szprotawa należy do strefy lubuskiej.

W ocenie jakości powietrza za rok 2023, na terenie gminy Szprotawa, ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego ozonu stwierdzono przekroczenia.

Zgodnie ze Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 i Programami Wykonawczymi Monitoringu Środowiska w zakresie oceny stanu akustycznego środowiska, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska na terenie gminy Szprotawa nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego w latach 2020-2023.

Z obszaru gminy Szprotawa nie przekazano do RWMŚ żadnych sprawozdań z pomiarów okresowych hałasu drogowego. Na terenie gminy Szprotawa nie występują odcinki dróg objęte strategicznymi mapami hałasu.

Zgodnie z art. 147 ust.1 ustawy Prawo ochrony środowiska firma Bolmet Recycling Sp. z o.o. wykonała pomiary okresowe w 2023 roku. Na podstawie wykonanych pomiarów okresowych nie stwierdzono wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

Zgodnie ze Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 i Programem Wykonawczym Monitoringu Pól Elektromagnetycznych na 2022 r., Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w 2022 roku wykonał pomiary pól elektromagnetycznych na obszarze gminy Szprotawa w 1 punkcie pomiarowym. Uzyskany wynik poziomu PEM - 1,02 V/m jak, i wyliczony wskaźnik WME - 0,06, nie wykazały wystąpienia przekroczenia poziomów dopuszczalnych.

Od dnia 24 lutego 2023 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry. Poniżej zostały przedstawione JCWP na terenie gminy Szprotawa wg nowego planu:

- RW60001116599 – Bóbr od Żeliszowskiego Potoku do Kwisy;
- RW60001116499 – Szprotawa od Chocianowskiej Wody do Bobru;
- RW600010164529 – Ostrężna;
- RW60001016489 – Kamienny Potok;
- RW60001016549 – Ruda;
- RW600009169275 – Brzeźnica od źródła do Szumu;
- RW600010164699 – Sucha;
- RW600010153499 – Biała Woda;
- RW600009165899 – Iławka.

Badania JCWP w ostatnich latach wykazały ogólny zły stan wód powierzchniowych na obszarze gminy Szprotawa.

W 2023 r. na terenie gminy Szprotawa w ramach PMŚ nie były prowadzone badania wód podziemnych. Badania były prowadzone w roku 2022 w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym w miejscowości Szprotawa. Punkt ten był zlokalizowany na jednolitej części wód podziemnych o nr PLGW600093.

Przeprowadzona klasyfikacja na podstawie uzyskanych wyników badań wskaźników fizykochemicznych wskazywała w ppk 7452 na III klasę jakości – wody zadawalającej jakości. Końcowa klasa jakości w roku 2022 wskazywała na II klasę – wody dobrej jakości.

Gmina wyposażona jest w sieć wodociągową i kanalizacyjną. Stopień zwodociągowania gminy wynosi 89,80%, natomiast stopień skanalizowania 57,20%.

Na terenie gminy Szprotawa występuje indywidualne rozwiązania z zakresu zaopatrzenia w ciepło. W celach grzewczych mieszkańcy wykorzystują głównie paliwo węglowe, gazowe oraz z mniejszym stopniem biomasę czy energię elektryczną.²

Występują również kotłownie lokalne wytwarzające ciepło dla potrzeb własnych obiektów przemysłowych, obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Paliwem wykorzystywanym w ww. kotłowniach jest głównie gaz ziemny i węgiel³.

Na podstawie zawartej z Gminą umowy z dnia 01.09.2022 r. odpady odbierane są od wszystkich mieszkańców przez firmę: Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. z Poznania –

² Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027 przyjęty uchwałą nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r., s. 58.

³ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027 przyjęty uchwałą nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r., s. 36-37.

oddział w Szprotawie. Umowa obowiązuje do 30.06.2025 r. Firma ta zawiera również odrębne umowy na wywóz odpadów z firmami i instytucjami z terenu gminy.

Zmieszane odpady komunalne są przekazywane do sortowania, bioodpady do kompostowania, meble – odpady wielkogabarytowe do składowania do Instalacji Komunalnej należącej do firmy PreZero Dolny Śląsk Sp. z o.o. znajdującej się w obrębie wsi Kartowice.

Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. przy ul. Przemysłowej na terenie Wiechlic posiadają sortownie odpadów segregowanych, gdzie doczyszczane są odpady odebrane selektywnie od mieszkańców. Odpady zebrane selektywnie oddawane są do instalacji odzysku i ponownego przetwarzania odpadów wysegregowanych. Odpady z gruzu i betonu przekazywane są do recyklingu i ponownego wykorzystania.

Od 1 lipca 2013 r. na terenie gminy Szprotawa funkcjonują prowadzone przez firmę Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. dwa stacjonarne Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Punkty znajdują się przy:

- ul. Kochanowskiego 2 w Szprotawie,
- ul. Przemysłowej w Wiechlicach (hangar).

Gmina Szprotawa w latach 2019-2020 nie osiągnęła obowiązkowego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz w latach 2021-2023 nie osiągnęła obowiązkowego poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Na obszarze gminy Szprotawa znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody Buczyna Szprotawska,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Park Słowiański,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bobru,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Szprotawki,
- Obszar Natura 2000 Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka,
- Obszar Natura 2000 Małomickie Łęgi,
- Obszar Natura 2000 Borowina,
- Obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie,
- Zespół Przyrodniczo-krajobrazowy „Potok Sucha”,
- pomniki przyrody.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na obszarze gminy Szprotawa nie funkcjonują takie zakłady.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy Szprotawa.

Zadania wyznaczone w obszarze interwencji Ochrona klimatu i jakości powietrza skupiają się przede wszystkim na termomodernizacji obiektów, dostawie i montażu instalacji PV, rozbudowie infrastruktury rowerowej, czy też zakupie autobusów elektrycznych. W ramach obszaru interwencji Zagrożenia hałasem wyznaczono zadania związane z rozbudową i przebudową dróg na terenie gminy Szprotawa. W ramach gospodarowania wodami wyznaczono zadanie mające na celu planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami. Działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej polegają m.in. na kontroli nieruchomości na obszarach nieskanalizowanych, rozbudowie i przebudowie oczyszczalni ścieków, rozbudowie sieci kanalizacyjnej, budowie SUW, czy też modernizacji sieci wodociągowej. W ramach obszaru interwencji Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów wskazano na zadania związane z likwidacją dzikich wysypisk śmieci, działaniami edukacyjnymi, odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych oraz modernizacją sortowni odpadów. Zadanie związane z zakupem drzew, krzewów i kwiatów wpisano w obszar Zasoby przyrodnicze. W ramach Zagrożeń poważnymi awariami skupiono się przede wszystkim na wsparciu jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa oraz przeglądach technicznych systemu syren alarmowych.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy gminy Szprotawa odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Miejskiej raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w programie.

3. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Na terenie gminy Szprotawa obowiązywał Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 dla Gminy Szprotawa przyjęty uchwałą nr LXI/430/2014 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 września 2014 roku.

Zadania inwestycyjne zaplanowane do realizacji w ramach Programu i stopień ich wykonania przedstawiono w poniższej tabeli.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Tabela 1. Zadania inwestycyjne zaplanowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 dla Gminy Szprotawa

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Realizacja
1.	Kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla aglomeracji Szprotawa	Ograniczenie zrzutu nieczystości, ścieków do rzek oraz poprawa jakości wody pitnej	Zadanie zostało zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, działanie I.1 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM. Koszt realizacji zadania: 101 960 442,80 zł (49 790 818,60 zł dofinansowanie UE).
2.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Szprotawy Etap I (Badania i przygotowanie dokumentacji)	Zapewnienie mediów w celu ograniczenia niekontrolowanych zrzutów ścieków oraz emisji zanieczyszczeń do środowiska	I etap przedsięwzięcia pn. „Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Szprotawy - Etap I - Badania i przygotowanie dokumentacji” obejmował wykonanie badań geotechnicznych oraz sporządzenie dokumentacji projektowo-budowlanej. Ta część prac współfinansowana była ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Innowacyjna Gospodarka. Koszt realizacji zadania: 685 725,00 zł (582 866,25 zł dofinansowanie UE)
3.	Modernizacja centralnego ogrzewania i instalacji hydrantowej w Gimnazjum nr 3 i w Szkole Podstawowej w Wiechlicach	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska (głównie do powietrza)	Zadanie zostało zrealizowane w 2014 r.: Modernizacja Szkoły Podstawowej w Wiechlicach – wymiana instalacji CO (wymiana ogrzewania centralnego wraz z instalacją – wymiana starego pieca gazowego na nowy gazowy). Powierzchnia 3 361,00 m ² . Koszt realizacji zadania: 221 479,00 zł – środki własne Gminy. Szacunkowa redukcja emisji PM10 = 3 188,2 [kg/rok] Szacunkowa redukcja emisji B(a)P = 1,01 [kg/rok]

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Realizacja
4.	Przebudowa ulicy Szewskiej i Końcowej w Lesznie Górnym	Poprawa organizacji ruchu na drodze, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze spalin do środowiska (głównie do powietrza)	Zadanie zostało zrealizowane w latach: 2016 oraz 2018: 1. Modernizacja ulicy Przemkowskiej i Szewskiej w Lesznie Górnym. Wykonanie nowej nawierzchni z kostki betonowej. Poprawa jakości ruchu i przepustowości, skrócenie czasu przejazdu. Długość 2 km. Koszt realizacji zadania: 821 044,00 zł – środki własne Gminy. 2. Modernizacja drogi gminnej – ul. Końcowa w Lesznie Górnym – została wykonana nawierzchnia z kostki betonowej na odcinku 200 mb oraz ułożono krawężnik. Upłynnienie ruchu, krótszy czas przejazdu. Koszt realizacji zadania: 179 000,00 zł – środki własne Gminy.
5.	Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne wraz z rozbudową na terenie gminy Szprotawa	Znaczna oszczędność finansowa i zmniejszenie emisji energii	1. Modernizacja, wymiana żarówek na energooszczędne LED. Koszt realizacji zadania: 4 634 381,59 zł. 2. Budowa 150 punktów ledowych oświetlenia ulicznego. Koszt realizacji zadania: 2 450 971,00 zł.

Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie

Ponadto w ostatnich latach w ramach ochrony środowiska zrealizowano następujące zadania:

1. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Wiechlicach poprzez wymianę ogrzewania z gazowego na pompy ciepła 2 szt., montaż fotowoltaiki, docieplenie ścian i dachu;
2. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Lesznie Górnym poprzez wymianę pieca z węglowego na pompę ciepła 2 szt., docieplenie ścian;
3. Wymiana kotła gazowego na nowy kocioł gazowy w budynku Szprotawskiego Domu Kultury;
4. Montaż czujnika czystości powietrza;
5. Budowa ścieżki rowerowej ze Szprotawy do Siecieborzyc (Stypułowa) na długości 14,9 km;

6. Modernizacja dróg gminnych poprzez wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej Bobrowice – Sieraków, Leszno Dolne, Leszno Dolne – Kopanie, Leszno Górne ul. Fabryczna, Leszno Górne – Sieraków, Witków, Pasterzowice, Henryków, Bobrowice – Biernatów na długości 9,85 km;
7. Rozbudowa dróg gminnych ulica Akacjowa, Brzozowa i Klonowa w Wiechlicach z betonowej na asfaltową, rozszerzenie pasa jezdni, budowa krawężników, budowa nowych chodników, ścieżek rowerowych w pasie drogi, budowa ronda przy skrzyżowaniu, łączna długość 1,8 km;
8. Remonty i bieżąca naprawa dróg gminnych poprzez poprawę nawierzchni na długości 25 km;
9. Utrzymanie czystości nawierzchni dróg gminnych na długości 180 km;
10. Zakup i sadzenie drzew i krzewów wzdłuż przebudowanych dróg;
11. Budowa ciągu rowerowo - pieszego na terenie miasta Szprotawa wraz z kładką przez rzekę Szprotawa, ciąg;
12. Program „Zielony Transport” - przygotowanie dokumentacji związanej z zakupem elektrycznych autobusów;
13. Utworzenie punktu przyjmowania i pomoc w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie wymiany pieców na niskoemisyjne w ramach programu Czyste Powietrze w ramach współpracy z WFOŚiGW W Zielonej Górze;
14. Budowa kotłowni na gaz, likwidacja węglowej przy ul. Niepodległości 15 w Szprotawie;
15. Wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na ekologiczne, w tym m.in. kotły gazowe, pompy ciepła, modernizacje istniejących kotłowni;
16. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Siecieorzycach - docieplenie ścian i stropodachu;
17. Modernizacja ul. Henrykowskiej na długości 580 mb;
18. Przebudowa dróg w Pasterzowicach i Lesznie Górnym o łącznej długości 3,8 km;
19. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w piecach domowych;
20. Budowa ścieżek rowerowych – dokumentacja;
21. Montaż mikroinstalacji w budynkach mieszkalnych;
22. Rozbudowa dróg gminnych w Szprotawie: ul. Chodkiewicza, Bronka Kozaka, Basztowa poprzez zmianę nawierzchni, budowa chodników i ścieżki rowerowej w pasie drogi na łącznej długości 650 mb;
23. Przebudowa dróg gminnych, z miana nawierzchni z gruntowej na asfaltową w Szprotawa: ul. Polna, Sikorskiego, Krótka, Waszyngtona, Brzozowa i Jesionowa w Wiechlicach, w Borowinie, Siecieorzycach, Sierakowie, Lesznie Dolnym, Biernatowie o łącznej długości 4,5 km;

24. Przebudowa z rozbudową infrastruktury drogowej na osiedlu Piastowskim w Szprotawie poprzez wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej ul. Porzeczkowa, Witosa i Jasna na długości 1,8 km;
25. Wymiana pieca węglowego na pompę ciepła w 7 domach - Dzikowice, ul. Poniatowskiego w Szprotawie, ul. Wojska Polskiego w Szprotawie, ul. Żagańska w Szprotawie, ul. Końcowa w Lesznie Górnym, Dziećmiarowice, ul. Szkolna w Lesznie Górnym, Plac Sportowy w Lesznie Górnym;
26. Wymiana kotła węglowego na gazowy w 2 domach - ul. Robotnicza i Sobieskiego w Szprotawie;
27. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w 4 domach - Bobrowice, ul. Szprotawska w Lesznie Górnym (2 domy), ul. Partyzancka w Szprotawie;
28. Montaż rekuperacji w 1 domu - ul. Żagańska w Szprotawie;
29. Wymiana pieców węglowych na gazowe w ilości 17 szt. wraz z instalacją w zabudowie wielorodzinnej Szprotawa: ul. Krasińskiego (10 lokale), I Armii, Piastowska, Młynarska (2 lokale), Koszarowa, Kościuszki (2 lokale);
30. Wymiana pieców węglowych na gazowe w ilości 8 szt. wraz z instalacją w zabudowie wielorodzinnej. Szprotawa: ul. B. Kozaka (2 lokale), Różana (1 lokal), Sobieskiego (2 lokale), Chrobrego (1 lokal), Kościuszki (2 lokale) od 22.01.2021 r. do 19.11.2021 r. Łączna powierzchnia lokali w których wymieniono źródło ogrzewania to 354 m²;
31. Wymiana źródła ciepła w istniejących 6 szt. budynkach - właściciele prywatni: w Borowinie, Cieciszowie, Długiem, w Szprotawie przy ul. Sobieskiego, ul. Witosa (2 szt.) i ul. Kościuszki, o łącznej powierzchni 914 m²;
32. Termomodernizacja 1 szt. budynku - osoba prywatne - ocieplenie przegród budowlanych, stolarka okienna i drzwiowa przy ul. Sobieskiego w Szprotawie o powierzchni 99 m²;
33. Wymiana pieców węglowych na gazowe w ilości 3 szt. w zabudowie wielorodzinnej, działania gminy: Szprotawa: ul. B. Kozaka 15, ul. Kościuszki 10 i ul. Chrobrego 8. Łączna powierzchnia lokali w których wymieniono źródło ogrzewania to 159,91 m²;
34. Wymiana pieca węglowego na klimatyzację z funkcją grzania (działania gminy) w zabudowie wielorodzinnej w Szprotawie przy ul. Partyzanckiej 12b w Szprotawie - 1 lokal o pow. 34,03 m²;
35. Wymiana pieca węglowego na grzejnik elektryczny akumulacyjny (działania gminy) w zabudowie wielorodzinnej w Szprotawie przy ul. Kościuszki 52 w Szprotawie - 1 lokal o pow. 17 m²;
36. Odłączenie z kotłowni węglowej miejskiej i montaż pieca gazowego (działania gminy) w 2 lokalach przy ul. Krasińskiego 23 w Szprotawie o pow. 134,8 m²;
37. Wymiana źródła ciepła w istniejących 6 szt. budynkach - właściciele prywatni: w Henrykowie 37 (kocioł węglowy na pellet drzewny), Borowinie 66 (kocioł węglowy na

- pompę ciepła), Leszno Górne ul. Szprotawska 18 A (wymiana kotła węglowego na pompę ciepła), ul. Ciszowska 38 w Szprotawie (kocioł węglowy na kocioł gazowy), ul. Końcowa 13 w Lesznie Górnym (kocioł węglowy na pompę ciepła), ul. Wolności 16 w Szprotawie (kocioł węglowy na kocioł na pellet), o łącznej powierzchni 987 m²;
38. Działania w 4 szt. budynkach - osoby prywatne - wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła i stolarka okienna przy ul. Bolesławieckiej 29 w Lesznie Górnym o powierzchni 100 m², stolarka okienna przy ul. Wyszyńskiego 5 w Szprotawie o powierzchni 105 m², stolarka okienna i drzwiowa w Borowinie 66 wraz z wymianą źródła ciepła o powierzchni 150 m², stolarka okienna i drzwiowa przy ul. Wolności 16 wraz z wymianą źródła ciepła w Szprotawie o powierzchni 78 m²;
39. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Siecieborzycach - docieplenie ścian i stropodachu - pow. 1 140 m² z kwotą 525 503,00 zł;
40. Działania promocyjne i edukacyjne w ramach ochrony środowiska na terenie gminy Szprotawa;
41. Kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi w obszarach zabudowanych;
42. Rozbudowa drogi gminnej Nr 103573F w Szprotawie – etap IV;
43. Przebudowa dróg na Os. Piastowskim w Szprotawie;
44. Poprawa dostępności komunikacyjno-transportowej poprzez przebudowę ul. Lipowej w Wiechlicach;
45. Przebudowa infrastruktury drogowej w Lesznie Górnym;
46. Rozbudowa drogi gminnej Nr 103573F w Szprotawie;
47. Rozbudowa drogi gminnej Nr 103569F – ul. Chodkiewicza w Szprotawie;
48. Rozbudowa dróg gminnych Nr 005947F, Nr 005943F i Nr 005935F w Wiechlicach;
49. Zakup autobusów elektrycznych wraz z systemem ładowania dla Gminy Szprotawa;
50. Budowa systemu nawadniania boiska piłkarskiego w Witkowie;
51. Rozbudowa infrastruktury rowerowej na terenie województwa lubuskiego w Gminie Szprotawa - VELO SPROTAVIA;
52. Wsparcie służb ratownictwa technicznego i przeciwpowodziowego na terenie gmin Bytom Odrzański, Szprotawa, Sulęcín, Drezdenko , Kostrzyn nad Odrą, Nowe Miasteczko, Otyń, Szczaniec, Ośno Lubuskie, Santok i Witnica;
53. Wymiana starego pieca gazowego na nowy wraz z całą instalacją oraz montaż pompy (w ramach całej inwestycji „Przebudowa z rozbudową dawnego budynku Klasztoru Magdalenek, przy ul. Plac Kościelny 2 w Szprotawie na Centrum Aktywności Społecznej”). Powierzchnia 1 364,5 m²;

54. Modernizacja Przedszkola przy ul. Rolnej w Szprotawie – wymiana instalacji elektrycznej oraz budowa nowej kotłowni (wymiana starego pieca gazowego na nowy gazowy). Powierzchnia 720 m²;
55. Modernizacja Przedszkola przy ul. Parkowej w Szprotawie – docieplenie budynku wraz z wykonaniem elewacji oraz docieplenie dachu. Adaptacja poddasza na salę zabaw. Powierzchnia 650 m²;
56. W ramach inwestycji „Przebudowa z rozbudową Przedszkola Komunalnego nr 3, przy ul. Waszyngtona 5 w Szprotawie” – nowy piec gazowy wraz z instalacją (wcześniej budynek podłączony był do sieci ciepłowniczej – kotłownia węglowa). Powierzchnia 1 173,5 m²;
57. Budowa kotłowni gazowej w remizie w Lesznie Górnym (wraz z instalacją);
58. Modernizacja Sali sportowej oraz wymiana stolarki okiennej w Szkole Podstawowej w Wiechlicach. Powierzchnia 1 840,00 m²;
59. Budowa kotłowni gazowej wraz z wymianą instalacji co w Szkole Podstawowej w Siecieborzycach (wcześniej kotłownia i piec na węgiel);
60. Termomodernizacja budynku przedszkola komunalnego nr 1 przy ul. Rolnej 1 w Szprotawie polegająca na: wymianie stolarki okiennej, wymianie stolarki drzwiowej zewnętrznej, dociepleniu ścian, dociepleniu stropodachu, montażu nowej wentylacji, wymianie starego oświetlenia na LED, montażu pompy ciepła, montażu fotowoltaiki, wymianie starego pieca gazowego na nowy gazowy, wymianie całej instalacji c.o. Powierzchnia użytkowa – 625 m²;
61. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Siecieborzycach poprzez docieplenie stropodachu. Powierzchnia użytkowa 1 140 m²;
62. Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa na lata 2016-2020 oraz jego aktualizacje;
63. Czynny udział w programie „Czyste powietrze” – spotkanie w Domu Kultury w Szprotawie – październik 2018 r. oraz grudzień 2018 r. udział w szkoleniu w WFOŚiGW w Zielonej Górze;
64. Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027;
65. Budowa nowego komina na kotłowni o wysokości 60 m przy ul. Sobieskiego 75 w Szprotawie;
66. Modernizacja sieci ciepłowniczej – wymiana rur stalowych na preizolowane na długości 300 m;
67. Modernizacja, przebudowa i budowa dróg na terenie gminy Szprotawa;
68. Mechaniczne i ręczne oczyszczanie dróg z piasku oraz innych zanieczyszczeń;
69. Czyszczenie po sezonie zimowym wyznaczonych miejsc na nawierzchni dróg;
70. Nasadzenia drzew i krzewów na terenie parków, skwerów, zieleni przy drogach;

71. Wprowadzenie strefy płatnego parkowania w celu ograniczenia ilości samochodów parkujących w ścisłym centrum oraz upłynnienia ruchu;

72. Budowa ścieżek rowerowych;

73. Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.

Powyższe zadania miały przede wszystkim na celu ochronę jakości powietrza, ochronę bioróżnorodności, zarządzanie odpadami, ograniczenie hałasu i odpowiednie gospodarowanie zasobami przyrody. Dzięki tym działaniom możliwe jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju i poprawa jakości życia zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń.

4. Charakterystyka gminy

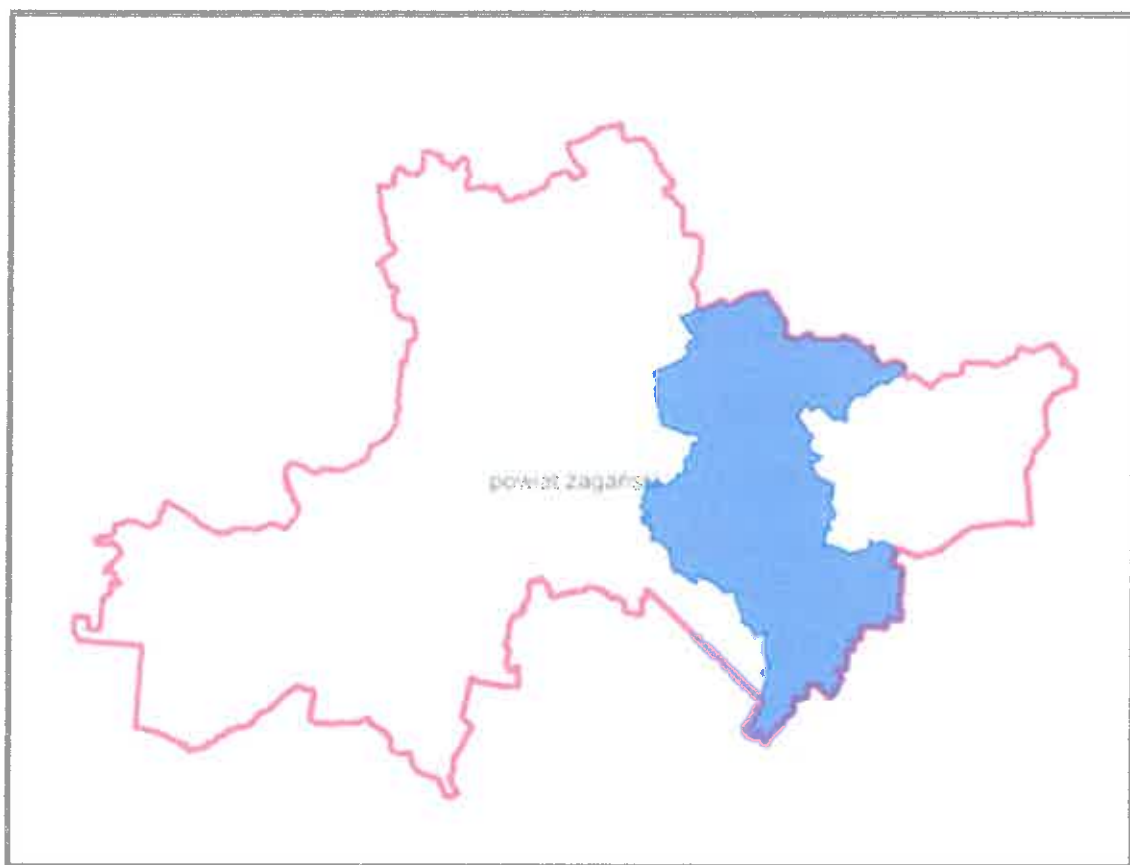
4.1. Położenie administracyjne

Gmina Szprotawa jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną na terenie powiatu żagańskiego i województwa lubuskiego. Zamieszkuje ją 18 532 mieszkańców⁴. Najbliższym większym ośrodkiem miejskim jest Zielona Góra oddalona od Gminy Szprotawa o ok. 50 km. Sąsiadującymi Gminami są:

- gminą wiejską Żagań (powiat żagański, województwo lubuskie),
- gminą miejsko-wiejską Małomice (powiat żagański, województwo lubuskie),
- gminą wiejską Niegostawice (powiat żagański, województwo lubuskie),
- gminą miejsko-wiejską Nowe Miasteczko (powiat nowosolski, województwo lubuskie),
- gminą miejsko-wiejską Kozuchów (powiat nowosolski, województwo lubuskie),
- gminą miejsko-wiejską Przemków (powiat polkowicki, województwo dolnośląskie),
- gminą wiejską Bolesławiec (powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie),
- gminą wiejską Osiecznica (powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie),
- gminą wiejską Gromadka (powiat bolesławiecki, województwo dolnośląskie).

⁴ Raport o stanie Gminy Szprotawa za 2023 rok.

Rysunek 1. Położenie Gminy Szprotawa na tle powiatu żagańskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html (dostęp: 24.07.2024 r.)

4.2. Położenie geograficzne

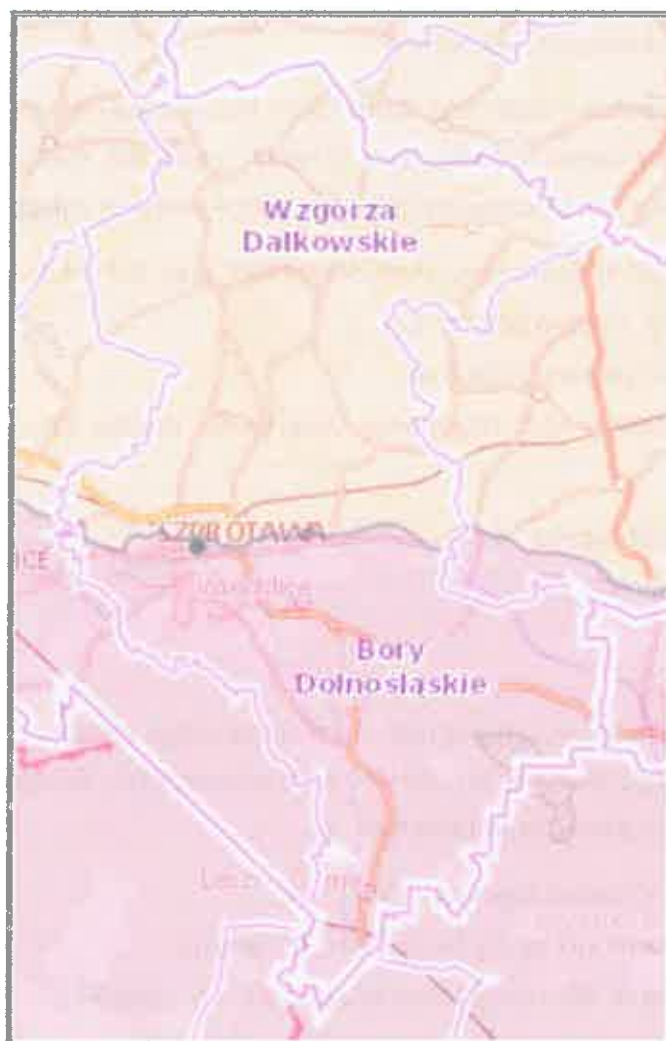
Według podziału fizyczno-geograficznego Polski terytorium gminy Szprotawa położone jest na obszarze 2 mezoregionów: Wzgórza Dalkowskie oraz Bory Dolnośląskie.

Tabela 2. Położenie gminy Szprotawa wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Wyszczególnienie	Gmina Szprotawa	
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie	Niziny Sasko-Łużyckie
Makroregion	Wał Trzebnicki	Nizina Śląsko-Łużycka
Mezoregion	Wzgórza Dalkowskie	Bory Dolnośląskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia; <https://geologia.pgi.gov.pl/> (dostęp: 24.07.2024 r.)

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Szprotawa

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/> (dostęp: 24.07.2024 r.)

4.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Powierzchnia Gminy Szprotawa wynosi 233 km².⁵ Gmina dzieli się na obszar miasta i obszar wiejski. Miasto stanowi ośrodek usługowo-produkcyjnym. Świadczone są tu usługi administracji, kultury, handlu, gastronomii i turystyki. Funkcją obszarów wiejskich gminy jest przede wszystkim produkcja rolna. Gmina Szprotawa posiada również atrakcyjne tereny pod kątem przyrodniczym. Kluczowe są tereny leśne, najgęstsze leżą na południe i wschód od miasta Szprotawa. Kompleksy leśne w gminie są jednymi z najstarszych w województwie lubuskim. Charakterystycznymi elementami krajobrazu południowej części gminy są stawy i oczka wodne powstałe w wyniku eksploatacji żwiru, zwane „Pojezierzem Szprotawsko-

⁵ Raport o stanie Gminy Szprotawa za 2023 rok.

Bolesławickim”. Zbiorniki wodne poza podstawową rolą retencji i hodowli rybnej mają potencjał do pełnienia funkcji rekreacyjnej i sportowej.

Na terenie miasta Szprotawa występują różne formy zieleni miejskiej takie jak: parki i skwery, ogrody działkowe oraz zieleń towarzysząca głównie zabudowie mieszkaniowej i obiektom użyteczności publicznej. Do kluczowych obiektów zieleni miejskiej należy zaliczyć:

- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Park Słowiański” przy ul. Parkowej;
- Park miejski „Dęby” (nazwa potoczna);
- Park miejski „Huta” (nazwa potoczna);
- Park miejski u zbiegu ulic: Ogrodowej, Basztowej, Bronka Kozaka, zwany Parkiem Goepperta⁶.

4.4. Infrastruktura techniczna

4.4.1. Transport

4.4.1.1. Drogi

Układ komunikacyjny stanowi szkielet układu przestrzennego obszaru gminy. Gęstość sieci, stan techniczny i relacje stanowią o możliwościach rozwojowych danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Szprotawa tworzą:

- droga krajowa nr 12 relacji Łęknica – Dorohusk,
- droga wojewódzka nr 297 relacji Nowa Sól – Pasiecznik,
- droga wojewódzka nr 328 relacji Nowe Miasteczko – Marciszów,
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Długość dróg gminnych na terenie wiejskim wynosi 107,972 km, a na terenie miejskim 37,389 km, co daje łącznie 145,361 km dróg gminnych.

Ponadto obszar gminy usytuowany jest w niewielkiej odległości od węzłów autostrady A4 i A18 oraz drogi ekspresowej 3, co wpływa na dobry dostęp komunikacyjny gminy.

⁶ Raport o stanie Gminy Szprotawa za 2023 rok.

Tabela 3. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Szprotawa

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
003601F	Witków - Borowina - Międzyzlesie	6+359	6+359	G000001
003603F	Dzikowice - Międzyzlesie	2+093	2+093	G000002
003308F	Śliwnik - Szprotawa	0+140	0+140	G000003
003311F	Chichy - Janowiec - Kartowice - Henryków	4+777	4+777	G000004
003905F	Borów Polski - Borów Wielki - Długie - Borowina	5+462	5+462	G000005
003906F	Mycielin do drogi Szyba - Długie	1+037	1+037	G000006
005901F	Pasterzowice - Witków	3+161	3+161	G000007
005902F	Rusinów - Siecieborzyce	1+815	1+815	G000008
005903F	Dzikowice - Międzyzlesie	3+075	3+075	G000009
005904F	Wiechlice - Dziadowice	1+210	1+210	G000010
005905F	od drogi kraj. nr 12 - Dziecimirówce - do drogi woj. nr 297	2+123	2+123	G000011
005906F	od drogi kraj. nr 12 do Dziecimirówce	0+898	0+898	G000012
005907F	Leszno Górne do drogi Sieraków - Buczek	0+972	0+972	G000013
005908F	Bobrowice - Sieraków - Buczek do drogi woj. nr 297	9+565	9+565	G000014
005909F	Jelenin do drogi woj. nr 296 - Witków	3+172	3+172	G000015
005910F	Witków - Kartowice	4+227	4+227	G000016
005911F	Jelenin - Witków	2+808	2+808	G000017
005912F	Siecieborzyce - Borowina	3+810	3+810	G000018

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
005913F	Jelenin - Rusinów	5+292	5+292	G000019
005914F	Dzikowice - Pasterzowice - Kartowice	4+450	4+450	G000020
005915F	Pasterzowice - Henryków	1+971	1+971	G000021
005916F	Krzywczycze - Szprotawka - Leszno Dolne	6+260	6+260	G000022
005917F	Cieciszów - Krzywczycze - gr. woj. (Piotrowice)	7+363	7+363	G000023
005918F	(Piotrowice) - Kopanie - Leszno Dolne	8+393	8+393	G000024
005919F	Kopanie - Leszno Górze	6+741	6+741	G000025
005920F	od drogi woj. nr 297 - Biernatów	2+481	2+481	G000026
005921F	Biernatów - gr woj. (Piotrowice)	0+912	0+912	G000027
005922F	Długie - Borów	1+812	1+812	G000028
005923F	Międzylesie - Długie do drogi Mycielin - Nowe Miasteczko	4+921	4+921	G000029
005924F	Polkowiczki - Szprotawa	0+768	0+768	G000030
005925F	Szprotawa - Henryków - Wiechlice - Sucha Dolna	7+474	7+474	G000031
005926F	Międzylesie - Długie	4+339	4+339	G000032
005927F	od drogi Długie - Mycielin do byłego SHR	0+499	0+499	G000033
005928F	od drogi woj. nr 297 do Pasterzowic	0+564	0+564	G000034
005929F	Cieciszów do drogi kraj. nr 12	2+917	2+917	G000035
005930F	Bobrzany - Kartowice do drogi powiatowej nr 1061F	1+466	1+466	G000036
005931F	Leszno Górze: ul. Kolonia (dz. nr 400,395/1, 396)	0+635	0+635	G000037
005932F	Wiechlice: ul. Nowa	1+685	1+685	G000038

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
005933F	Wiechlice: ul. Jesionowa	1+334	1+334	G000039
005934F	Wiechlice wieś - Wiechlice Osiedle Lotnisko	1+048	1+048	G000040
005935F	Wiechlice: ul. Klonowa	0+438	0+438	G000041
103531F	ul. Sobieskiego i Niepodległości	0+268	1+089	G000042.1
103673F		0+821		G000042.2
103673F	ul. Kościuszki i Pl. Komuny Paryskiej	0+803	0+803	G000043
b.n.	ul. Kolejowa	0+665	0+761	G000044.1
b.n.		0+096		G000044.2
b.n.	ul. Kopernika	0+895	0+895	G000045
b.n.	ul. Przejazdowa	0+874	0+874	G000046
103501F	ul. I-szej Armii	0+143	0+143	G000047
103502F	ul. Asnyka	0+217	0+217	G000048
103503F	ul. Basztowa	0+175	0+175	G000049
103504F	ul. Gen. Bema	0+079	0+079	G000050
103505F	ul. Gen. Władysława Andersa	0+095	0+095	G000051
103506F	ul. Mariusza Buczka	0+396	0+518	G000052.1
103507F		0+122		G000052.2
103507F	ul. Chopina	1+068	1+068	G000053
103508F	ul. Stefana Czarnieckiego	0+369	0+665	G000054.1
103508F		0+164		G000054.2

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
		0+132		G000054.3
103509F	ul. Jarosława Dąbrowskiego	0+175	0+175	G000055
103510F	ul. Dębowa	0+236	0+236	G000056
103511F	ul. Gdańska	0+108	0+108	G000057
103512F	ul. Głogowska	0+170	0+170	G000058
103513F	ul. Jagiełły	0+106	0+106	G000059
103514F	ul. Jedności Klasy Robotniczej	0+108	0+108	G000060
103515F	ul. Kasprzycza	0+066	0+066	G000061
103516F	ul. Marcina Kasprzaka	0+358	0+358	G000062
103517F	ul. Katedralna	0+165	0+165	G000063
103518F	ul. Kilińskiego	0+157	0+157	G000064
103519F	ul. Koszarowa i Odrodzonego Wojska Polskiego	0+222	0+537	G000065.1
		0+315		G000065.2
103520F	ul. Bronka Kozaka	0+178	0+178	G000066
103521F	ul. Kościelna	0+257	0+257	G000067
103522F	ul. Krótka	0+127	0+127	G000068
103523F	ul. Legnicka	0+187	0+187	G000069
103524F	ul. Lotników	0+454	0+531	G000070.1

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
103526F	ul. Lubelska	0+077		G000070.2
103527F	ul. 1-go Maja	0+063	0+063	G000071
103528F	ul. 3-go Maja	0+182	0+182	G000072
103529F	ul. Mickiewicza	2+286	2+286	G000073
103530F	ul. Moniuszki	0+145	0+145	G000074
103532F	ul. Odrodzenia	0+085	0+085	G000075
103533F	ul. Orzeszkowej	0+147	0+147	G000076
		0+155	0+155	G000077
103534F	ul. Ig. Paderewskiego	0+229	0+346	G000078.1
		0+051		G000078.2
		0+066		G000078.3
103535F	ul. Parkowa	0+950	0+950	G000079
103536F	ul. Partyzancka	0+607	0+607	G000080
103537F	ul. Piastowska	0+058	0+058	G000081
103538F	ul. Podgórna	2+168	2+289	G000082.1
		0+103		G000082.2
		0+018		G000082.3
103539F	ul. Bolesława Prusa	0+461	0+461	G000083
103540F	pl. Ewangelicki	0+123	0+123	G000084

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
103541F	pl. Kościelny	0+202	0+202	G000085
103542F	ul. Polna	0+725	0+725	G000086
103543F	ul. Poniątkowskiego	0+881	0+881	G000087
103544F	ul. Poprzeczna	0+064	0+064	G000088
103545F	ul. Powstańców Warszawskich	0+268	0+268	G000089
103546F	ul. Wincentego Pstrowskiego	0+393	0+393	G000090
103547F	ul. Rynek	0+255	0+255	G000091
103548F	ul. Robotnicza	0+499	0+499	G000092
103549F	ul. Hanki Sawickiej	0+418	0+517	G000093.1
		0+099		G000093.2
103550F	ul. Sądowa	0+261	0+261	G000094
103551F	ul. Gen. Władysława Sikorskiego	0+381	0+410	G000095.1
		0+029		G000095.2
103552F	ul. Sienkiewicza	0+185	0+185	G000096
103553F	ul. Curie-Skłodowskiej	0+144	0+144	G000097
103554F	ul. Gen. Świerczewskiego	0+184	0+184	G000098
103555F	ul. Traugutta	0+223	0+223	G000099
103556F	ul. Targowa	0+108	0+108	G000100
103557F	pl. Walki Młodych	0+108	0+108	G000101

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
103558F	ul. Waszyngtona	0+128	0+128	G000102
103559F	ul. Ludwika Waryńskiego	0+184	0+184	G000103
103560F	ul. Wojska Polskiego	0+286	0+286	G000104
103561F	ul. Wolności	0+878	0+878	G000105
103562F	ul. Waleriana Wróblewskiego	0+797	0+797	G000106
103563F	ul. Stanisława Wyspiańskiego	0+171	0+171	G000107
103564F	ul. Henryka Wieniawskiego	0+468	0+468	G000108
103565F	ul. Wincentego Witosa	0+464	1+072	G000109.1
	ul. Wincentego Witosa	0+095		G000109.2
	ul. Wincentego Witosa	0+101		G000109.3
	ul. Wincentego Witosa	0+040		G000109.4
	ul. Wincentego Witosa	0+047		G000109.5
	ul. Wincentego Witosa	0+190		G000109.6
	ul. Wincentego Witosa	0+071		G000109.7
	ul. Wincentego Witosa	0+064		G000109.8
103566F	ul. Zamkowa	0+555	0+674	G000110.1
	ul. Zamkowa	0+119		G000110.2
103567F	ul. Żeromskiego	0+211	0+211	G000111
103568F	ul. Krasińskiego	0+000	0+000	G000112

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
103569F	ul. Chodkiewicza	0+263	0+263	G000113
103570F	ul. Bolesława Chrobrego	0+362	0+362	G000114
103571F	ul. Henrykowska	0+491	0+491	G000115
103572F	ul. Kochanowskiego	0+290	0+290	G000116
103573F	Szprotawa	2+665		G000117
103574F/103590F	ul. Rolna	0+487	0+487	G000118
103577f	ul. Generała Heilera	0+340	0+340	G000119
103578F	ul. Jana Pawła II	0+135	0+135	G000120
103579f	ul. Kazimierza Wielkiego	0+139	0+139	G000121
103580F	ul. Kusocińskiego	0+137	0+137	G000122
103581F	ul. Kwiatowa	0+278	0+278	G000123
103582F	ul. 11-go listopada	0+542	0+542	G000124
103583F	ul. 8 Maja	0+216	0+216	G000125
103584F	ul. Mieszka I	0+291	0+291	G000126
103585F	ul. Ogrodowa	0+200	0+200	G000127
103586F	ul. Piłsudskiego	0+147	0+147	G000128
103587F	ul. Porzeczkowa	0+318	0+318	G000129
103588F	ul. Powstańców Śląskich	0+173	0+173	G000130
103589F	ul. Poznańska	0+082	0+082	G000131
103591F	ul. Wiejska	0+080	0+080	G000132
103592F	ul. Willowa	0+109	0+109	G000133

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

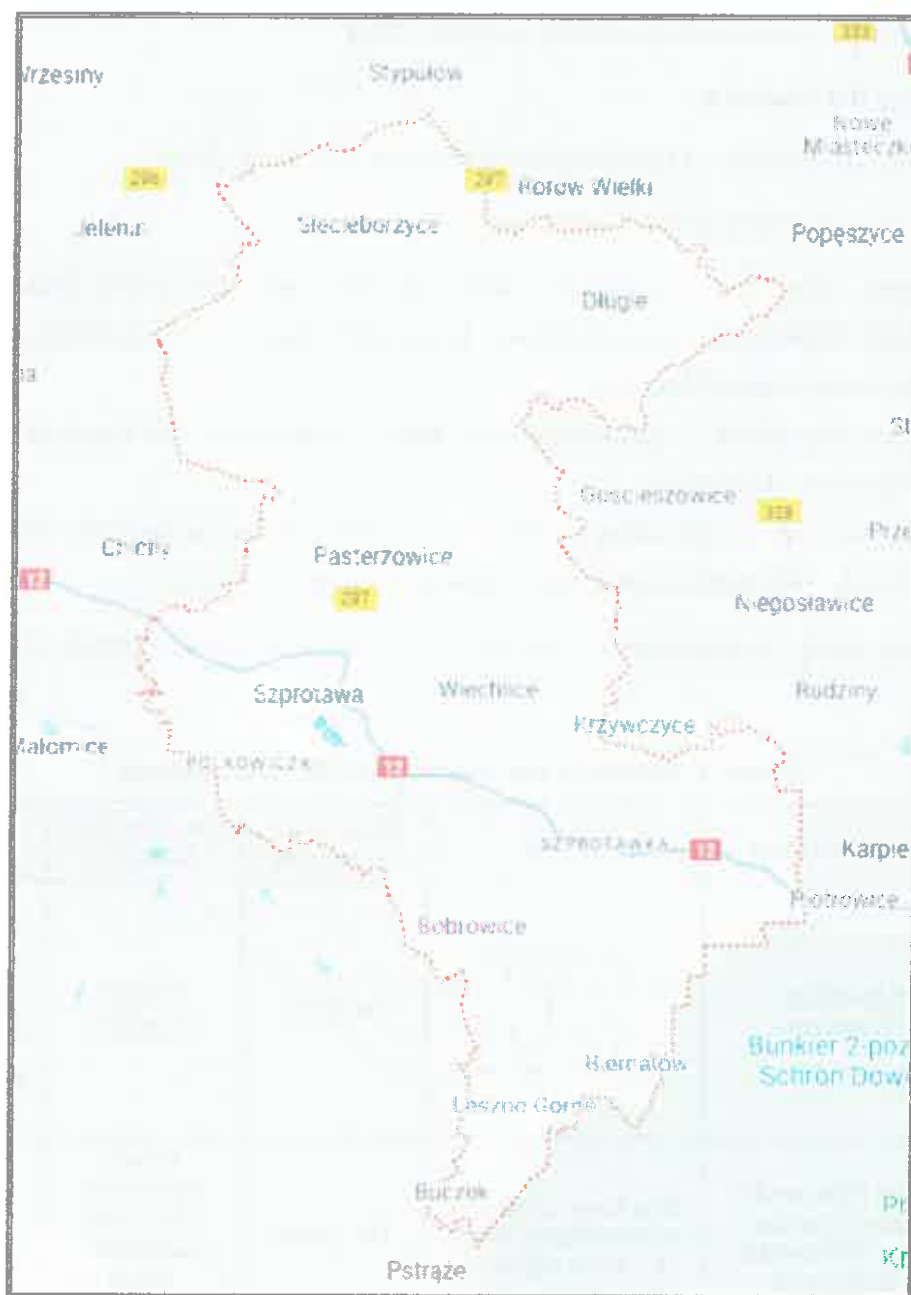
Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
103593F	ul. Kardynała Wyszyńskiego	0+490	0+490	G000134
103594F	ul. Królowej Jadwigi	0+091	0+091	G000135
103595F	ul. Akcyjowa	0+194	0+194	G000136
103596F	ul. Czesława Miłosza	0+541	0+541	G000137
103597F	ul. Szpitalna	0+365	0+365	G000138
103599F	ul. Owocowa	0+172	0+212	G000139.1
103599F	ul. Owocowa	0+040		G000139.2
103600F	ul. Pogodna	0+070	0+070	G000140
103601F	ul. Wesoła	0+111	0+111	G000141
103602F	ul. Mikołaja Reja	0+330	0+330	G000142
B.N.	Wiechlice	0+588	1+381	G000143.1
B.N.	Wiechlice	0+448		G000143.2
B.N.	Wiechlice	0+132		G000143.3
B.N.	Wiechlice	0+132		G000143.4
B.N.	Wiechlice	0+081		G000143.5
B.N.	Wiechlice	0+298	0+498	G000144.1
B.N.	Wiechlice	0+200		G000144.2
B.N.	Wiechlice	1+155	1+156	G000145
B.N.	Wiechlice	0+758	0+758	G000146
B.N.	Wiechlice	0+733	0+733	G000147
B.N.	Wiechlice	0+310	0+360	G000148.1

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Numer Urzędu Marsz.	Nazwa drogi	Długość odcinka	Długość drogi	Numeracja wewnętrzna
B.N.	Wiechlice	0+050		G000148.2
B.N.	Wiechlice	0+359	0+359	G000149
B.N.	Leszno Górze	0+376	0+376	G000150
B.N.	Leszno Górze	0+325	0+325	G000151
B.N.	Leszno Górze	0+270	0+270	G000152
B.N.	Leszno Górze	0+389	0+389	G000153
B.N.	Leszno Górze	0+326	0+326	G000154
B.N.	Nowa Kopernia	0+324	0+389	G000155.1
B.N.	Nowa Kopernia	0+065		G000155.2
B.N.	Nowa Kopernia	1+260	1+261	G000156
B.N.	Nowa Kopernia	0+425	0+425	G000157
B.N.	Nowa Kopernia	0+513	0+513	G000158
B.N.	Nowa Kopernia	0+898	0+898	G000159

Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie

Rysunek 3. Drogi na terenie gminy Szprotawa

Źródło: <https://www.google.pl/maps/> (dostęp: 05.08.2024 r.)

Ruch samochodowy ma istotny wpływ na zanieczyszczenie powietrza oraz generowanie hałasu. Spaliny wydostające się z układu wydechowego pojazdów zawierają szkodliwe substancje chemiczne, które przyczyniają się do smogu oraz kwaśnych deszczów. Zanieczyszczenia powietrza mogą prowadzić do chorób układu oddechowego, problemów kardiologicznych oraz innych schorzeń zdrowotnych u ludzi. Ponadto, ruch samochodowy generuje znaczne ilości hałasu. Hałas drogowy ma negatywny wpływ na komfort życia mieszkańców, prowadząc do stresu, problemów ze snem oraz innych dolegliwości zdrowotnych. Modernizacje dróg, promowanie zrównoważonych form transportu oraz

wdrażanie technologii czystych i cichych pojazdów są kluczowe dla zmniejszenia wpływu ruchu drogowego na zanieczyszczenie powietrza i hałas.

4.4.1.2. Drogi dla rowerów

Długość dróg dla rowerów na terenie gminy Szprotawa wynosi 31,5 km.⁷

Drogi rowerowe na terenie gminy Szprotawa:

1. Szprotawa – Wiechlice – dwukierunkowa, której właścicielem jest Gmina Szprotawa;
2. Szprotawa – Małomice – dwukierunkowa, której właścicielem są: powiat Żagański, Gmina Szprotawa oraz Gmina Małomice;
3. Obwodnica Szprotawki – dwukierunkowa, której właścicielem jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad⁸.
4. Ścieżka rowerowa ze Szprotawy do Siecieborzyc (Stypułowa) na długości 14,9 km;
5. Ścieżki na terenie miasta (rowerowe i rowerowo – pieszne) 10,1 km⁹

W poniższej tabeli przedstawiono również trasy rowerowe przebiegające przez Gminę Szprotawa.

Tabela 4. Ewidencja tras rowerowych Gminy Szprotawa

Lp.	Relacja/nazwa	Rodzaj	Długość (w przybliżeniu)	Właściciel Zarządca	Uwagi
1.	Szprotawa - Cieciszów	Jednostronne pobocze utwardzone kostką betonową przy bitumicznej drodze powiatowej	Ok. 5 km	Powiat Żagański	Biegnie przez Henryków i Wiechlice (stara wieś), biegnie wzdłuż rzeki Szprotawa
2.	Pętla Bobrowicka (nowa Kopernia – Stawy Bobrowickie - Bobrowice	Gruntowa, szutrowa, przeznaczone także dla ruchu pojazdów	Ok. 11 km	Gmina Szprotawa, PGL Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Szprotawa)	Trakt leśny, częściowo droga PPOŻ PGL LP
3.	Droga przeciwpożarowa Krzywczyce – Rezerwat Buczyna Szprotawska - Biernatów	Szutrowa, przeznaczona także dla ruchu pojazdów	Ok. 10 km	PGL Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Szprotawa)	Trakt leśny, przecina DK-12

⁷ Dane z Urzędu Miejskiego w Szprotawie

⁸ Drogi i trasy rowerowe w Gminie Szprotawa. Analiza stanu, potrzeb i możliwości.

⁹ Dane z Urzędu Miejskiego w Szprotawie

Lp.	Relacja/nazwa	Rodzaj	Długość (w przybliżeniu)	Właściciel Zarządca	Uwagi
4.	Droga przeciwpożarowa Kartowice (las) – Janowiec (Witków)	Szutrowa, przeznaczona także dla ruchu pojazdów	Ok. 2,6 km	PGL Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Szprotawa)	Trakt leśny
5.	Droga przeciwpożarowa Wiechlice (las) – Szprotawka (las)	Szutrowa, przeznaczona także dla ruchu pojazdów	Ok. 5 km	PGL Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Szprotawa)	Trakt leśny
6.	Ścieżka rowerowa przy DK-12 Szprotawka	Bitumiczna	Ok. 2 km	GDDKiA	Tworzy ciąg wraz z drogą z poz. 5
7.	Trasa rowerowa „Pętla wiewióra”	Szutrowa	11 km	Gmina Szprotawa (Nadleśnictwo Szprotawa)	Trakt leśny

Źródło: Drogi i trasy rowerowe w Gminie Szprotawa. Analiza stanu, potrzeb i możliwości oraz dane z Urzędu Miejskiego w Szprotawie

4.4.1.3. Kolej i lotnictwo

W obrębie gminy Szprotawa nie ma zlokalizowanej stacji kolejowej, ani przystanków kolejowych. Natomiast przez jej teren przebiega linia towarowa nr 14 relacji Łódź Kaliska – Zasieki¹⁰.

Na terenie gminy Szprotawa zlokalizowane jest lądowisko samolotowe Szprotawa – Wiechlice (identyfikator ULC 437).¹¹

4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło

Na terenie gminy Szprotawa występują indywidualne rozwiązania z zakresu zaopatrzenia w ciepło. W celach grzewczych mieszkańcy wykorzystują głównie paliwo węglowe, gazowe oraz z mniejszym stopniem biomasę czy energię elektryczną.¹²

Występują również kotłownie lokalne wytwarzające ciepło dla potrzeb własnych obiektów przemysłowych, obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Paliwem wykorzystywanym w ww. kotłowniach jest głównie gaz ziemny i węgiel¹³.

¹⁰ <https://www.bazakolejowa.pl/index.php?dzial=stacje&id=232&okno=start> (dostęp: 01.08.2024 r.)

¹¹ <https://caa-pl.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=8d1080b126bd43918e7dea4569d8b574> (dostęp: 01.08.2024 r.)

¹² Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027 przyjęty uchwałą nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r., s. 58.

¹³ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027 przyjęty uchwałą nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r., s. 36-37.

4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną

Operatorem systemu dystrybucyjnego na terenie Gminy Szprotawa jest firma: ENEA Operator Sp. z o. o., ul. Strzeszyńska 58, 60-479 Poznań (dystrybucja energii). Jedynie w miejscowości Buczek dystrybucję prowadzi Tauron. Odbiorcy z terenu gminy Szprotawa zaopatrywani są w energię elektryczną poprzez dwie napowietrzne linie wysokiego napięcia 110 kV z przewodami o przekroju 240 mm², o dopuszczalnym obciążeniu prądowym w okresie letnim 325 A:

- relacji Szprotawa - Przemków o długości 16 km,
- relacji Szprotawa - Żagań o długości 25 km.

Wymienione linie dystrybucyjne zasilają Główny Punkt Zasilania zlokalizowany przy ul. Szpitalnej, wyposażony w dwa transformatory 110/20 kV, o zainstalowanej mocy transformacji 2x16 MVA. Na terenie gminy Szprotawa PSE Operator nie posiada infrastruktury przesyłowej NN.

W sieci ENEA Operator Sp. z o.o. na terenie Gminy Szprotawa są zainstalowane stacje transformatorowe 20/0,4 kV. W mieście Szprotawa 49 szt. o łącznej mocy 15 745 kVA, natomiast w pozostałych miejscowościach 73 szt. o łącznej mocy 14 194 kVA.

Przyłączenia pojedynczych odbiorców do istniejącej sieci nn-0,4 kV odbywają się na bieżąco wg aktualnych potrzeb odbiorców w ramach posiadanych środków¹⁴.

4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz

Na terenie gminy Szprotawa funkcjonuje sieć gazowa. Dostarczanie gazu dla gminy Szprotawa realizowane jest z krajowego systemu przesyłowego OGP GAZ-SYSTEM gazociągiem wysokiego ciśnienia PN 6,3 MPa, DN 250 relacji Żukowice – Żary wraz z odgałęzieniami do stacji redukcyjno-pomiarowych:

- odgałęzienie do SPR I, Szprotawa 2 Wiechlice,
- odgałęzienie do SPR I, Szprotawa 1 Kolejowa,
- odgałęzienie do SPR I, Szprotawa 3 Żagańska.

Bezpośrednim źródłem zasilania dla odbiorców z obszaru gminy są stacje redukcyjno-pomiarowe SPR I będące jednocześnie źródłem wejścia do systemu dystrybucyjnego Dolnośląskiej Spółki Gazownictwa znajdujące się:

- ul. Żagańska w Szprotawie,

¹⁴ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027 przyjęty uchwałą nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r., s. 40.

- ul. Kolejowa w Szprotawie,
- Wiechlice.

Stopień gazyfikacji gminy wynosi 59,65%, a miejscowościami zaopatrywanymi w gaz są: Henryków, Szprotawa i Wiechlice¹⁵.

Miasto Szprotawa zaopatrywane jest ze stacji I stopnia zlokalizowanych przy ul. Żagańskiej, ul. Kolejowej oraz w Wiechlicach, za pośrednictwem sieci gazowej s/c oraz sieci n/c wyprowadzonej z trzech stacji II stopnia, zlokalizowanych przy ul. Kraszewskiego, Sienkiewicza i Sobieskiego. Ponadto, w gaz ziemnych zaopatrywany jest obszar Wiechlic z rozbudowaną siecią średniego ciśnienia. Łączna długość sieci gazowniczej na terenie gminy, bez czynnych przyłączy, to około 49,2 km sieci (wraz z przyłączami wynosi 61,72 km), w tym 19,5 km stanowi sieć wykonana w PE, a 29,7 km stanowi sieć stalowa. Razem rurociągów n/c bez przyłączy jest 29,6 km, w tym w PE 9,9 km stanowiących 33% całości oraz 19,68 km rur stalowych¹⁶.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Obszary przyszłej interwencji

5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1.1 Klimat

Gmina Szprotawa, zgodnie z regionalizacją klimatyczną wg. W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do sudeckiego regionu klimatycznego. Klimat na tym obszarze kształtowany jest przez wpływy przedgórza. Średnioroczna temperatura w obrębie gminy Szprotawa wynosi ok. 9-10°C. Roczna suma opadów na tym terenie waha się w granicach 550-600 mm. Usłonecznienie natomiast wynosi ok. 1 650-1 750 h¹⁷. Okres wegetacyjny, tj. liczba dni ze średnią dobową temperaturą powyżej 5°C wynosi 230-235 dni¹⁸.

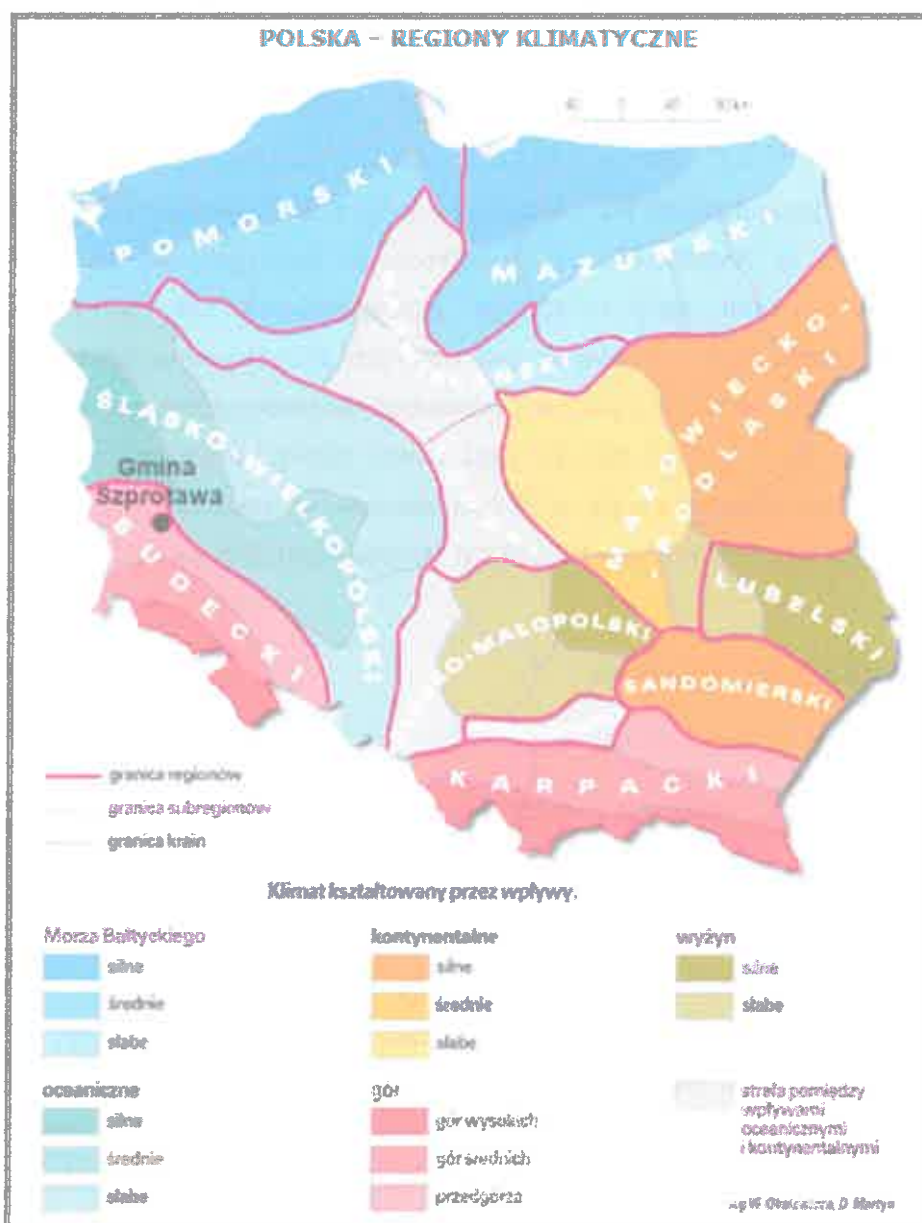
¹⁵ https://www.psgaz.pl/mapasystemu/PSG_data/index_2499.html (dostęp: 01.08.2024 r.)

¹⁶ Raport o stanie Gminy Szprotawa za 2023 rok.

¹⁷ <https://klimat.imgw.pl/> (dostęp: 05.08.2024 r.)

¹⁸ <https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/D1HSjTFmV> (dostęp: 05.08.2024 r.)

Rysunek 4. Regiony klimatyczne Polski według W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl> (dostęp: 05.08.2024 r.)

5.1.1.2 Jakość powietrza

Jakość powietrza jest jednym z kluczowych zagadnień środowiskowych, gdyż ma bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi i stan ekosystemów. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego są:

- energetyka (kopalnie, szyby wiertnicze, paliwa kopalne),
- przemysł (przemysł ciężki, metalurgiczny, farmaceutyczny),
- komunikacja (transport lądowy i wodny),

- działalność komunalno-bytowa (paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, gromadzenie i utylizacja odpadów)¹⁹.

Jednym z największych źródeł zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest tzw. „niska emisja”, czyli emisja pochodząca ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej czterdziestu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. W budownictwie jednorodzinnym, pomimo dużego zainteresowania ekologicznymi paliwami, wciąż wykorzystuje się głównie nieekologiczne paliwa stałe (węgiel). Zjawisko „niskiej emisji” nasila się szczególnie w okresie grzewczym, co może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Ta sytuacja jest szczególnie uciążliwa także dla mieszkańców terenów o słabych warunkach przewietrzania.

Rzeczywista emisja zanieczyszczeń z jednego źródła może się różnić w zależności od:

- spalania węgla o różnej kaloryczności,
- opalania mieszkań drewnem,
- spalanie w domowych piecach części odpadów (szczególnie tworzyw sztucznych).

Kolejnym źródłem zanieczyszczeń powietrza na opisywanym terenie są środki komunikacyjne. Największe zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów zdiagnozowano przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Główną przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest przede wszystkim ich zły stan techniczny, nieodpowiednia eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu, a także zbyt mała przepustowość dróg lokalnych.

Na terenie gminy Szprotawa nie występuje ciężki przemysł, który mógłby przyczynić się do emisji zanieczyszczeń.

Sieć dróg w obszarze gminy Szprotawa, chociaż kluczowa dla komunikacji i rozwoju, może przyczyniać się do zanieczyszczeń powietrza poprzez emisję gazów i pyłów z pojazdów silnikowych. Intensywny ruch na drodze krajowej nr 12, drodze wojewódzkiej nr 297, drodze wojewódzkiej nr 328 i drogach lokalnych może generować duże ilości dwutlenku węgla, tlenków azotu, cząstek stałych oraz innych substancji szkodliwych dla zdrowia i środowiska.

¹⁹ Kraszewski D., Grzesińska D.; *Jesteś tym, czym oddychasz*, Kompendium wiedzy na temat niskiej emisji.

W przypadku ogrzewania, stosowanie tradycyjnych kotłów węglowych i gazowych w lokalnych kotłowniach może być kolejnym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza. Spalanie paliw kopalnych powoduje uwalnianie się do atmosfery substancji takich jak siarka, azot oraz pyły zawieszone, co negatywnie wpływa na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców.

Stan jakości powietrza w województwie lubuskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Województwo lubuskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, Gmina Szprotawa należy do strefy lubuskiej. W strefie lubuskiej, pomiary jakości powietrza prowadzone są na 6 stacjach monitoringu jakości powietrza w: Nowej Soli, Lubsku, Żarach, Smolarach Bytnickich, Sulęcinie oraz we Wschowie. Wyniki uzyskane na ww. stacjach pozwalają ocenić stan jakości powietrza w całej strefie lubuskiej, dlatego też na podstawie przeprowadzonych pomiarów zanieczyszczeń powietrza na stacji monitoringu jakości powietrza oraz na podstawie wyników modelowania matematycznego i wykonanych na tej podstawie „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubuskim za 2023 r.” wynika, że na obszarze gminy Szprotawa dla kryteriów określonych ze względu na ochronę zdrowia, stężenia: pyłu zawieszonego PM₁₀ (wartość średnioroczna oraz dopuszczalna ilość przekroczeń stężenia średniodobowego), dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz zawartych w pyłe zawieszonym PM₁₀: benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu oraz ołowiu, występowały w zakresie obowiązujących norm.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon troposferyczny (O₃), pył zawieszony PM₁₀, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren), pył PM_{2,5}.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x), ozon (O₃).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,

- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Poziom dopuszczalny - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy lubuskiej.

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
					Faza I	Faza II									
Strefa lubuska	PL0803	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za rok 2023

Tabela 6. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy				Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny				Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂		NO _x			
Strefa lubuska	PL0803	A	A	A	A	A	D2

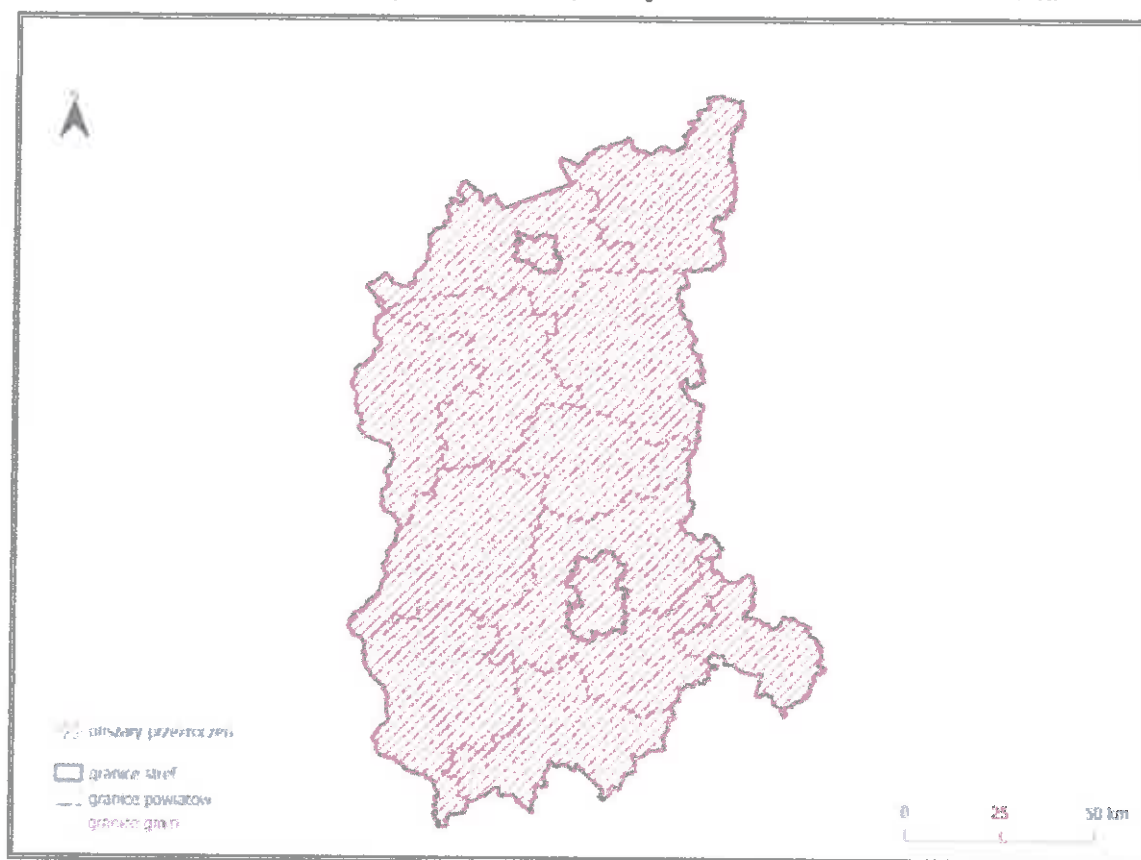
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za rok 2023

Roczna ocena jakości powietrza w roku 2023 w strefie lubuskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- pod kątem ochrony zdrowia:
 - dla poziomu celu długoterminowego ozonu,
- pod kątem ochrony roślin:
 - dla poziomu celu długoterminowego ozonu.

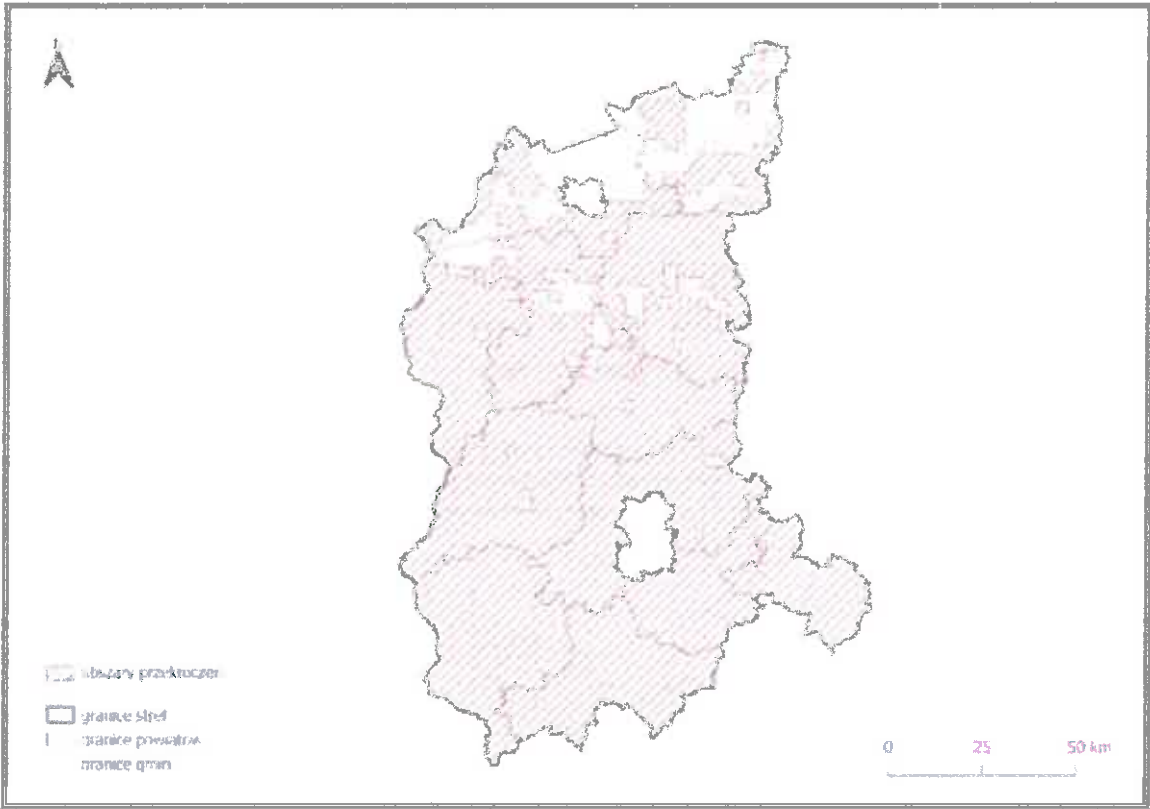
W ocenie jakości powietrza za rok 2023, na terenie gminy Szprotawa, ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego ozonu stwierdzono przekroczenia.

Rysunek 5. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla O_3 , określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi, w województwie lubuskim w 2023 roku

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za rok 2023

Rysunek 6. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego (wskaźnika AOT40) dla O₃ ustanowionego ze względu na ochronę roślin w województwie lubuskim w 2023 roku

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za rok 2023

W poniższej tabeli przedstawiono wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu uzyskane w gminie Szprotawa za pomocą modelowania matematycznego w 2023 roku.

Tabela 7. Wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu uzyskane w gminie Szprotawa za pomocą modelowania matematycznego w 2023 roku

Wskaźnik	Jednostka	Stężenie (min-max)	Wartość normatywna
NO ₂	[µg/m ³]	7-9	40
SO ₂ *	[µg/m ³]	4-5	20
CO****	[µg/m ³]	120-235	10 000
PM10	[µg/m ³]	12-16	40
PM2,5***	[µg/m ³]	7-10	20
BaP*****	[ng/m ³]	0,1-0,8	1
C ₆ H ₆	[µg/m ³]	0,2-0,4	5
Pb**	[µg/m ³]	0,01	0,5
As*****	[ng/m ³]	1-2	6
Ni*****	[ng/m ³]	0,5-1	20
Cd*****	[ng/m ³]	0,1-0,2	5

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024–2030

* poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO_2 jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami o którym mowa w ustawie Prawo Ochrony Środowiska

** stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10

*** do 2019 r. wartość średnioroczna dla pyłu zawieszonego PM2.5 wynosiła $25 \mu g/m^3$, natomiast od 2020 r. wynosi $20 \mu g/m^3$

**** w polskim prawie nie został określony dopuszczalny poziom średniej rocznej wartości stężenia CO , poziom ten został określony jedynie w odniesieniu do wartości średniej 8-godzinnej

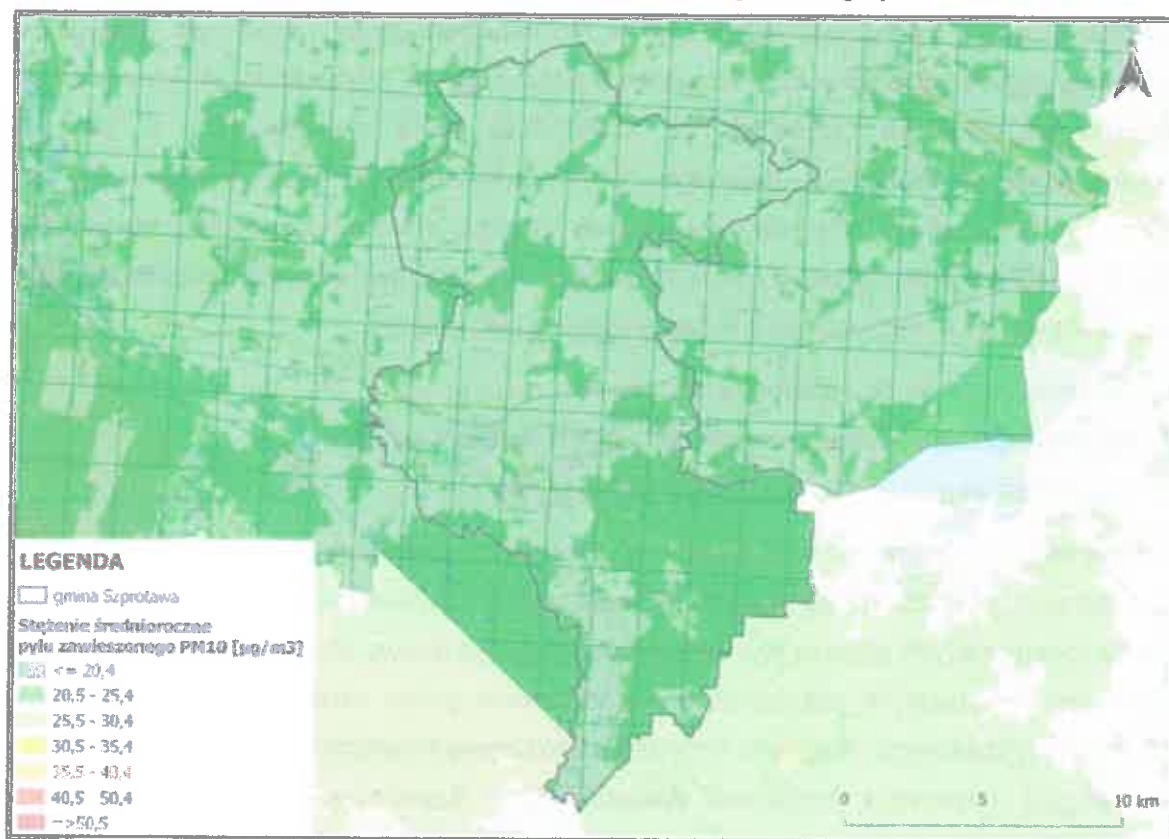
***** stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10. Dla arsenu, kadmu, i niklu w pyłe PM10 nie zostały w polskim prawie określone poziomy dopuszczalne. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do tych zanieczyszczeń dokonuje się w oparciu o poziomy docelowe, które są wartościami średniorocznymi.

***** stężenie w pyłe zawieszonym PM10. Dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 nie został w polskim prawie określony poziom dopuszczalny. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do benzo(a)pirenu dokonuje się w oparciu o poziom docelowy, który jest wartością średnioroczną.

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Poniższy rysunek pokazuje rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w gminie Szprotawa w 2023 roku, opracowany w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB.

Rysunek 7. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w gminie Szprotawa w 2023 roku, opracowany w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

W 2019 r. Gmina Szprotawa zakupiła sensor jakości powietrza, który zamontowano na budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Szprotawie przy ul. Kopernika 23. Sensor pobiera następujące dane pomiarowe:

- temperaturę powietrza,
- wilgotność,
- ciśnienie,
- stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5} oraz PM₁₀.

Ponadto z parametrami jakości powietrza w czasie rzeczywistym oraz historycznym można zapoznać się dzięki urządzeniu zainstalowanym przy ul. Muzealnej 6 w ramach konkursu „Wiem, czym oddycham”²⁰.

Oprócz monitorowania jakości powietrza, zakupu dokonano także w celach edukacyjnych. Dzieci i młodzież podczas zajęć mogą korzystać nieodpłatnie z wszystkich ogólnodostępnych danych o jakości powietrza w okolicy ul. Kopernika, w tym w rejonie szkoły. Wyniki pomiarów znajdują się na stronie <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=988>. Gmina ma także możliwość korzystania z generowanych danych statystycznych i analitycznych.

Spalanie złej jakości paliw powoduje wysoką emisję do powietrza substancji mających negatywny wpływ na zdrowie ludzi, a także na stan środowiska naturalnego. Dlatego na obszarze województwa wprowadzono uchwałę antysmogową, która została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego nr XLVI/732/18 z 18 czerwca 2018 r. Uchwała antysmogowa województwa lubuskiego określa instalacje, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy. Uchwałę stosuje się do instalacji, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2024 poz. 266 ze zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- 2) wydzielają ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika.

Na terenie gminy Szprotawa realizowany jest Program Czyste Powietrze. Czyste Powietrze to kompleksowy program, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Na terenie gminy działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny rządowego Programu Priorytetowego Czyste Powietrze, który zlokalizowany jest w Centrum Aktywności Społecznej (Magdalenki) w Szprotawie²¹. W Punkcie tym jest możliwość omówienia wniosku o dofinansowanie w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” oraz jego złożenie. Następnie wniosek przesłany jest do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze, gdzie następuje jego ocena

²⁰ https://szprotawa.pl/PL/3016/3170/Powietrze_w_miescie_monitorowane/k/ (dostęp: 05.08.2024 r.)

²¹ https://szprotawa.pl/PL/3465/Czyste_Powietrze/ (dostęp: 05.08.2024 r.)

merytoryczna. W Punkcie Konsultacyjnym można też uzyskać pomoc przy wypełnieniu wniosku o płatności.

Do 31.03.2024 r. w Gminie Szprotawa zostało złożonych 339 wniosków o dofinansowanie z Programu Czyste Powietrze, do tego dnia zawarto 288 umów o dofinansowanie. Szczegóły przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące złożonych przez mieszkańców Gminy Szprotawa wniosków, umów, wypłat oraz zrealizowanych przedsięwzięć – stan na 31.03.2024 r.

Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć	Sumaryczna kwota wypłaconych dot.
339	288	203	4 036 679,59 zł

Źródło: https://szprotawa.pl/PL/3465/Czyste_Powietrze/ (dostęp: 05.08.2024 r.)

Poza Programem Czyste Powietrze w Gminie Szprotawa realizowane są projekty mające na celu poprawę jakości powietrza na jej terenie. W rozdziale 3. Efekty realizacji dotychczasowego programu wskazano wiele działań podejmowanych przez gminę w ostatnich latach.

Gospodarka niskoemisyjna odgrywa kluczową rolę w poprawie jakości powietrza na terenie gminy poprzez kilka istotnych mechanizmów. Przede wszystkim, zmniejszenie zużycia energii dzięki podnoszeniu efektywności energetycznej oznacza, że mniej paliw kopalnych jest spalanych, co bezpośrednio przekłada się na mniejszą emisję szkodliwych substancji do atmosfery. Spalanie węgla, ropy naftowej i gazu ziemnego jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza, takich jak dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) i pyły zawieszone (PM). Dzięki Planom gospodarki niskoemisyjnej możliwe jest również lepsze zarządzanie zasobami lokalnymi oraz redukcja lokalnych źródeł zanieczyszczeń, takich jak emisje z gospodarstw domowych i transportu. Zatem uchwałą nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r. został przyjęty Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027. W związku ze zobowiązaniami państwa polskiego, dotyczącego redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, redukcji zużycia energii finalnej oraz redukcji zanieczyszczeń do powietrza dla Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa zostały wyznaczone następujące cele, których osiągnięcie przewiduje się na rok 2027:

- redukcja do roku 2027 emisji gazów cieplarnianych o 4,30% (tj. o 6 891,39 Mg CO₂/rok, wartość odniesienia: 160 280,22 Mg CO₂/rok), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020 r.,
- zwiększenie do roku 2027 udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do poziomu 4,73% zapotrzebowania na energię elektryczną (tj. wzrost wyprodukowanej energii ze

źródeł odnawialnych o 2 293,30 MWh/rok, wartość odniesienia: 48 459,52 MWh – zużycie energii elektrycznej), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020 r.,

- redukcja do 2027 roku zużycia energii finalnej o 5,75% (tj. o 13 404,89 MWh, wartość odniesienia: 233 001,94 MWh), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020 r.

Istotną rolę w poprawie jakości powietrza odgrywa również edukacja. Zwiększa ona świadomość społeczeństwa na temat przyczyn i skutków zanieczyszczenia powietrza oraz promuje proekologiczne zachowania i postawy. Na stronie internetowej Gminy Szprotawa publikowane są materiały edukacyjne związane z ochroną jakości powietrza. Przykładem jest udostępnienie cyklu artykułów przygotowanych przez zespół doradców energetycznych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z Zielonej Góry²².

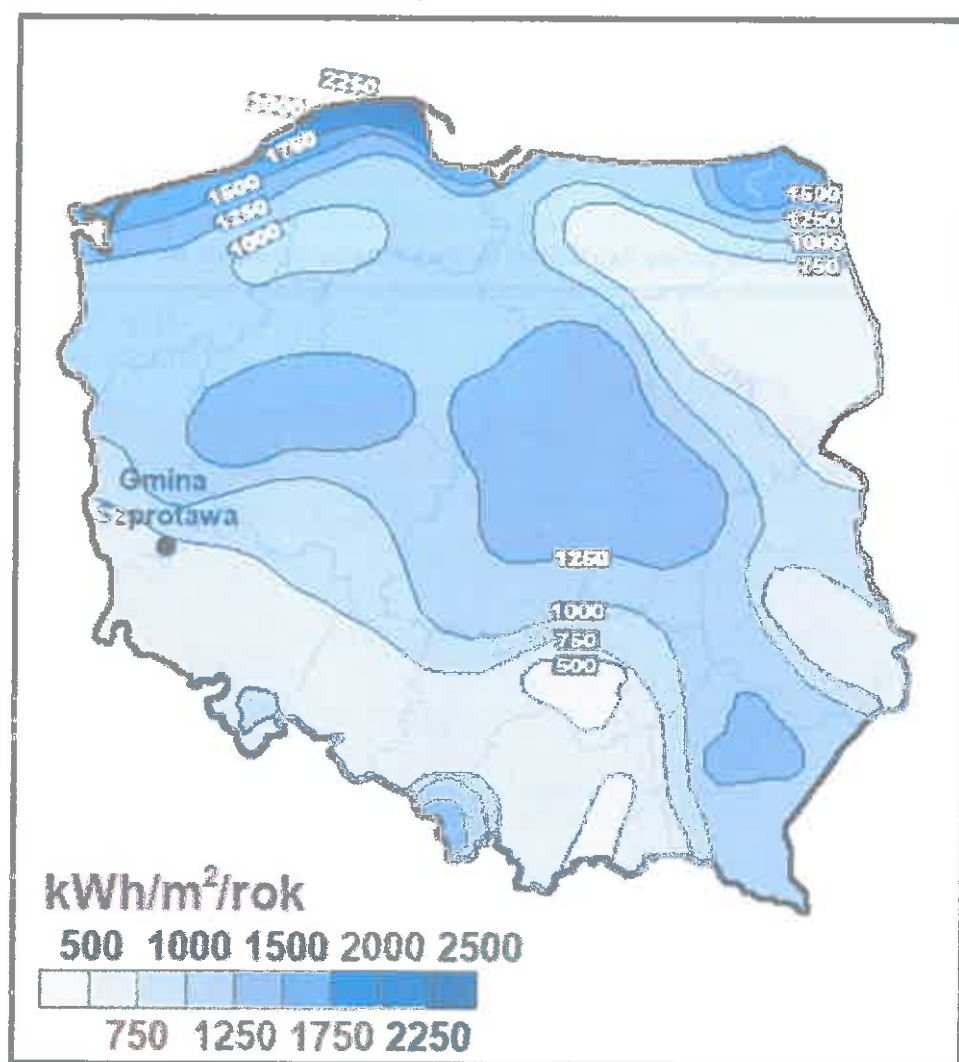
Odnawialne źródła energii

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego, a w efekcie poprawa jakości powietrza może nastąpić także poprzez montaż instalacji odnawialnych źródeł energii. Odnawialnymi źródłami energii są odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące przede wszystkim energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię geotermalną, energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Efektywność pracy instalacji wykorzystujących energię odnawialną uzależniona jest jednak od potencjału wykorzystania poszczególnych źródeł i uwarunkowań obszaru, na którym zostaną zlokalizowane.

Gmina Szprotawa charakteryzuje się położeniem w strefie umiarkowanych wiatrów dla rozwoju energetyki wiatrowej. Poniższa mapa energii wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wskazuje, iż energia wiatru na obszarze gminy wynosi ok. 750 kWh/m²/rok.

²² https://szprotawa.pl/PL/3264/Ciepły_i_zdrowy_dom/ (dostęp: 05.08.2024 r.)

Rysunek 8. Położenie gminy Szprotawa na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem morza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Na terenie gminy Szprotawa zlokalizowane są:

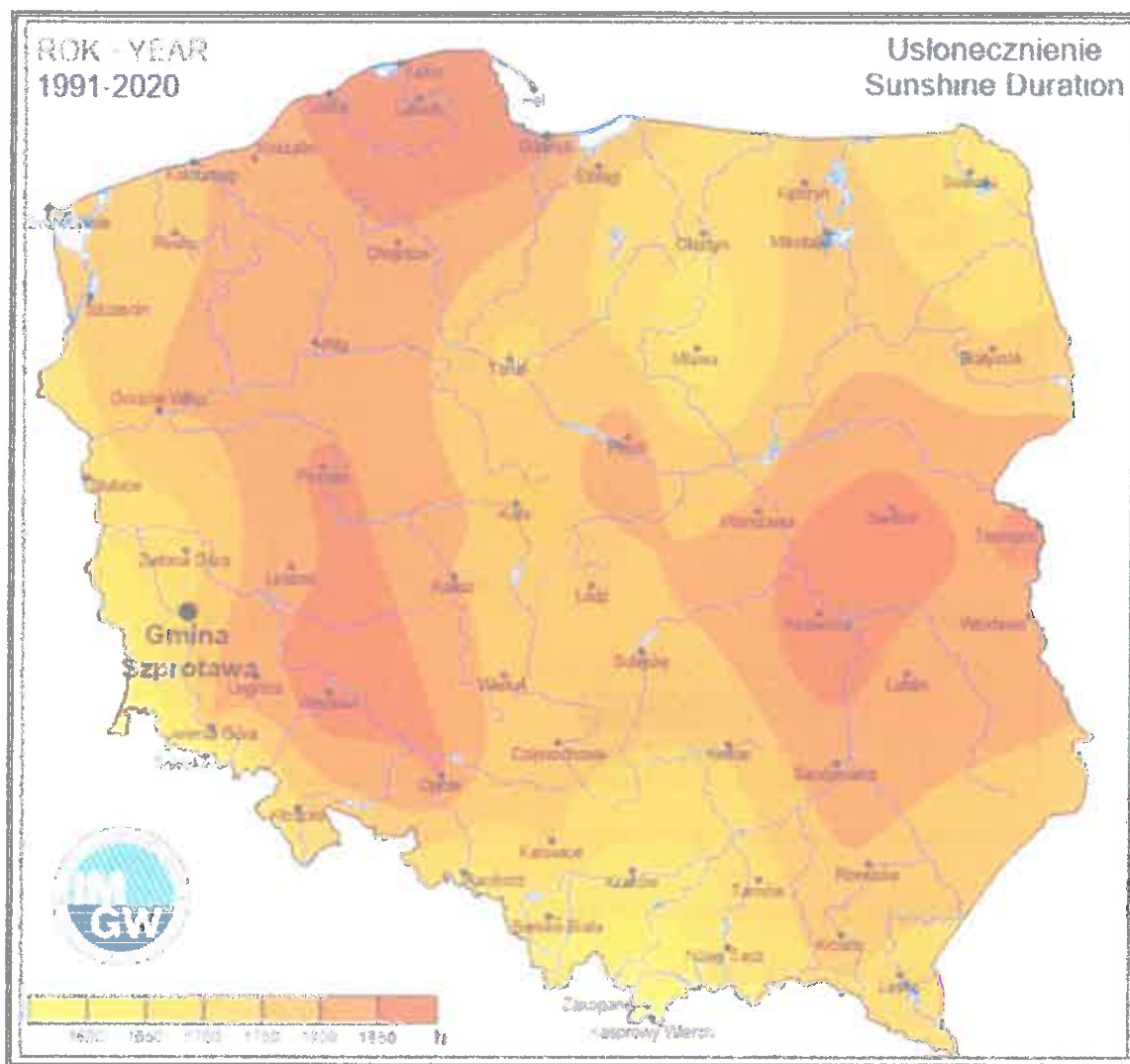
1. Elektrownia wiatrowa w obrębie wsi Kartowice, dz. nr 119, wieża stalowa o wysokości 100 m, moc nominalna 1 500 kW;
2. Elektrownia wiatrowa, część na terenie gminy Szprotawa (część w gminie Niegosławice) o mocy do 3 MW każda wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą. Maksymalna wysokość pojedynczej turbiny wiatrowej określona przez śmigło w punkcie jego najwyższego wzniesienia wynosi do 200 m nad powierzchnią terenu – na terenie gminy Szprotawa jest to następujący obszar: obręb geodezyjny Długie: 364/9 – 1 szt., obręb geodezyjny Dzikowice: 585, 586/1 oraz 600/3 – 2 szt.

Położenie gminy jest umiarkowanie korzystne pod kątem rozwoju instalacji wykorzystujących energię słoneczną. Uśłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną

tarczą słoneczną) wynosi na obszarze gminy około 1 650 – 1 750 godzin i należy do umiarkowanych w warunkach polskich. Oznacza to, że występuje tu potencjał do wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Położenie gminy Szprotawa na mapie usłonecznienia na terenie Polski przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 9. Położenie gminy Szprotawa na mapie usłonecznienia na terenie Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <http://klimat.pogodynka.pl>

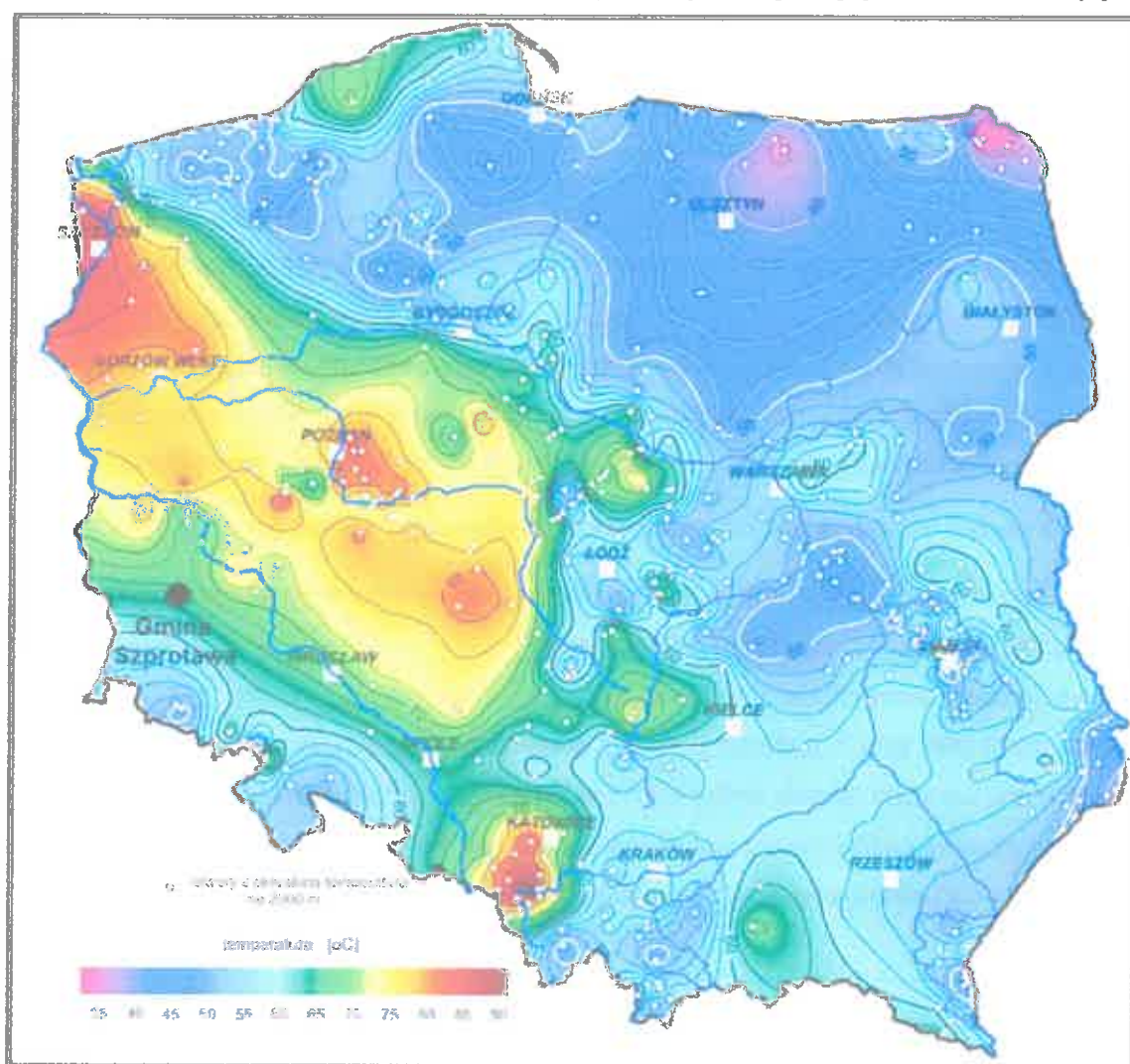
Istniejące farmy fotowoltaiczne na terenie gminy Szprotawa:

- Pasterzowice dz. nr 4/3, o mocy do 8 MW, na pow. 15 ha,
- Siecieborzyce dz. nr 10/6 o mocy do 1 MW, na pow. 2,2 ha,
- Henryków dz. nr 59/2 i 59/3 o mocy do 1 MW, na pow. ok. 3 ha
- Nowa Kopernia dz. nr 194/127 o mocy do 2 MW na powierzchni ok. 2 ha,

- Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. dz. nr 511/2 obręb 3 w Szprotawa - Farma o mocy 50 kW dla zabezpieczenia elektroenergetycznego ujęcia wody przy ulicy Kraszewskiego w Szprotawie,
- Cieciszów dz. nr 56/1, o mocy do 1,4 MW, na pow. 1,76 ha.

Temperatura wód geotermalnych zlokalizowanych na terytorium gminy Szprotawa na głębokości 2 000 m p.p.t. wynosi około 65-70°C. Uznaje się, że wydobycie wód geotermalnych jest opłacalne, gdy do głębokości 2 km temperatura osiąga 65°C. Należy jednak uwzględnić jeszcze inne czynniki determinujące opłacalność wydobycia – mineralizację, głębokość zalegania złoża czy wydajność eksploatacyjną.

Rysunek 10. Położenie gminy Szprotawa na mapie temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/> (dostęp: 05.08.2024 r.)

Na terenie gminy Szprotawa wykorzystywana jest płytka geotermia w postaci pomp ciepła.

Do energii odnawialnej, poza wspomnianą energią wiatru, energią promieniowania słonecznego i energią geotermalną, zalicza się energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Teren gminy Szprotawa charakteryzuje się niskim potencjałem energetycznym cieków wodnych do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody. Na jej terenie zlokalizowane są jednak Małe Elektrownie Wodne (MEW):

1. Elektrownia wodna Szprotawa – moc 800 kW;
2. Elektrownia wodna Leszno Górne – Turbina Kaplana Bóbr - moc 200 kW
3. Elektrownia wodna w Wiechlicach - moc 55 kW;
4. Elektrownia wodna w Lesznie Dolnym – moc 840 kW;
5. Elektrownia wodna Bolko Henryków – moc 100 kW;
6. Elektrownia Wodna w Dziećmiarowicach – moc 840 kW;
7. Elektrownia wodna w Szprotawie – Itawa – moc 390 kW,
8. Elektrownia wodna na rzece Szprotawa – moc 8 kW
9. Elektrownia wodna w Lesznie Górnym na kanale rzeki Bóbr – moc 0,235 kW²³.

Biomasa (np. w formie brykietu czy pelletu) może być wykorzystywana przez indywidualnych właścicieli nieruchomości na cele grzewcze. Staje się również możliwością dla tych, którzy posiadają grunty, gdzie ze względu na niską jakość gleb, nie opłaca się uprawiać roślin, ale można je wykorzystać pod uprawy roślin energetycznych, z których powstaje biomasa. Z kolei źródłem biogazu najczęściej są pozostałości z produkcji rolnej lub z oczyszczalni ścieków. Nie są one jednak wykorzystywane do produkcji biomasy ani biogazu na terenie gminy.

Poprawa jakości powietrza jest możliwa poprzez następujące działania:

- ograniczenie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii,
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- wykonywanie termomodernizacji budynków,
- wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych zmierzających do eliminacji lub ograniczenia emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery,
- wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia.

²³ <https://www.mew.pl/narzedzia/mapa-mew> (dostęp: 09.09.2024 r.), Strategia Rozwoju Gminy Szprotawa na lata 2015-2023

5.1.1.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 9. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie Programu Czyste Powietrze oraz punktu konsultacyjnego w ramach Programu na terenie gminy, — brak ciężkiego przemysłu na terenie gminy, który mógłby powodować zanieczyszczenia powietrza, — odnawialne źródła energii wykorzystywane na terenie gminy, — sensory jakości powietrza zlokalizowane na terenie gminy, — realizacja projektów, mających na celu poprawę jakości powietrza na terenie gminy, — obowiązujący Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa, — edukacja ekologiczna mieszkańców gminy.	— przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony zdrowia oraz poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony roślin, — korzystanie z nieekologicznych paliw stałych do ogrzewania budynków przez mieszkańców.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja ekologiczna mieszkańców, — rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii, — realizacja założeń programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej oraz uchwały antysmogowej dla województwa lubelskiego.	— rosnące koszty inwestycji OZE, — wzrost cen nośników energii wykorzystywanych na cele grzewcze, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — zmiany i ocieplenie klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.2. Zagrożenia hałasem

Przez hałas rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Głównym źródłem emisji hałasu w gminie Szprotawa są szlaki komunikacyjne:

- droga krajowa nr 12 relacji Łęknica – Dorohusk,
- droga wojewódzka nr 297 relacji Nowa Sól – Pasiecznik,
- droga wojewódzka nr 328 relacji Nowe Miasteczko – Marciszów.

Przy czym należy zaznaczyć, iż droga wojewódzka nr 328 przebiega na znikomym fragmencie gminy, w jej północno-zachodniej części.

Hałas stanowi zagrożenie dla zdrowia i ma wpływ na jakość życia mieszkańców, a także oddziałuje negatywnie na zwierzęta. Długotrwała ekspozycja na hałas może m.in. powodować znaczne zaburzenia snu, chorobę niedokrwienną serca, spadek koncentracji, czy rozdrażnienie.

Na terenie gminy Szprotawa znajduje się strzelnica w Wiechlicach. Tego rodzaju obiekty stanowią uciążliwość, szczególnie dla pobliskich mieszkańców. Mogą oni odczuwać dyskomfort związany z ciągłym narażeniem na hałas. Ponadto hałas taki może mieć też negatywny wpływ na zwierzęta żyjące w okolicy, zakłócając ich naturalne zachowanie.

Do rozwiązań minimalizujących ten hałas należą: ekrany akustyczne, tunele strzeleckie, które pochłaniają dźwięk oraz ograniczenia godzinowe.

Ochroną akustyczną objęte są określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale). Ograniczenie emisji hałasu może nastąpić m.in. poprzez stosowanie środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych zmniejszających natężenie hałasu, ale również poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące lokalizacji obiektów przemysłowych, zapewnienie odpowiednich odległości terenów przeznaczonych pod nową zabudowę lub stosowanie odpowiednich barier akustycznych. Istotnym działaniem w zakresie ograniczania natężania hałasu jest także monitoring.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo co 5 lat dla:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- głównych dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 milionów pojazdów w ciągu roku tj. ok. 8 200 poj./dobę,
- głównych linii kolejowych, po których rocznie przejeżdża ponad 30 000 pociągów,
- głównych portów lotniczych, na których odbywa się powyżej 50 000 operacji rocznie.

Standardy dotyczące klimatu akustycznego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). W rozporządzeniu zawarte są dopuszczalne poziomy hałasu dla poszczególnych rodzajów źródeł (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu),

w odniesieniu do rodzaju terenów wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje.

Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$

Grp	Rodzaj terenu	Dopuszczalne poziomy hałas w [dB]			
		Dziśny lub nocny (określenie)		Dopuszczalne (określenie)	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odmierzenia mający 16 podziałów	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odmierzenia mający 8 podziałów	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odmierzenia mający 8 podziałów kierunek podziałów kolejno po sobie mających 16	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odmierzenia mający 2 podziałów kierunek podziałów
1	a) strefa ochronna (X) miast b) strefa ochronna (X) miast	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami lub usługowymi c) Tereny rekreacji i sportu d) Tereny usług w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkalnej wielokondygnacyjnej i zlokalizowanej w miastach b) Tereny zabudowy przemysłowej c) Tereny rekreacji i sportu d) Tereny usług w miastach	65	56	55	45
4	a) Tereny w strefie ochronnej miast powiatowych i wojewódzkich	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno wypoczynkowe ¹⁾ c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny dopuszczalność źródła poboru dźwięku A w dB			
		Dniem lub nocą (okresy)		Pozostałe okresy i dniach (okresy)	
		L_{DWN} przedział czasu odkresu miesiące w roku dobom w roku	L_N przedział czasu odkresu miesiące w roku porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odkresu miesiące w roku dobom w roku	L_N przedział czasu odkresu miesiące w roku porom nocy
1	a) strefa ochronna A, nadaj nika b) Tereny szpitali poza mia stem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszka niowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy mieszka niowej z zabudową usług owym poborem dźwięku i niko dźwięku c) Tereny domów opieki spo łecznej d) Tereny szpitali w miastach	55	50	50	45
3	a) Tereny zabudowy mieszka niowej wielorodzinnej i za mieszkalnictwa zbiorowego b) Tereny zabudowy zabudo wanych c) Tereny rekreacyjno-wspo łecznościowe d) Tereny mieszkaniowe i usług owe	55	50	55	45
4	Tereny w strefie średnio- i cięż kiej powyżej 100 ha, miast kuchnia	70	65	65	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 13. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez straty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długotrwały średni poziom dźwięku A w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszyst- kim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszyst- kim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszyst- kim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszyst- kim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” wydowi- ska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytom dzieci i młodzieży	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkanie- wej jedno i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczyn- kowe c) Tereny mieszkaniowo-usługo- we d) Tereny w strefie średniojęsiej miast powyżej 100 tys. miesz- kańców ²⁶	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Monitoring klimatu akustycznego realizowany jest zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., uwzględniającą wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE. Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu. Wyniki pomiarów hałasu w środowisku gromadzone są w systemie informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska, w bazie danych EHAŁAS. Dane obejmują 4 kategorie źródeł hałasu: droga, linie szynowe, lotnisko oraz instalacje i zakłady przemysłowe.

Zgodnie ze Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 i Programami Wykonawczymi Monitoringu Środowiska w zakresie oceny stanu akustycznego środowiska, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska na terenie gminy Szprotawa nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego w latach 2020-2023.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Z obszaru gminy Szprotawa nie przekazano do RWMŚ żadnych sprawozdań z pomiarów okresowych hałasu drogowego. Na terenie gminy Szprotawa nie występują odcinki dróg objęte strategicznymi mapami hałasu.

Zgodnie z art. 147 ust.1 ustawy Prawo ochrony środowiska firma Bolmet Recycling Sp. z o.o. wykonała pomiary okresowe w 2023 roku. Uzyskane wyniki pomiarów hałasu dla pory dnia i nocy zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego na obszarze gminy Szprotawa w 2023 roku

Nazwa zakładu przem.	Bolmet Recycling Sp. z o.o.	
Miejscowość	Wiechlice	
Ulica	Przemysłowa 5	
Nazwa instytucji	Bolmet Recycling Sp. z o.o.	
Nazwa dokumentu z decyzją	Pozwolenie zintegrowane	
Numer dokumentu	DŚ II.7222.25.2021	
Organ wydający decyzję	Marszałek Województwa Lubuskiego	
Data wydania decyzji	2021-02-23	
Poziom dopuszczalny dla pory dnia [dB]	55	
Poziom dopuszczalny dla pory nocy [dB]	45	
Nazwa punktu pomiarowego	P1 Jesionowa	
Rodzaj terenu	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego	
Współrz. pp WGS84 (dl. geogr.)	15,577250	
Współrz. pp WGS84 (szer. geogr.)	51,555139	
Cel pomiaru	Pomiar w trybie art.147 ust.1 Poś (pomiary okresowe)	
Nazwa laboratorium	EKO-LAB Sp. z o.o.	
Czas odniesienia	Dzień 8h	Noc 1h
Doba (data i czas)	2023-09-20	2023-09-20
Laeq przed korektą [dB]	40,3	41,5
Laeq po korekcie [dB]	40,3	41,5
Wartość dopuszczalna dla pory dnia/ nocy dla punktu w momencie pomiaru [dB]	55	45
Przekroczenie [dB]	brak	brak
Przedział niepewności U95 [dB]	1,3	1,3

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Na podstawie wykonanych pomiarów okresowych nie stwierdzono wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na drodze krajowej, która przebiega przez gminę Szprotawa.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinków drogi krajowej, która przebiega przez teren gminy Szprotawa, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach drogi krajowej przebiegającej przez teren gminy Szprotawa

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
12	ŻAGAŃ /DP1066F/ - SZPROTAWA /UL. ŻAGAŃSKA/	5 184
	SZPROTAWA /OBWODNICA 1: UL. ŻAGAŃSKA - DW297/	3 723
	SZPROTAWA /OBWODNICA 2: DW297 - UL. KOŚCIUSZKI/	6 971
	SZPROTAWA /UL. KOŚCIUSZKI/ - WIECHLICE /DW297/	6 254
	WIECHLICE /DW297/ - PRZEMKÓW /UL. SZPROTAWSKA (DW328)/	3 098

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 05.08.2024 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych ogółem wynosił 13 568 poj./dobę. Na odcinkach drogi krajowej nr 12 przebiegającej przez teren gminy Szprotawa nie został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych ogółem.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich, które przebiegają przez gminę Szprotawa.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinków dróg wojewódzkich, które przebiegają przez teren gminy Szprotawa, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 16. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Szprotawa

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
297	BORÓW - SZPROTAWA /DK12/	4 632
	DZIEĆMIAROWICE /DK12/ - GR. WOJ.	6 454
328	NOWE MIASTECZKO /DW293/ - GR. WOJ.	917

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 05.08.2024 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem wynosił 4 231 poj./dobę. Na odcinkach drogi wojewódzkiej nr 297 przebiegających przez teren gminy Szprotawa został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem. Z wykonanych pomiarów wynika, iż droga wojewódzka przebiegająca przez teren gminy Szprotawa może być źródłem hałasu komunikacyjnego.

Analiza danych dotyczących hałasu wskazuje na zagrożenia związane z hałasem komunikacyjnym na terenie gminy. Pomimo braku pomiarów hałasu komunikacyjnego prowadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w latach 2020-2023, dostępne dane wskazują, że średni dobowy ruch roczny na drodze wojewódzkiej nr 297 przekraczał średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem, co sugeruje, że ta droga może być istotnym źródłem hałasu w gminie. Na terenie gminy Szprotawa nie występuje zagrożenie hałasem przemysłowy, co jest potwierdzone przez wyniki badań wykonanych przez firmę Bolmet Recycling Sp. z o.o. w 2023 roku.

W związku z powyższym, hałas komunikacyjny w gminie Szprotawa ma wpływ na środowisko i zdrowie mieszkańców. Stałe narażenie na hałas może prowadzić do stresu i ogólnego dyskomfortu. Ponadto może zaburzać sen, prowadząc do bezsenności i innych problemów zdrowotnych związanych z brakiem snu. Długotrwałe narażenie na hałas może zwiększać ryzyko chorób serca, nadciśnienia i udarów mózgu. Hałas może wpływać na zdolność koncentracji, co ma negatywne skutki zarówno dla dorosłych, jak i dzieci, zwłaszcza w kontekście pracy i nauki. Ma on również wpływ na naturalne zachowania dzikiej fauny, wpływając na ich zdolność do komunikacji, czy nawigacji. Powoduje to migrację zwierząt i zakłóca lokalne ekosystemy i bioróżnorodność. Regularne pomiary i monitorowanie poziomu hałasu są kluczowe dla zrozumienia jego wpływu i wprowadzenia odpowiednich środków zaradczych. Wdrożenie środków takich jak ekrany akustyczne, ograniczenia prędkości i zmiany w infrastrukturze drogowej mogą zmniejszyć poziom hałasu i jego negatywny wpływ na środowisko i zdrowie mieszkańców.

5.1.2.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenie hałasem.

Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— brak przekroczeń hałasu przemysłowego na terenie gminy, — brak przekroczeń średniego dobowego ruchu na wszystkich drogach krajowych na odcinkach drogi krajowej nr 12 przebiegających przez teren gminy, — brak przekroczeń średniego dobowego ruchu na wszystkich drogach wojewódzkich na odcinku drogi wojewódzkiej nr 328 przebiegającym przez teren gminy.	— droga wojewódzka nr 297 o dużym natężeniu ruchu, mogąca być źródłem hałasu komunikacyjnego, — brak przeprowadzonych badań hałasu komunikacyjnego na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia

— uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ograniczania uciążliwości powodowanych przez hałas, — remonty nawierzchni dróg publicznych, — stosowanie rozwiązań technicznych lub technologicznych wpływających na ograniczenie emisji hałasu, — budowa ścieżek rowerowych.	— wzrost natężenia ruchu pojazdów na drogach, — rosnące koszty inwestycji drogowych, — strzelnica w Wiechlicach.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

5.1.3 Pola elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka.

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego, które występują na terenie gminy Szprotawa, należą m.in.:

- stacje i linie energetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Odbiorcy z terenu gminy Szprotawa zaopatrywani są w energię elektryczną poprzez dwie napowietrzne linie wysokiego napięcia 110 kV z przewodami o przekroju 240 mm², o dopuszczalnym obciążeniu prądowym w okresie letnim 325 A:

- relacji Szprotawa - Przemków o długości 16 km,
- relacji Szprotawa - Żagań o długości 25 km.

Wymienione linie dystrybucyjne zasilają Główny Punkt Zasilania zlokalizowany przy ul. Szpitalnej, wyposażony w dwa transformatory 110/20 kV, o zainstalowanej mocy transformacji 2x16 MVA. Na terenie gminy Szprotawa PSE Operator nie posiada infrastruktury przesyłowej NN.

W sieci ENEA Operator Sp. z o.o. na terenie gminy Szprotawa są zainstalowane stacje transformatorowe 20/0,4 kV. W mieście Szprotawa jest to 49 szt. o łącznej mocy 15 745 kVA, natomiast w pozostałych miejscowościach 73 szt. o łącznej mocy 14 194 kVA.

Przyłączenia pojedynczych odbiorców do istniejącej sieci nn-0,4 kV odbywają się na bieżąco wg aktualnych potrzeb odbiorców w ramach posiadanych środków²⁴.

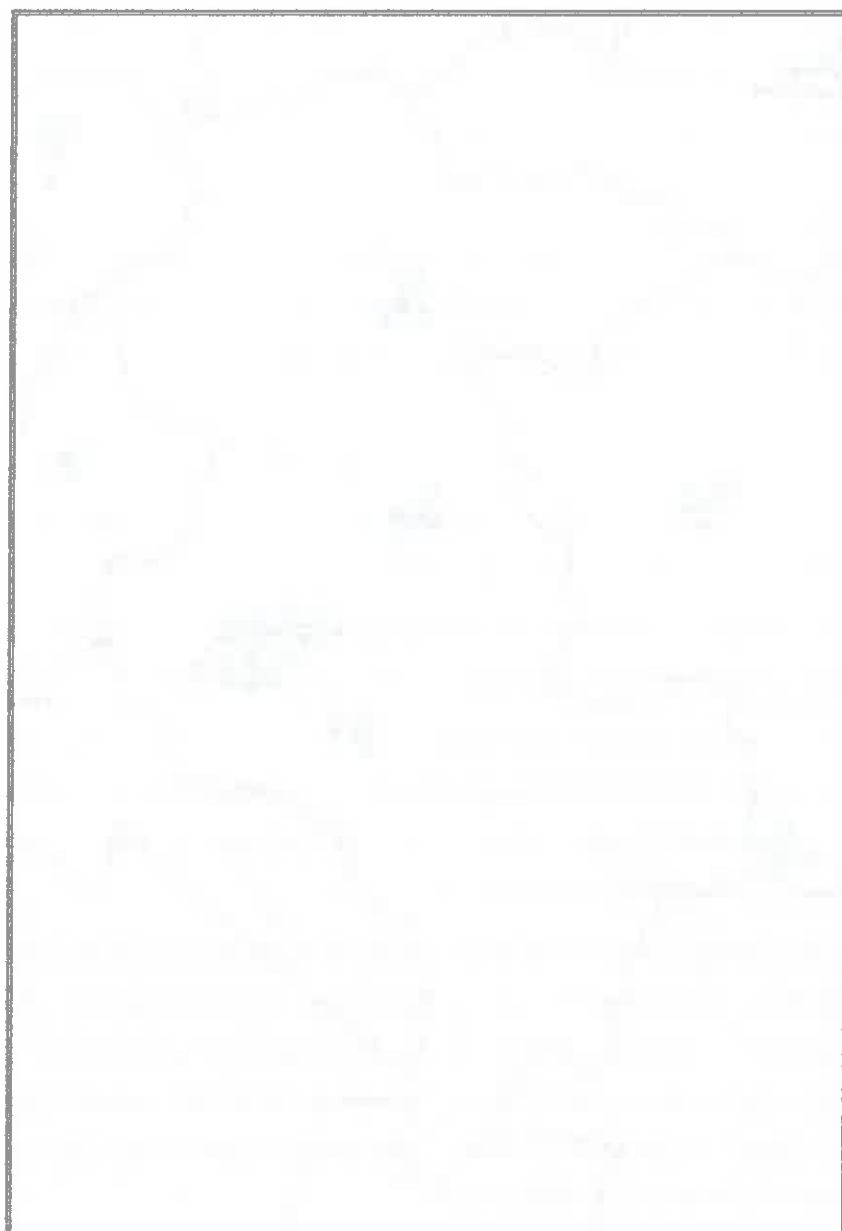
Na stronie internetowej gminy Szprotawa opublikowano informacje dotyczące Pola elektromagnetycznego, tj. Międzynarodowy Apel Naukowców o ochronę przed ekspozycją na niejonizujące pole elektromagnetyczne oraz Deklarację z Nikozji dotyczącą pól elektromagnetycznych/ częstotliwości radiowych²⁵.

W lipcu 2021 r. Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy uruchomił, ogólnodostępny, bezpłatny System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne – SI2PEM. Dzięki niemu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. System ten oparty jest na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

²⁴ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027 przyjęty uchwałą nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r., s. 40.

²⁵ https://szprotawa.pl/PL/3326/Pola_elektromagnetyczne/ (dostęp: 05.08.2024 r.)

Rysunek 11. Wyniki pomiarów PEM na terenie gminy Szprotawa

Legenda:

Wyniki pomiarów PEM

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/> (dostęp: 05.08.2024 r.)

Rysunek 12. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Szprotawa

Legenda:

 Stacja bazowa

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/> (dostęp: 05.08.2024 r.)

Ponadto wykaz stacji bazowych przedstawiono również w poniższej tabeli.

Tabela 18. Wykaz stacji bazowych na terenie gminy Szprotawa

Nr stacji bazowej	Adres
ZAG3024	Długie, dz. nr 8/1
61059N!	Długie, dz. nr 3/4

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nr stacji bazowej	Adres
41059 (61059N!)	Długie, dz. nr 3/4
61206N!	Borowina, dz. nr 127/15
BT30522	Borowina, dz. nr 127/15
41206 (61206N!)	Borowina, dz. nr 127/15
ZAG3082	Dzikowice, dz. nr 145
BT31037	Szprotawa, ul. Przejazdowa, dz.47/3, 47
ZAG3021	Szprotawa, ul. Rolna 2
2286 (61585N!)	Szprotawa, ul. Rolna 2
61585N!	Szprotawa, ul. Rolna 2
BT33316	Szprotawa, ul. Kożuchowska 4
ZAG3028	Szprotawa, ul. Kożuchowska 4
61217N!	Szprotawa, ul. Szpitalna
41217 (61217N!)	Szprotawa, ul. Szpitalna
61216N!	Szprotawa, ul. Sobieskiego 70
41216 (61216N!)	Szprotawa, ul. Sobieskiego 70
10152 (61588N!)	Szprotawa, ul. 3-go Maja 1
BT31109	Szprotawa, ul. 3-go Maja 1-3
61588N!	Szprotawa, ul. 3-go Maja 1
61144N!	Szprotawa 734
41144 (61144N!)	Szprotawa 734
ZAG3023	Szprotawa, dz. nr 41/4
ZAG3014	Szprotawka, dz. nr 134/1
3868 (61586N!)	Leszno Dolne, dz. nr 134/1
61586N!	Leszno Dolne, dz. nr 134/1
61614 (61614N!)	Leszno Dolne, ul. Fabryczna
61614N!	Leszno Dolne, ul. Fabryczna
ZAG3026	Leszno Górne, dz. nr 77/24
ZAG3025	Leszno Dolne, ul. Fabryczna
BT33756	Leszno Dolne, ul. Bolesławicka

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/> (dostęp: 05.08.2024 r.)

Zgodnie ze Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 i Programem Wykonawczym Monitoringu Pól Elektromagnetycznych na 2022 r., Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w 2022 roku wykonał pomiary pól elektromagnetycznych na obszarze gminy Szprotawa w 1 punkcie pomiarowym. Uzyskany wynik poziomu PEM - 1,02 V/m, jak i wyliczony wskaźnik WME - 0,06, nie wykazały wystąpienia przekroczenia poziomów dopuszczalnych.

Pomiar wykonano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 2311). Wynikiem pomiaru była średnia arytmetyczna z półgodzinnego pomiaru prowadzonego w sposób ciągły oraz wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji WMe. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone w przepisach wydanych na podstawie art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – ustawy Prawo ochrony środowiska uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, w którym w wyniku zastosowania sposobu sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, o którym mowa w pkt 25 załącznika do rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 roku w sprawie sposobów sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (Dz.U. 2022 poz. 1121), udokumentowano, że żadna z wartości wskaźnikowych nie przekroczyła wartości 1. Poniżej w tabeli przedstawiono szczegółowo wyniki pomiarów.

Tabela 19. Wykaz pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego na obszarze gminy Szprotawa wykonanych w 2022 roku w ramach państwowego monitoringu środowiska

Nazwa punktu pomiarowego		F_2022_D_8
Gmina		Szprotawa
Miejscowość, ulica		Szprotawa, Kwiatowa 6
Współrzędne punktów	WGS84 X	15,532833
	WGS84 Y	51,559611
Wyniki	Data pomiaru	2022-10-24
	Próg czułości sondy [V/m]	0,3
	Wynik pomiaru [V/m]	1,02
	Niepewność pomiaru [V/m]	0,29
Stwierdzenie zgodności	Wartość maksymalna (E _{max}) [V/m]	1,39
	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)	0,06

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Uzyskane wyniki pomiarów PEM z roku 2022 wskazują na brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych w środowisku na obszarze gminy Szprotawa jak i w latach poprzednich.

Istniejące urządzenia na terenie gminy Szprotawa nie stanowią większego zagrożenia. W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym należy jednak uwzględniać następujące działania: wprowadzać zakazy lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w pasach technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, a także ograniczać lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowych emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w postaci masztów

antenowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz na terenach przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową.

5.1.3.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

Tabela 20. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak urządzeń powodujących większe zagrożenie w zakresie emisji szkodliwych fal elektromagnetycznych, — brak przekroczenia wartości dopuszczalnej pól elektromagnetycznych w środowisku.	— występowanie na terenie gminy napowietrznych linii energetycznych.
Szanse	Zagrożenia
— wprowadzenie systemu monitoringu środowiska - okresowe badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej.	— rosnące zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet) i urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne, — niska świadomość społeczna dotyczące pól elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.4 Gospodarowanie wodami

5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy

Gmina Szprotawa pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Środkowej Odry, wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry.

Teren gminy Szprotawa należy do zlewni rzeki Bóbr, która wraz z dopływem Szprotawą drenuje obszar gminy. Rzeka Bóbr, będąca podstawową osią hydrograficzną gminy o posiada przeciętną szerokość koryta 15 – 25 m i głębokość 1,5 – 3,0 m. Bóbr posiada długość 271,6 km i zlewnię o powierzchni 5 876,1 km². Natomiast Szprotawa na terenie województwa lubuskiego powiada 17,6 km długości, a jej zlewnia obejmuje obszar o powierzchni 864 km².²⁶

Gmina Szprotawa nie jest jednak bogata w zbiorniki wodne. W miejscowości Szprotawa zlokalizowane są sztuczne zbiorniki wodne: wyrobisko Glinianki oraz łowisko „Zagroda”²⁷. Zbiorniki powyrobiskowe zlokalizowane są również w pobliżu wsi Buczek²⁸.

²⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szprotawa przyjęte uchwałą nr LXI/489/2023 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 28 lipca 2023 r.

²⁷ <https://szprotawa.pl/PL/3230/Przyroda/> (dostęp: 05.08.2024 r.)

²⁸ https://szprotawa.pl/PL/3016/4176/Wedkujemy_na_Buczku/k/ (dostęp: 05.08.2024 r.)

5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych

Zgodnie z wykazem JCWP obowiązującym w latach 2016-2021 do jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie znajdowały się na obszarze gminy Szprotawa, należały:

- RW600017153499 – Biała Woda;
- RW60001716452 – Ostrężna;
- RW600017164699 – Sucha;
- RW60001716489 – Kamienny Potok;
- RW60001716492 – Krownia;
- RW60001716549 – Ruda;
- RW600018165899 – Iławka;
- RW600018169276 – Brzeźnica od źródła do Szumu;
- RW60001916499 – Szprotawa od Chocianowskiej Wody do Bobru;
- RW60002016599 – Bóbr od Bobrzycy do Kwisy.

Od dnia 24 lutego 2023 obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry. Poniżej zostały przedstawione JCWP na terenie gminy Szprotawa wg nowego planu:

- RW60001116599 – Bóbr od Żeliszowskiego Potoku do Kwisy;
- RW60001116499 – Szprotawa od Chocianowskiej Wody do Bobru;
- RW600010164529 – Ostrężna;
- RW60001016489 – Kamienny Potok;
- RW60001016549 – Ruda;
- RW600009169275 – Brzeźnica od źródła do Szumu;
- RW600010164699 – Sucha;
- RW600010153499 – Biała Woda;
- RW600009165899 – Iławka.

Na terenie gminy Szprotawa nie ma wyznaczonych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) jeziornych.

Monitoring jakości wód jest jednym z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Celem jego funkcjonowania jest, na podstawie art. 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska, uzyskiwanie informacji i danych dotyczących jakości wód.

Spośród ww. JCWP w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska monitorowane są wszystkie JCWP. W 2023 r. monitorowanych było 7 JCWP, natomiast w 2022 r. 6 JCWP. Klasyfikacja wskaźników badanych w 2023 r. jest obecnie na etapie weryfikacji i będzie

dostępna na stronie internetowej GIOŚ po 30 czerwca 2024 r. W związku z powyższym, do tego czasu najbardziej aktualnymi danymi monitoringowymi wód powierzchniowych są dane z roku 2022 r. Zarówno na podstawie wyników z 2022 r., jak i z 2023 r., zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2021 poz. 1475), została przeprowadzona jedynie klasyfikacja badanych wskaźników bez dokonywania klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz bez oceny stanu JCWP. Klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat. Ostatnia taka ocena stanu JCWP została przeprowadzona w 2022 r. na podstawie aktualnych danych z lat 2016-2021.

Poniższe tabele przedstawiają odpowiednio klasyfikację wskaźników jakości wód monitorowanych w JCWP rzecznych w 2022 r. oraz ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych za lata 2016-2021 przepływających przez obszar gminy Szprotawa. Wskaźniki, w przypadku których zostały przekroczone dopuszczalne środowiskowe normy jakości, a tym samym zdecydowały o klasyfikacji poszczególnych elementów poniżej stanu dobrego, zostały wymienione w tabeli.

Tabela 21. Klasyfikacja wskaźników jakości wód monitorowanych w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzecznych na obszarze gminy Szprotawa w 2022 r.

Lp.	Nazwa jcwp	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Typ abiotyczny jcwp	Status jcwp	Elementy biologiczne	Obserwacje hydromorfologiczne	Elementy fizykochemiczne (grupy 3.4 - 3.5)	Elementy fizykochemiczne - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	Klasyfikacja monitorowanych wskaźników chemicznych
					Klasa	Klasa	Klasa	Klasa	
1	Bóbr od Zaleszowskiego Potoku do Kvnasy	Bóbr - poniżej ujścia Szprotawy (m. Małomice)	RzN	NAT	-	-	-	-	Benzodiolphen (W)
2	Ilawka	Ilawka - ujście do Bobru (m. Bobrzany)	PN	NAT	-	-	-	-	Benzodiolphen (W)
3	Sucha	Sucha - ujście do Szprotawy (m. Sucha Dolna)	PNp	NAT	-	-	-	-	Benzodiolphen (W)
4	Szprotawa od Chocianowskiej Wody do Bobru	Szprotawa - ujście do Bobru (m. Szprotawa)	RzN	SZCW	-	-	-	-	Benzodiolphen (W)
5	Kamienny Potok	Kamienny Potok - ujście do Szprotawy (m. Wiechlice)	PNp	NAT	-	-	-	-	Benzodiolphen (W)
6	Ruda	Ruda - ujście do Bobru (most na drodze Szprotawa - Małomice)	PNp	NAT	-	-	-	-	Benzodiolphen (W)

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Tabela 22. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na obszarze gminy Szprotawa na podstawie wyników badań z lat 2016-2021

Lp.	Nazwa ocenianej części	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Typ abiotyczny części	Status części	Elementy biologiczne		Obserwacje hydromorfologiczne	Elementy fizykochemiczne (grupy 3.1 - 3.6)		Elementy fizykochemiczne - syntetyczne i analityczne (3.9)		Stan potencjału ekologicznego		Stan chemiczny		Ocena stanu części	Rok badania
					Klasa	Rok badania	Klasa	Rok badania	Klasa	Rok badania	Klasa	Klasyfikacja	Rok badania	Klasyfikacja	Rok badania		
1	Owczara	Łęka - ujście do Sprotawy (m. Pielkówek - Elektryczna)	17	NAT	2 (dobry)	2021	2	2021	2	2021	2	umiarowany stan ekologiczny	2021	stan chemiczny dobry	2021	2021	2021
2	Sprotawa od Chyżowina do Wody do Błotów	Sprotawa - ujście do Błotów (m. Sprotawa)	19	S2CW	2	2021	4	2016	2	2021	2	umiarowany potencjał ekologiczny	2021	stan chemiczny dobry	2021	2021	2021
3	Bóbr od Bobrzy do Kwiej	Bóbr - płacz spław (Babrowo)	20	NAT	3 (dobre)	2021	3	2016	2	2021	2	umiarowany stan ekologiczny	2021	stan chemiczny dobry	2021	2021	2021
4	Błota	Błota - ujście do Błotów (m. Błotów)	18	NAT	5 (zły)	2021	3	2016	2	2016	2	zły stan ekologiczny	2021	stan chemiczny dobry	2021	2021	2021
5	Błota	Błota - ujście do Błotów (m. Błotów)	17	NAT	4 (dobre)	2021	3	2016	2	2021	2	umiarowany potencjał ekologiczny	2021	stan chemiczny dobry	2021	2021	2021

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

6.	Sucha	Sucha - ujście do Sprotawy (m. Sucha Dolna)	17	NAT	3	2021	4	2018	2	2018	2021	2021	2021	2021	2021	2021
7	Kanienny potok	Kanienny Potok - ujście do Sprotawy (m. Wleclifce)	17	NAT	8	2021	4	2018	3	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021
8.	Żłala Woda	Żłala Woda - ujście do Odry (m. Rejów)	17	NAT	2	2020	4	2017	2	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Należy zauważyć, że na zły stan wód wpływają również restrykcyjne kryteria oceny monitoringu dokonywanego przez GIOŚ. Nawet jeśli jeden wskaźnik nie spełnia wymogów dla stanu dobrego, cała jednostka wodna jest klasyfikowana jako w złym stanie, co często prowadzi do braku widocznych efektów w zestawieniach tabelarycznych.

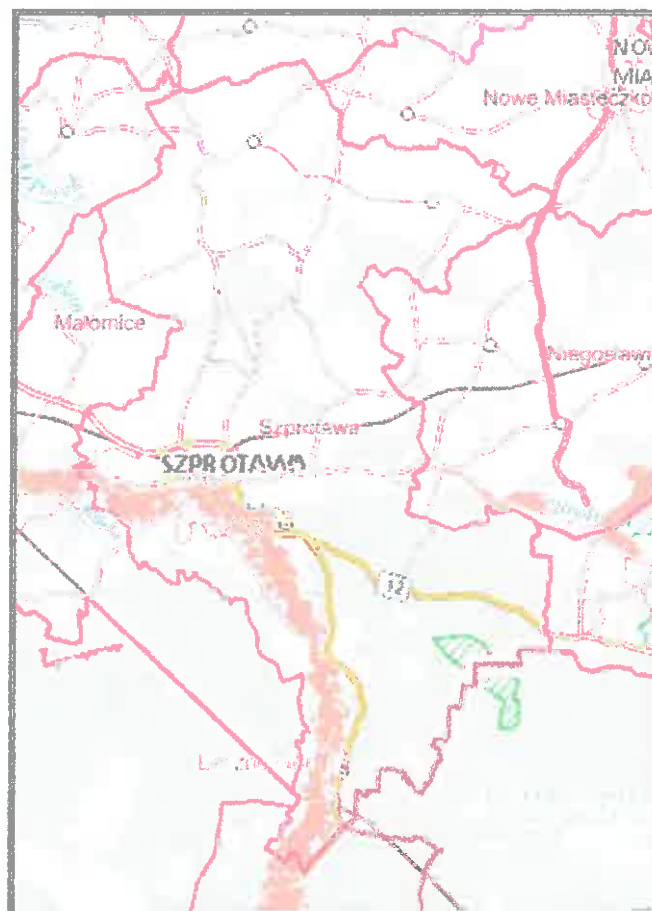
W celu ochrony przed zanieczyszczeniami wód kluczowe będą inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, budowa i utrzymanie infrastruktury przeciwpowodziowej, a także kampanie informacyjne i edukacyjne dla mieszkańców i rolników. Działania te powinny podnosić świadomość społeczną na temat znaczenia ochrony wód oraz działań, które można podjąć również na poziomie indywidualnym.

5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza możliwość wystąpienia tam zjawiska powodzi²⁹. Na terenie gminy Szprotawa występuje zagrożenie powodziowe, co przedstawiono na poniższej mapie.

²⁹ https://powodz.gov.pl/pl/o_mapach (dostęp: 06.08.2024 r.)

Rysunek 14. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy Szprotawa

Legenda:

 - teren ryzyka powodziowego

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Zagrożenie powodzią ma wielowymiarowy wpływ na ochronę środowiska. Wymaga ono podejścia integrującego różne aspekty zarządzania zasobami naturalnymi i adaptacji do zmian klimatycznych, aby minimalizować negatywne skutki i chronić różnorodność biologiczną oraz zdrowie ekosystemów. Przykładem negatywnego oddziaływania powodzi na środowisko może być erozja gleby, która wpływa na jej strukturę i żyzność. Erozja może prowadzić do utraty warstwy wierzchniej gleby, która jest najbogatsza w składniki odżywcze. Zarządzanie zasobami wodnymi może odbywać się poprzez budowę zbiorników retencyjnych, czy wałów przeciwpowodziowych, co wpłynie pozytywnie na środowisko i lokalne ekosystemy.

5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy leży na obszarze jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr 77 (PLGW600077), JCWPd nr 78 (PLGW600078) oraz JCWPd nr 93 (PLGW600093).

Rysunek 15. JCWPd na terenie gminy Szprotawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geologia.pgi.gov.pl/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

W 2023 r. na terenie gminy Szprotawa w ramach PMŚ nie były prowadzone badania wód podziemnych. Badania były prowadzone w roku 2022 w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym w miejscowości Szprotawa. Punkt ten był zlokalizowany na jednolitej części wód podziemnych o nr PLGW600093.

Przeprowadzona klasyfikacja na podstawie uzyskanych wyników badań wskaźników fizykochemicznych wskazywała w ppk 7452 na III klasę jakości – wody zadowalającej jakości. Końcowa klasa jakości w roku 2022 wskazywała na II klasę – wody dobrej jakości.

Poniższa tabela przedstawia klasyfikację jakości wód podziemnych badanych na terenie gminy Szprotawa w roku 2022.

Tabela 23. Klasyfikacja jakości wód podziemnych na obszarze gminy Szprotawa na podstawie wyników badań z roku 2022

Identyfikator punktu pomiarowego ID Monitoring	Gmina	Miejscowość	Kod UE JCWPd (wg podziału na 174 części)	Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń II klasy jakości	Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń III klasy jakości	Klasa jakości - wskaźniki fizyczno-chemiczne - 2022	Końcowa klasa jakości - 2022	Przyczyna zmiany klasy jakości
7452	Szprotawa (gm. miejsko-wiejska)	Szprotawa	PLGW600093	Fe, temp, SO ₄ , Ca	Mn, O ₂	III	II	geogeniczne pochodzenie wskaźnika Mn w zakresie III klasy jakości - wartość charakterystyczna dla płytkich wód podziemnych strefy aktywnej wyniesiony w płaszczystych utworach czwartorzędowych w profilu geologicznym piasło średnioziarniste i piaszki gliniaste; parametr O ₂ w zakresie III klasy jakości ze względu na prawdopodobne oddziaływanie gazów dyfundujących przez membranę sondy pomiarowej

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) to zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h, woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii. W obszarach deficytowych w wodę kryteria ilościowe przyjęte dla GZWP mogą być niższe, lecz wyróżniające zbiornik o znaczeniu praktycznym na tle ogólnie mniej korzystnych warunków hydrogeologicznych.

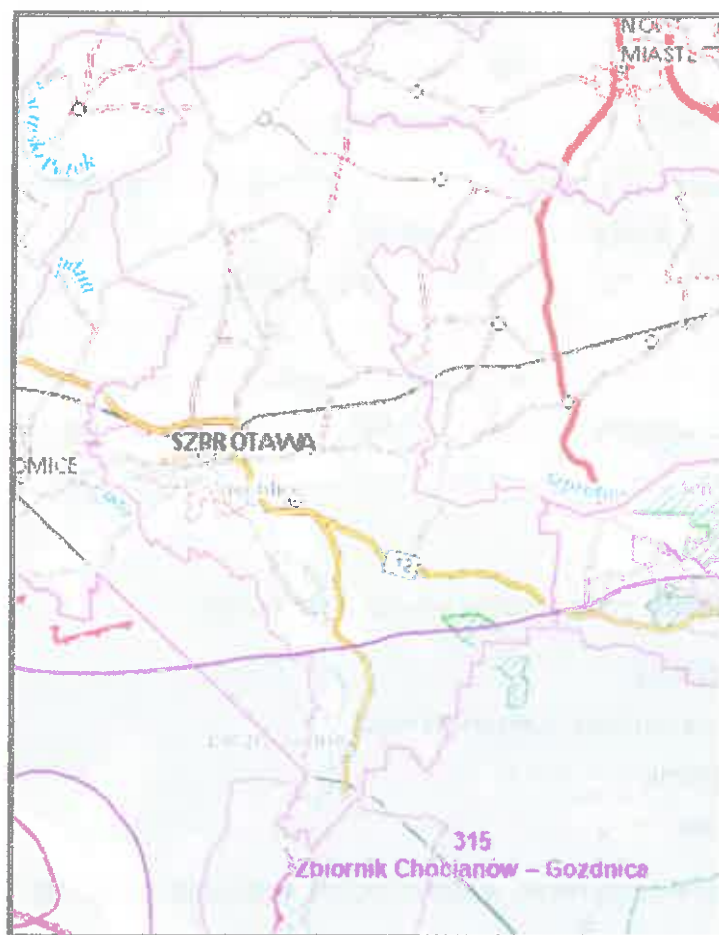
Gmina Szprotawa znajduje się w obszarze Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr: 315 – Zbiornik Chocianów – Gozdnicza. Charakterystykę tego GZWP przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Charakterystyka GZWP zlokalizowanych w obrębie gminy Szprotawa

Nazwa GZWP	315 – Zbiornik Chocianów - Gozdnicza
Typ	porowy
Powierzchnia [km ²]	1 170,36
Proponowany obszar ochronny [km ²]	1 302,36
Klasa jakości wody	na przeważającym obszarze I–III

Źródło: Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce

Rysunek 16. Główny Zbiornik Wód Podziemnych na terenie gminy Szprotawa

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych powodowane jest głównie przez bezpośrednią lub pośrednią działalność człowieka, np. rolnictwo, działalność gospodarcza, poziom urbanizacji terenu.

Do możliwych zagrożeń mogących wpłynąć na zasoby i jakość wód na terenie gminy należy zaliczyć m.in.: spływ powierzchniowy zanieczyszczeń, obciążonych głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez

nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz ryzyko niewłaściwego wykonywania zabiegów agrotechnicznych. W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogenych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofity i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, a także znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi poważne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na ryzyko nadużywania nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów gminy. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamb), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

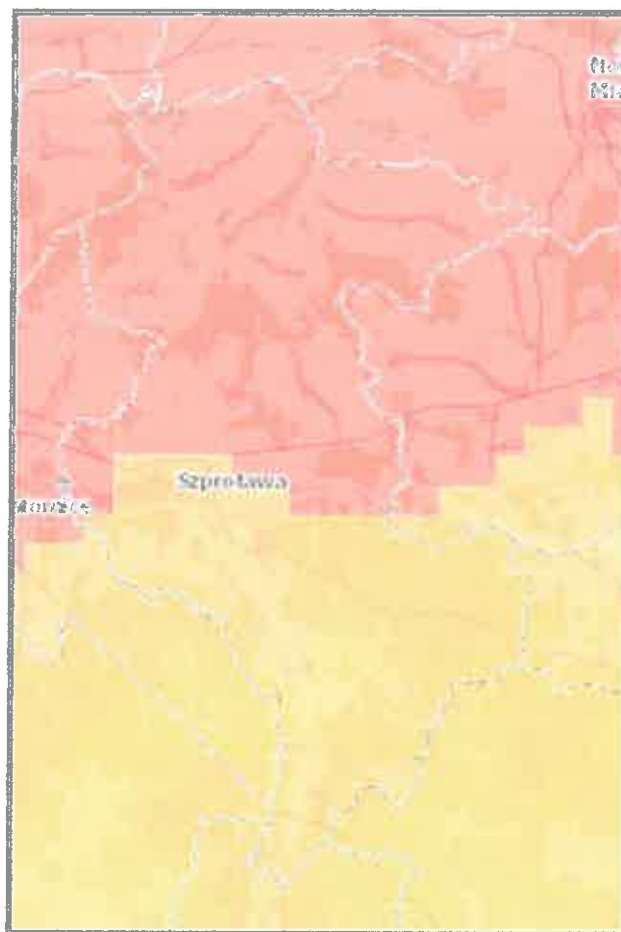
5.1.4.7. Zagrożenie suszą

Suszę na danym terenie opisać można według podziału na:

- suszę atmosferyczną,
- suszę rolniczą na terenach rolnych i leśnych,
- suszę hydrologiczną,
- suszę hydrogeologiczną.

Susza atmosferyczna jest to okres, w którym opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w cieplej porze roku, wzmagający inwestycyjne parowanie oraz ewapotranspirację (wskaźnik klimatyczny mówiący o tym, jak szybko mogłoby zachodzić parowanie, gdyby dostępność wody była wystarczająca). Powyższe prowadzi do naruszenia zasobów wód glebowych i powierzchniowych. W zależności od warunków środowiska przyrodniczego, jego zmienności przestrzennej oraz zagospodarowania i zapotrzebowania na wodę, susza atmosferyczna może aktywować kolejno suszę rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. Teren gminy Szprotawa jest silnie i ekstremalnie zagrożony suszą atmosferyczną, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 17. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy Szprotawa

Legenda:

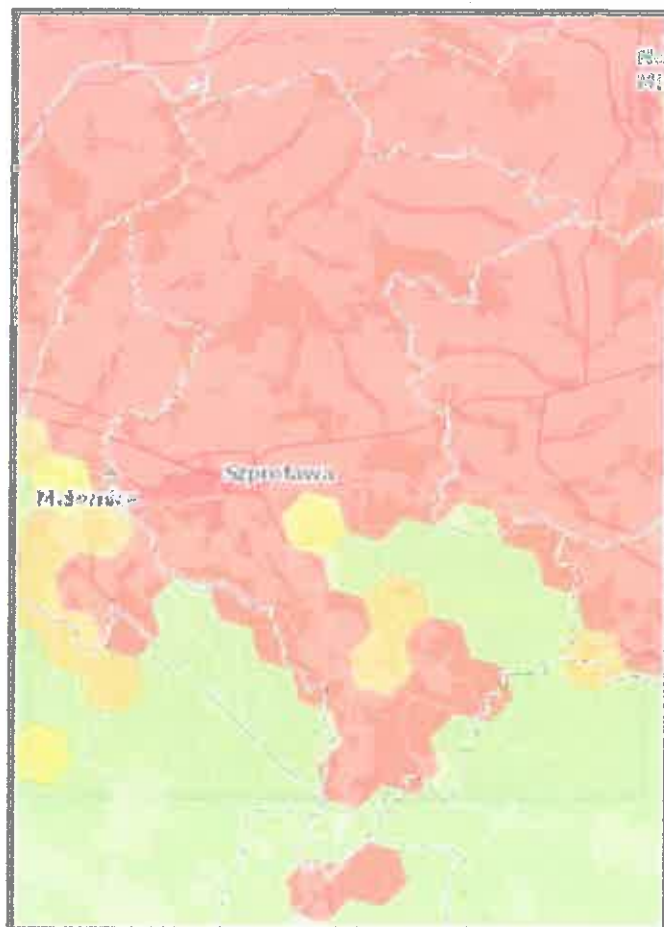

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Susza rolnicza to okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb roślin w profilu glebowym i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Nazywana jest również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej. Zaznaczyć należy, iż nie każdy okres bezopadowy i jednocześnie spadek wilgoci glebowej jest suszą rolniczą. Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomase i ograniczeń plonowania. Czas wystąpienia deficytu zasobów wodnych w glebie oraz ich dotkliwość zależą bezpośrednio od właściwości retencyjnych gleby – są zatem zmienne w czasie oraz w przestrzeni, stosownie do rozkładu przestrzennego typów gleb. Susza rolnicza prowadzi do wytworzenia strat bezpośrednich w ekosystemach naturalnych, ale przede wszystkim skutkuje stratami w produkcji rolnej i leśnej. Teren gminy Szprotawa jest

w większości ekstremalnie zagrożony suszą. Występują jednak fragmenty terenu silnie, umiarkowanie i słabo zagrożone suszą rolniczą, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 18. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy Szprotawa

Legenda:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać po zakończeniu okresu bezopadowego. Na terenie gminy Szprotawa w jej wschodniej części występuje umiarkowane zagrożenie suszą hydrologiczną, a w zachodniej silne zagrożenie suszą hydrologiczną.

Rysunek 19. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną na terenie gminy Szprotawa

Legenda:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni. Jak przedstawiono na mapie poniżej teren gminy Szprotawa w części południowej jest słabo zagrożony suszą hydrogeologiczną oraz w części północnej i umiarkowanie zagrożona suszą hydrogeologiczną.

Rysunek 20. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Szprotawa

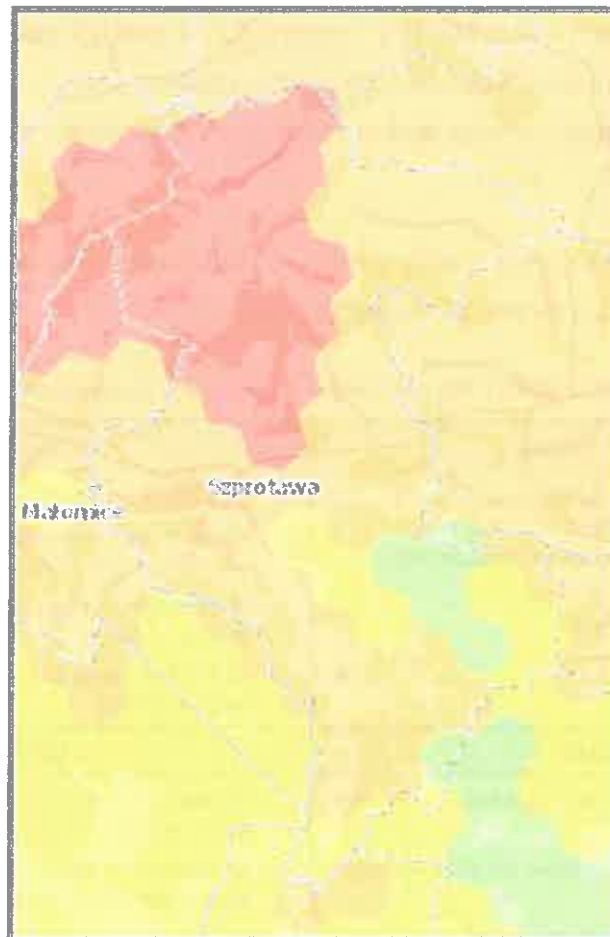
Legenda:

- [Symbol] - [Symbol]
- [Symbol] - [Symbol]
- [Symbol] - [Symbol]
- [Symbol] - [Symbol]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Zestawienie łączne wyników zagrożenia suszą dostarcza istotnych wniosków diagnostycznych z punktu widzenia planowania w gospodarowaniu wodą. Gmina Szprotawa jest ekstremalnie i silnie zagrożona suszą, niewielkie fragmenty gminy w jej południowo-wschodniej części są również umiarkowanie i słabo zagrożone suszą.

Rysunek 21. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Szprotawa

Legenda:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Zjawisko suszy powoduje nadmierne odparowywanie wody z gleby, co prowadzi do jej przesuszenia i ma bezpośredni wpływ na zdolność gleby do utrzymania życia roślin. Susza sprzyja wysychaniu roślinności, co zwiększa ryzyko wystąpienia pożarów lasów i obszarów trawiastych. Sucha roślinność staje się łatwopalnym materiałem. Spadek poziomu wód gruntowych i powierzchniowych może prowadzić do zmniejszenia dostępności wody pitnej dla społeczności lokalnych. Konieczność ograniczania zużycia wody może wpływać na codzienne życie ludzi, a także na sektor gospodarczy. W związku z tym, zarządzanie skutkami suszy wymaga holistycznego podejścia, które obejmuje zarówno działania prewencyjne, jak i adaptacyjne, mające na celu minimalizację negatywnych skutków tego zjawiska na środowisko, rolnictwo i społeczeństwo.

W celu przeciwdziałania skutkom suszy sporządzony został Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. W Planie tym zawarto „katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy”, co odpowiada brzmieniu art. 184 ust. 2 pkt 4 ustawy – Prawo wodne przed jego nowelizacją.

5.1.4.8 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez GIOŚ, — dobry stan JCWPd nr 93.	— zły stan wód powierzchniowych, — zagrożenie i ryzyko powodziowe występujące na terenie gminy, — ekstremalne i silne zagrożenie suszą na terenie gminy, — zbiorniki bezodpływowe znajdujące się na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zwiększenie ilości punktów monitoringowych wód, — prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni, — kontynuacja działań z zakresu ochrony wód, — rozwój „systemu retencjonowania wody” w postaci rozbudowy tzw. małej retencji, — dofinansowanie na likwidację zbiorników bezodpływowych i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	— działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — gwałtowne zjawiska powodziowe mogą spowodować powódzie i podtopienia.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa

Na przełomie lat 2018-2022 wzrosła liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 152, tj. 5,44%. W roku 2022 stopień zwodociągowania gminy wynosił 89,80%. W latach 2018-2022 zmniejszyła się liczba awarii sieci wodociągowej o 33, tj. 38,37%. Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury wodociągowej przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 26. Sieć wodociągowa na terenie gminy Szprotawa w latach 2018-2022³⁰

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	145,1	146,7	147,3	149,7	198,2 ³¹
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 794	2 838	2 878	2 907	2 946
Awarie sieci wodociągowej	szt.	86	73	72	68	53
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	556,1	551,4	574,3	546,5	551,4
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na jednego mieszkańca	m ³	26,6	26,7	28,8	27,8	28,5
Stopień zwodociągowania gminy	%	89,2	89,3	89,5	89,6	89,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Gospodarką wodną na terenie gminy Szprotawa zajmują się Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.

Stacje Uzdatniania Wody na terenie gminy Szprotawa:

1. Stacja Uzdatniania Wody ul. Młynarska w Szprotawie.

Woda uzdatniana na Stacji Uzdatniania Wody przy ul. Młynarskiej w Szprotawie jest ujmowana z ujęcia głębinowego przy ul. Kraszewskiego w Szprotawie. Woda ta charakteryzuje się ponadnormatywną ilością związków żelaza ok. 3,1 mg/dm³ Fe i manganu ok. 0,30 mg/dm³ Mn, których usuwanie z wody prowadzone jest w układzie technologicznym składającym się z następujących elementów:

- Stacja napowietrzania z komorą reakcji pierwszego stopnia, w której następuje napowietrzanie wody w celu utleniania żelaza dwuwartościowego do żelaza trójwartościowego wytrącającego się z wody;
- Komora reakcji drugiego stopnia – osadnik poziomy, w którym następuje dalsze wytrącanie żelaza;
- Zbiornik wyrównawczy służący do gromadzenia wody stanowiącej rezerwę dla stacji pomp II° i całego systemu wodociągowego;
- Stacja pomp II° tłocząca wodę ze zbiornika wyrównawczego do stacji filtrów;

³⁰ W momencie opracowania dokumentu brak dostępnych danych w GUS za rok 2023 dla tej kategorii

³¹ Wartość ta dotyczy zarówno sieci rozdzielczej, jak i przesyłowej.

- Stacja filtrów zamkniętych, w której na filtrach pośpiesznych ze złożem żwirowym filtracyjno-katalitycznym następuje redukcja ilości związków żelaza i manganu.

Uzdatniona woda z filtrów podawana jest do sieci zewnętrznej. Nagromadzone żelazo i mangan usuwane są z filtrów ciśnieniowych podczas cyklicznego procesu płukania. Powstałe wody popłuczne odprowadzane są do osadnika popłuczyn, z którego po ustabilizowaniu zostają odprowadzane do kanału ulgi rzeki Bóbr. Chlorownia wyposażona w dwa chloratory, w której w razie konieczności przy użyciu podchlorynu sodu, można poddać wodę procesowi dezynfekcji. Na sieci wodociągowej znajduje się przepompownia wody w miejscowości Leszno Dolne zlokalizowana na działkach nr 364/22 i 364/24 obręb Leszno Dolne zwiększająca i regulująca ciśnienie wody uzdatnionej w sieci wodociągowej, oraz wyłączony z eksploatacji zbiornik wieżowy typu „Mostostal” przy ul. Rolnej w Szprotawie zlokalizowany na działce nr 57/5 obręb 0002 Szprotawa.

2. Stacja Uzdatniania Wody w Borowinie.

Woda uzdatniana na Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowanej na działce nr 320/5 obręb Borowina jest ujmowana z ujęcia na działce nr 320/4 obręb Borowina, charakteryzuje się ona ponadnormatywną ilością związków żelaza – ok. 1,6 mg/dm³ Fe i manganu ok. 0,18 mg/dm³ Mn. Poddawana jest procesowi napowietrzania w mieszaczu wodno-powietrznym i uzdatniania w hydrofiltrze na złożu żwirowym w celu redukcji ilości związków żelaza i manganu. Jeżeli wystąpi taka konieczność woda poddawana jest procesowi dezynfekcji przy pomocy podchlorynu sodu dozowanego przy użyciu chloratora. Do sieci zewnętrznej podawana jest przez zbiornik hydroforowy. Nagromadzone żelazo i mangan usuwane są z hydrofiltra podczas cyklicznego procesu płukania wodą uzdatnioną. Powstałe wody popłuczne odprowadzane są do sześciokomorowego osadnika popłuczyn, z którego po ustabilizowaniu zostają odprowadzone do rowu melioracyjnego, odwadniającego pobliski teren.

3. Stacja Uzdatniania Wody w Dzikowicach.

Woda uzdatniana na Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowanej na działce nr 266/8 obręb Dzikowice jest ujmowana z ujęcia znajdującego się na tej samej działce, charakteryzuje się ona ponadnormatywną ilością związków żelaza ok. 4,2 mg/dm³ Fe i manganu ok. 0,20 mg/dm³ Mn. Poddawana jest procesowi napowietrzania w mieszaczu wodno-powietrznym i uzdatniania w hydrofiltrze na złożu żwirowym w celu redukcji ilości związków żelaza i manganu. Jeżeli wystąpi taka konieczność, woda poddawana jest procesowi dezynfekcji przy pomocy podchlorynu sodu dozowanego, przy użyciu chloratora. Do sieci zewnętrznej woda podawana jest przez zbiornik hydroforowy. Nagromadzone żelazo i mangan usuwane jest z filtra podczas cyklicznego procesu płukania wodą uzdatnioną. Powstałe wody popłuczne

odprowadzane są do trzykomorowego osadnika popłuczyn, z którego po ustabilizowaniu zostają odprowadzone do przyległego do ujęcia wody stawu p.poż. skąd ciekciem bez nazwy wody popłuczne dostają się do rzeki.

4. Stacja Uzdatniania Wody w Siecieborzycach.

Woda uzdatniana na Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowanej na działce nr 4/28 obręb Siecieborzyce, jest ujmowana z ujęcia znajdującego się na tej samej działce, charakteryzuje się ona ponadnormatywną ilością związków żelaza – ok. 2,5 mg/dm³ Fe i manganu ok. 0,12 mg/dm³ Mn. Poddawana jest procesowi napowietrzania w mieszaczu wodno-powietrznym i uzdatniania w filtrze na złożu żwirowym w celu redukcji ilości związków żelaza i manganu. Jeżeli wystąpi taka konieczność, woda poddawana jest procesowi dezynfekcji przy pomocy podchlorynu sodu dozowanego, przy użyciu chloratora. Uzdatniona woda gromadzona jest w dwukomorowym zbiorniku retencyjnym, z którego pobierana jest za pomocą pompowni II°, a następnie poprzez trzy zbiorniki hydroforowe podawana jest do sieci zewnętrznej. Nagromadzone żelazo i mangan usuwane są z filtra podczas cyklicznego procesu płukania wodą uzdatnioną. Powstałe wody popłuczne odprowadzane są do trzykomorowego osadnika popłuczyn, z którego po ustabilizowaniu zostają odprowadzane kolektorem do rzeki Iławka³².

Na sieci wodociągowej znajduje się przepompownia wody w miejscowości Długie zlokalizowana na działce nr 3/4 obręb Długie zwiększająca i regulująca ciśnienie wody uzdatnionej podawanej z Siecieborzyc do miejscowości Długie gmina Szprotawa.

Spółka eksploatuje 4 ujęcia wody w miejscowościach: Szprotawa, Siecieborzyce, Borowina oraz Dzikowice:

1. Ujęcie wody w Szprotawie zapewnia zaopatrzenie w wodę miejscowości: Szprotawa, Nowa Kopernia, Cieciszów, Wiechlice, Henryków, Leszno Górne, Leszno Dolne, Dziećmiarowice, Sieraków, Biernatów, Szprotawka, Polkowiczki, Kartowice, Bobrowice, Pasterzowice:

- ujęcie wód podziemnych znajdujące się w południowej części miasta Szprotawy przy ul. Kraszewskiego na działkach nr 317/2, 348, 511/2 i 512 obręb Szprotawa,
- ujęcie zlokalizowane jest w dolinie rzeki Bóbr na terasie średniej, której wysokość nad poziomem morza wynosi 119 – 123 m,
- na ujęcie składa się sześć studni wierconych o głębokości od 27 do 32 metrów,

³² <https://szwik.pl/stacje-uzdatniania-wody.html> (dostęp: 06.08.2024 r.)

- pobór wody następuje przy pomocy pomp głębinowych zainstalowanych w obudowach studni, skąd tłoczona jest na Stację Uzdatniania Wody przy ul. Młynarskiej w Szprotawie,
 - pozwolenie wodnoprawne z dnia 08.01.2016 r. dopuszcza pobór wody w ilości max. 550 m³/h, 6.600 m³/d, i 2.409.000 m³/rok.
2. Ujęcie wody w Borowinie zaopatruje w wodę miejscowość Borowina:
- ujęcie wód podziemnych znajdujące się w północnej części wsi Borowina , na działce nr 320/4 obręb Borowina,
 - ujęcie zlokalizowane jest na tzw. Równinie Szprotawskiej, położone jest na rzędnych 147-148 m n.p.m. W odległości ok. 0,5 km na zachód ujęcia przebiega wododział pomiędzy rzekami Sucha i Rawka, które są dopływami rzeki Szprotawa,
 - na ujęcie składają się dwie studnie wiercone o głębokości 22 i 24 metrów,
 - pobór wody następuje przy pomocy pomp głębinowych zainstalowanych w obudowach studni, skąd tłoczona jest na Stację Uzdatniania Wody w Borowinie,
 - pozwolenie wodnoprawne z dnia 23.07.2019 r. dopuszcza pobór wody w ilości max. 0,00389 m³/s, 50 m³/d i 262.800 m³/rok.
3. Ujęcie wody w Dzikowicach zaopatruje w wodę miejscowość Dzikowice:
- ujęcie wód podziemnych znajdującym się w południowej części wsi Dzikowice, na działce nr 266/8 obręb Dzikowice,
 - ujęcie zlokalizowane jest na tzw. Równinie Szprotawskiej, położone jest na rzędnych 142-144 m n.p.m. bezpośrednio na wschód 0,3 km i na północ 0,5 km od ujęcia przebiega wododział wód powierzchniowych rzek Krowina i Sucha, które są dopływami rzeki Szprotawa,
 - na ujęcie składają się dwie studnie wiercone o głębokości 39,5 i 43 metrów,
 - pobór wody następuje przy pomocy pomp głębinowych zainstalowanych w obudowach studni skąd tłoczona jest na Stację Uzdatniania Wody w Dzikowicach,
 - pozwolenie wodnoprawne z dnia 24.07.2019 r. dopuszcza pobór wody w ilości max. 0,00389 m³/s, 71 m³/d i 420.480 m³/rok.
4. Ujęcie wody w Siecieborzycach zaopatruje w wodę miejscowości Siecieborzyce, Długie, Witków i Rusinów:
- ujęcie wód podziemnych znajdujące się w południowej części wsi Siecieborzyce, na działce nr 4/28 obręb Siecieborzyce,
 - ujęcie zlokalizowane jest na tzw. Równinie Szprotawskiej, położone jest na rzędnych 139-141 m n.p.m. w pobliżu rzeki Iławka, która jest dopływem rzeki Bóbr,
 - na ujęcie składają się trzy studnie wiercone o głębokości 55, 58 i 60 metrów,

- pobór wody następuje przy pomocy pomp głębinowych zainstalowanych w obudowach studni, skąd tłoczona jest na Stację Uzdatniania Wody w Siecieborzycach,
- pozwolenie wodnoprawne z dnia 28.09.2022 r. dopuszcza pobór wody w ilości max. 0,0111 m³/s, 273,4 m³/d i 99.800 m³/rok.

Ujęcie wód podziemnych znajdujące się przy ul. Kraszewskiego w Szprotawie składa się z sześciu studni nr IIb, IIIa, Vd, VIa, VIIb i 8a. Dla tego ujęcia decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Lwówku Śląskim Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie z dnia 6 sierpnia 2019 r. została ustanowiona strefa ochrony bezpośredniej (znak: WR.ZUZ.3.4100.225.2019.KS). Obejmuje ona obszar ujęcia w granicach istniejących ogrodzeń:

- dla studni nr IIb, Vd, VIa, VIIb – obszar po granicy działki, o nieregularnym kształcie i powierzchni 8 460 m² (dz. nr 348 obręb 1 Szprotawa, gm. Szprotawa),
- dla studni nr IIIa – obszar po granicy działki, o kształcie czworokąta i powierzchni 3 818 m² (dz. nr 511/2 obręb 1 Szprotawa, gm. Szprotawa),
- dla studni nr 8a – obszar po granicy działki, o kształcie wielokąta i powierzchni 497 m² (dz. nr 317/2 obręb 1 Szprotawa, gm. Szprotawa).

Na terenie ochrony bezpośredniej ww. ujęcia wody zakazana jest wszelka działalność niezwiązana z eksploatacją ujęcia wody. W związku z tym, w jej obrębie należy zapewnić:

- a) wykorzystanie terenu strefy wyłącznie do celów związanych z funkcjonowaniem ujęcia wody,
- b) ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy eksploatacji urządzeń służących do poboru wody,
- c) odprowadzanie wód opadowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się do urządzeń służących do poboru wody.

W związku z ustanowieniem strefy ochrony bezpośredniej użytkownik ujęcia zobowiązany jest do utrzymania terenu objętego strefą, ogrodzeń i tablic informacyjnych we właściwym stanie technicznym oraz utrzymania zieleni na terenie strefy³³.

Przydatność wody do spożycia przez ludzi na terenie gminy Szprotawa stwierdzona została przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Żaganiu w 2024 roku:

- pismem HK.903.75.2024 dla wodociągu publicznego w Siecieborzycach,
- pismami HK.903.51.2024 oraz HK.903.75.2024 dla wodociągu publicznego w Dzikowicach,

³³ Uchwała nr XXVI/191/2020 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Szprotawa oraz Urzędu Miejskiego w Szprotawie.

- pismem HK.903.75.2024 dla wodociągu publicznego w Borowinie,
- pismem HK.903.89.2024 dla wodociągu publicznego w Szprotawie.

5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna

Na przełomie lat 2018-2022 wzrosła długość sieci kanalizacyjnej o 1,00 km, tj. 0,82%. Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 100, tj. 4,99%. W roku 2022 stopień skanalizowania gminy wynosił 57,20%. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 27. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Szprotawa w latach 2018-2022³⁴

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	122,1	122,2	122,3	123,1	123,1
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 004	2 033	2 070	2 089	2 104
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	0	0	8	2	0
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	m ³ /rok	416,8	415,5	428,2	410,6	403,7
Stopień skanalizowania gminy	%	57,1	57,0	57,4	57,4	57,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Gmina Szprotawa należy do aglomeracji Szprotawa wyznaczonej uchwałą nr XXVI/191/2020 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 11 grudnia 2020 r. W skład aglomeracji wchodzi następujące miejscowości: Szprotawa, Dziećmiarowice, Henryków, Leszno Dolne, Leszno Górne oraz część miejscowości Wiechlice (osiedle po byłym lotnisku). Poza wymienionymi miejscowościami, należącymi do aglomeracji Szprotawa, dostęp do sieci kanalizacyjnej posiadają również miejscowości: Długie oraz ul. Wrzosowa i ul. Lawendowa w Nowej Koperni oraz część Henrykowa.³⁵

Na terenie gminy Szprotawa zlokalizowane są 3 oczyszczalnie ścieków:

1. Oczyszczalnia ścieków w Wiechlicach; dopuszczalna ilość odprowadzanych ścieków oczyszczonych wg pozwolenia wodnoprawnego z dnia 18.04.2024 r. max. 0,0667 m³/s, 2.500 m³/d i 1.003.750 m³/rok;

³⁴ W momencie opracowania dokumentu brak dostępnych danych w GUS za rok 2023 dla tej kategorii

³⁵ Raport o stanie Gminy Szprotawa za 2023 rok oraz dane z Urzędu Miejskiego w Szprotawie

2. Oczyszczalnia ścieków w Długiem³⁶; dopuszczalna ilość odprowadzanych ścieków oczyszczonych wg pozwolenia wodnoprawnego z dnia 21.10.2016 r. max. 20 m³/h, 110,0 m³/d i 56.210 m³/rok;
3. Oczyszczalnia ścieków Witków – obsługująca Świetlice wiejską w Witkowie; dopuszczalna ilość odprowadzanych ścieków oczyszczonych wg pozwolenia wodnoprawnego z dnia 21.03.2022 r. max. 0,0000347 m³/s, 1,5 m³/d i 1.095 m³/rok.

Oczyszczalnia ścieków w Wiechlicach spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych³⁷.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w oczyszczalniach ścieków zlokalizowanych na terenie gminy wynoszą:

- BZT5 – 949 kg/rok,
- ChZT – 10 748 kg/rok,
- zawiesina ogólna – 1 665 kg/rok,
- azot ogólny – 5 616 kg/rok,
- fosfor ogólny – 321 kg/rok³⁸.

Gospodarka ściekowa na terenie gminy Szprotawa jest wspomagana również indywidualnymi rozwiązaniami, tj. zbiornikami bezodpływowymi oraz przydomowymi oczyszczalniami ścieków – 708 szt. Rozwiązania te wykorzystywane są głównie w miejscach, gdzie brak jest dostępu do kanalizacji sanitarnej.

5.1.5.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 28. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— wysoki stopień zwodociągowania gminy — rosnąca liczba przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, — spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki	— niski stopień skanalizowania gminy, — występowanie na terenie gminy zbiorników bezodpływowych.

³⁶ <https://szwik.pl/oczyszczalnie-sciekow.html> (dostęp: 06.08.2024 r.)

³⁷ Sprawozdanie KPOŚK za 2023 r.

³⁸ Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/> (dostęp: 29.05.2024 r.)

Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r., jeśli chodzi o średnie roczne stężenia ładunków zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych w oczyszczalni ścieków w Wiechlicach.	
Szanse	Zagrożenia
— rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.	— ryzyko niewłaściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych przez właścicieli, — awarie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.6 Zasoby geologiczne

Na tle zarysowanego podziału geograficznego można wyróżnić następujące formy morfologiczne:

- wysoczyzna morenowa plejstocenska stanowiąca południowy skrawek moreny końcowej tzw. Wzgórz Kozuchowskich. Wzniesiona 130-160 m n.p.m. Zaznacza się jako zafalowana powierzchnia o przeważających spadkach 2-3%. Deniwelacje w granicach 2-8 m. Forma pocięta dużą ilością nieckowatych dolinek. Całość łagodnie nachylona jest w kierunku południowym tj. do doliny Bobru;
- równina napływowa – położona na wysokości 115 - 140 m, odznacza się płaską powierzchnią. Spadki do 2%;
- wydmy – formy eoliczne – ciągi piaszczystych wałów o nieregularnych kształtach, utrwalone z roślinnością wysoką. Wysokości do kilku metrów;
- terasa nadzalewowa-plejstocenska wniesiona ca 110-115 m. n.p.m. oraz 3-7 m. ponad średni poziom wody w Bobrze;
- terasa zalewowa holocenska wniesiona ca 105-110 m. n.p.m. i 2-3 m. ponad nurt rzeki. Powierzchnia jej częściowo jest zalewana wodami powodziowymi Bobru;
- formy antropogeniczne – należą do nich głównie zarejestrowane bądź niezarejestrowane wyrobiska surowców czynne i nieczynne.

Geologia płytkiego podłoża jest w dużym stopniu skorelowana z czynnikami rzeźbotwórczymi, które występowały głównie w plejstocenie by następnie modelować rzeźbę w holocenie. Głębsze podłoże budują utwory trzeciorzędowe wykształcone głównie jako mioceńskie iły. Strop ich występuje na głębokości 18 - 30 m. Przykryte są miększą serią czwartorzędowych piasków i glin.

Grunty spoiste wykształcone głównie jako osady morenowe generalnie od powierzchni występują na północ od doliny rzeki Szprotawy. Wykształcone są jako gliny, gliny piaszczyste, gliny zwięzłe, gliny pylaste, piaski gliniaste. Stan ich od trudnoplastycznego do półtwardego

lokalnie tylko są miękkoplastyczne. Miejscami stwierdzono je płytko w podłożu gruntów niespoistych.

Duże połacie gminy budują przepuszczalne osady rzeczne i fluwioglacjalne wykształcone jako piaski o zróżnicowanej granulacji – drobne, średnie, grube, żwiry, a także pospółki. Stan ich średnio zagęszczony.

Część współczesnych den dolin rzecznych zbudowana jest z holocenijskich piasków i żwirów. W pozostałych fragmentach dolin zalegają mady wykształcone jako plastyczne gliny piaszczyste o miąższości I - 1,5 m, które podścielone są piaskami rzecznyymi³⁹.

Rysunek 22. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Szprotawa

Legenda:

1. Gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe.

³⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szprotawa przyjęte uchwałą nr XXVII/144/2000 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 czerwca 2000 r. i zmienione uchwałą nr LXI/489/2023 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 28 lipca 2023 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

2. Żwiry, piaski, glazy i gliny moren czołowych.
3. Iły, mułki i piaski zastoiskowe.
4. Piaski i żwiry sandrowe.
5. Piaski, żwiry i mułki rzeczne.
6. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły.
7. Piaski eoliczne, lokalnie w wydmach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL; <http://bdl.lasy.gov.pl/mapy> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Obszary górnictwa i złoża kopalin

Na obszarze gminy Szprotawa zlokalizowanych jest 9 złóż kopalin oraz 2 aktualne przestrzenie górnictwa. Ogólną charakterystykę obszaru złóż i obszarów górniczych przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 29. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Szprotawa

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
KN 1812	Bobrowice k/Szprotawy	36,609	PIASKI I ŻWIRY - złoże rozpoznane wstępnie
KN 4173	Dziećmiarowice	43,554	PIASKI I ŻWIRY - złoże rozpoznane szczegółowo
KN 4176	Dziećmiarowice-E	2,259	PIASKI I ŻWIRY - eksploatacja złoża zaniechana
KN 4191	Dziećmiarowice-S		PIASKI I ŻWIRY - złoże skreślone z bilansu zasobów
PB 2686	Dzikowice	83,904	PIASKI KWARCOWE D/P BETONÓW KOMÓRKOWYCH - złoże rozpoznane wstępnie
KN 1814	Sieraków	72,177	PIASKI I ŻWIRY - eksploatacja złoża zaniechana
KN 13378	Sieraków - N	1,946	PIASKI I ŻWIRY - złoże eksploatowane okresowo
KN 20405	Sieraków E	1,900	PIASKI I ŻWIRY - złoże rozpoznane szczegółowo
KN 17415	Sieraków TD	1,970	PIASKI I ŻWIRY - złoże rozpoznane szczegółowo

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych (dostęp: 06.08.2024 r.)

Tabela 30. Aktualna przestrzeń gómicza na obszarze gminy Szprotawa

Nazwa przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Położenie
Sieraków N	OG	10-4/2/131	Sieraków, dz. nr 10
Sieraków E	OG	10-4/3/294	Sieraków, dz. 6/1, 6/4

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych (dostęp: 06.08.2024 r.)

Osuwiska

Osuwisko jest przemieszczeniem mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzeliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Ostry Przeciwsuwiskowej SOPO), na terenie gminy nie ma osuwisk, lecz zlokalizowane są tereny zagrożone osuwiskami: 23599 KRTZ, 23600 KRTZ, 23601 KRTZ, 23603 KRTZ.

Rysunek 23. Tereny zagrożone osuwiskami

- teren zagrożony osuwiskiem

Źródło: <https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

5.1.6.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— złoża kopalin i przestrzenie gómicze zlokalizowane na terenie gminy.	— tereny zagrożone osuwiskami zlokalizowane na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— podejmowanie działań zapobiegawczych przemieszczaniu się mas ziemnych.	— niewystarczające środki finansowe na inwestycje z zakresu ochrony powierzchni ziemi, — ryzyko występowania miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.7 Gleby

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów),
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków,

- komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Gleby tego terenu to bielice i gleby rdzawe powstałe z różnego rodzaju piasków zajmujące znaczną przestrzeń Borów Dolnośląskich. Są to gleby mało urodzajne (IV-V klasa) zajęte najczęściej przez bory sosnowe. Małe fragmenty terenu zajmują gleby bagienne i murszowe wytworzone w niektórych dolinach małych rzek i torfowisk niskich. W dolinie Szprotawy zalegają mady (gleby aluwialne) oraz w północnej części obszaru gleby brunatne i płowe. Użytki rolne stanowią 50% ogólnej powierzchni. Gleby o dobrej wydajności (bielicowe i pseudo bielicowe) zajmują około 50% gruntów ornych⁴⁰.

⁴⁰ Program ochrony środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 dla Gminy Szprotawa przyjęty uchwałą nr LXI/430/2014 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 września 2014 roku.

Badania monitoringowe gleb

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.).

Na obszarze gminy Szprotawa zlokalizowany jest stały punkt pomiarowo-kontrolny, zatem jest ona objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska. Punkt 181 zlokalizowany jest na terenie miejscowości Borowina. Charakterystyka gleb na tym terenie została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 32. Charakterystyka gleb w punkcie pomiarowym 181

Wyszczególnienie	Parametry
Kompleks	2 (pszenny dobry)
Typ	AP (gleby płowe)
Klasa bonitacyjna	IIIa
Gatunek gleby wg BN-78/9180-11	pgmp (piasek gliniasty mocny pylasty)
Gatunek gleby wg PTG 2008	gp (głina piaszczysta)

Źródło: https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=181 (dostęp: 06.08.2024 r.)

W punkcie 181 zlokalizowanym na terenie gminy Szprotawa nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnej zawartości metali wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Wyniki przeprowadzonych badań, które były prowadzone co 5 lat, od roku 1995 przedstawiono w poniższej tabeli.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024–2030

Tabela 33. Wyniki przeprowadzonych badań chemizmu gleb na terenie gminy Szprotawa

Uziarnienie	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
BN-78/9180-11: 1,0-0,1 mm	udział w %	69	60	64	63	61	52
BN-78/9180-11: 0,1-0,02 mm	udział w %	19	21	20	22	22	31
BN-78/9180-11: < 0,02 mm	udział w %	20	19	16	15	12	17
PTG 2008: 2,0-0,05 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	75	76	64
PTG 2008: 0,05-0,002 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	24	23	32
PTG 2008: < 0,002 mm	udział w %	0	0	4	1	1	4

Odczyn i Węglany	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Odczyn "pH" w zawiesinie H ₂ O	pH	5,2	5,6	5,3	6,3	6,5	6,6
Odczyn "pH" w zawiesinie KCl	pH	4,1	4,5	5,6	6,1	5,6	6,2
Węglany (CaCO ₃)	%	n.o.	n.o.	n.o.	0,08	n.o.	0,03

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Prochnica	%	1,89	1,82	1,77	2,1	1,05	1,44
Węgiel organiczny	%	1,1	1,09	1,03	1,22	1,07	0,87
Azot ogólny	%	0,086	0,91	0,08	0,115	0,1	0,15
Stosunek C/N		12,8	12,0	12,9	10,6	10,7	5,8

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Kwasowość hydrolityczna (Hh)	cmol(+)·kg ⁻¹	5,1	4,8	2,33	1,88	2,35	1,2
Kwasowość wymienna (Hw)	cmol(+)·kg ⁻¹	2,24	1,63	n.o.	n.o.	n.o.	0,11
Glin wymienny "Al"	cmol(+)·kg ⁻¹	1,92	0,95	0,6	0,0	0,0	0,02
Wapń wymienny (Ca ²⁺)	cmol(+)·kg ⁻¹	1,5	1,5	2,94	2,92	2,77	3,7
Magnez wymienny (Mg ²⁺)	cmol(+)·kg ⁻¹	0,16	0,28	0,41	1,75	0,46	1,3
Sód wymienny (Na ⁺)	cmol(+)·kg ⁻¹	0,03	0,06	0,01	0,11	0,03	0,10
Potas wymienny (K ⁺)	cmol(+)·kg ⁻¹	0,22	0,2	0,49	0,83	0,8	0,51
Suma kationów wymienialnych (Σ)	cmol(+)·kg ⁻¹	1,97	2,14	3,85	5,61	4,06	5,51
Pojenność sorpcyjna gleby (I)	cmol(+)·kg ⁻¹	7,07	6,94	6,18	7,49	6,31	10,2
Wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V)	%	27,86	30,84	62,3	74,91	64,36	54,02

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Fosfor przyswajalny	mg P ₂ O ₅ *100g ⁻¹	8,0	7,6	11,8	9,1	8,9	9,7
Potas przyswajalny	mg K ₂ O*100g ⁻¹	10,3	14,5	19,8	26,4	22,5	26,5
Magnez przyswajalny	mg Mg*100g ⁻¹	1,7	3,6	4,5	18,5	3,8	14,8
Siarka przyswajalna	mg S-SO ₄ *100g ⁻¹	0,95	1,2	0,75	0,84	1,51	2
Azot amonowy	mg NH ₄ *kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	15,93	2,2
Azot azotanowy	mg NO ₃ *kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	6,91	32,4

Całkowita zawartość makroelementów	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Fosfor	%	0,039	0,031	0,052	0,046	0,04	0,029
Wapn	%	9,05	0,07	0,00	0,06	0,08	0,09
Magnez	%	0,04	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05
Potas	%	0,08	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Sód	%	0,009	0,007	0,005	0,003	0,002	0,003
Siarka	%	0,016	0,016	0,018	0,017	0,017	0,026
Glin	%	0,68	0,62	0,55	0,28	0,26	0,28
Żelazo	%	0,5	0,48	0,42	0,42	0,4	0,24

Całkowita zawartość pierwiastków śladowych	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Mangan	Mn mg*kg ⁻¹	202	187	216	242	229	187
Kadm	Cd mg*kg ⁻¹	0,16	0,16	0,16	0,16	0,14	<0,50
Miedź	Cu mg*kg ⁻¹	5,8	5,5	6,5	5,8	5,9	4,56
Chrom	Cr mg*kg ⁻¹	7,2	7,0	7,1	6,3	6,0	6,13
Nikiel	Ni mg*kg ⁻¹	4,0	3,4	4,7	3,3	2,9	2,82
Ołów	Pb mg*kg ⁻¹	11,5	14,5	18,0	16,8	16,1	15,5
Cynk	Zn mg*kg ⁻¹	22,3	27,7	27,5	25,7	25,8	21,5
Kobalt	Co mg*kg ⁻¹	0,87	0,98	0,67	1,46	1,29	1,33
Wanad	V mg*kg ⁻¹	10,0	10,0	10,5	12,1	12,5	11,5
Lit	Li mg*kg ⁻¹	4,8	4,8	4,0	2,3	2,5	<10,00
Beryl	Be mg*kg ⁻¹	0,2	0,27	0,23	0,14	0,13	<2,00
Bar	Ba mg*kg ⁻¹	31,3	27,3	32,3	25,4	23,1	23,6
Stront	Sr mg*kg ⁻¹	0,1	0,6	0,4	3,5	4,1	<10,00
Lantan	La mg*kg ⁻¹	7,8	6,7	8,1	5,6	6,1	7,01
Rtęć	Hg mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,03	<0,100
Arsen	As mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	1,12	2,65

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Wielopierscieniowe węglowodory aromatyczne	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Wielopierscieniowe węglowodory aromatyczne suma 13 WWA	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	141,2	116,0	222,0	254,6	123,7	<25,0
WWA - naftalen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	5,7	<25,0
WWA - fenantren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	12,5	<25,0
WWA - antracen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	3,9	<25,0
WWA - fluoranten	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	17,3	<25,0
WWA - chryzen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	11,0	<25,0
WWA - benzo(a)antracen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	8,2	<25,0
WWA - benzo(a)piren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	11,1	<25,0
WWA - benzo(a)fluoranten	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	5,2	<25,0
WWA - benzo(ghi)perylen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7,8	<25,0
WWA - fluoren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	4,1	<25,0
WWA - piren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	15,0	<25,0
WWA - benzo(b)fluoranten	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0,9	<25,0
WWA - benzo(k)fluoranten	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7,6	<25,0
WWA - dibenzo(a,h)antracen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	2,5	<25,0
WWA - indeno(1,2,3-cd)piren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	12,0	<25,0

Pozostałości pestycydów chloroorganicznych i związków niechlorowych w glebach	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Pestycydy chloroorganiczne - DDT/ODE/DDO	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0,014	n.d.
Pestycydy chloroorganiczne - aldrin	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.
Pestycydy chloroorganiczne - dieldrin	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.
Pestycydy chloroorganiczne - endrin	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.
Pestycydy chloroorganiczne - alfa-HCH	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.
Pestycydy chloroorganiczne - beta-HCH	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.
Pestycydy chloroorganiczne - gamma-HCH	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.
Pestycydy - związki nie chlorowe - carbaryl	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.
Pestycydy - związki nie chlorowe - carbofuran	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.
Pestycydy - związki nie chlorowe - maneb	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Pestycydy - związki nie chlorowe - atrazin	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	<0,001	n.d.

Pozostałe właściwości	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Radioaktywność	$\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$	307	416	411	486	472	475
Przewodnictwo elektryczne właściwe	$\text{mS}\cdot\text{m}^{-1}$	4,09	0,8	7,9	7,11	8,46	10,98484
Zasolenie	$\text{mg KCl}\cdot 100\text{g}^{-1}$	10,5	17,9	20,8	18,95	22,33	29

Źródło: https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=181 (dostęp: 06.08.2024 r.)

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed tą datą.

Ocenia się je na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Rozporządzenie określa również etapy identyfikacji terenów

zanieczyszczonych oraz rodzaje działalności mogących z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wraz z przykładowymi dla tych działalności zanieczyszczeniami.

Władający powierzchnią ziemi (tj. właściciel nieruchomości, a jeżeli w ewidencji gruntów i budynków ujawniono inny podmiot władający gruntem – podmiot ujawniony jako władający), który stwierdził historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi na terenie będącym w jego władaniu, ma obowiązek zgłosić ten fakt regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska.

W przypadku wystąpienia historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska wskazują na obowiązek przeprowadzenia remediacji (poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji stwarzających ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby zanieczyszczony teren przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska).

Remediację co do zasady przeprowadza władający powierzchnią ziemi zgodnie z ustalonym planem remediacji. Organem właściwym do ustalenia planu remediacji jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. Plan remediacji organ ustala w drodze decyzji, wydawanej co do zasady na wniosek władającego⁴¹.

Na terenie gminy Szprotawa występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi, których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 34. Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi na terenie gminy Szprotawa

Lokalizacja	Substancje	Status
Szprotawa, dz. nr ewid. 447/6, 446/4	Benzo(ghi)perylen; Dibenzo(a,h)antracen; Naftalen; Fenol; Bar (Ba); Krezole; Indeno(1,2,3-c,d)piren; Chryzen; Suma węglowodorów C12-C35, składników frakcji oleju; Benzo(k)fluoranten; Ołów (Pb); Suma węglowodorów C6-C12, składników frakcji benzyn; Antracen; Ksylene; Benzo(b)fluoranten; Benzo(a)antracen; Benzo(a)piren	teren, na którym występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi w trakcie remediacji
Szprotawa, dz. nr ewid. 615	Benzo(ghi)perylen; Dibenzo(a,h)antracen; Naftalen; Cyjanki – związki kompleksowe; Indeno(1,2,3-c,d)piren; Chryzen; Suma węglowodorów C12-	teren, na którym występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, na którym nie podjęto remediacji

⁴¹ <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/historyczne-zanieczyszczenie-powierzchni-ziemi> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Lokalizacja	Substancje	Status
	C35, składników frakcji oleju; Benzo(k)fluoranten; Ołów (Pb); Antracen; Benzo(b)fluoranten; Benzo(a)antracen; Benzo(a)piren	

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

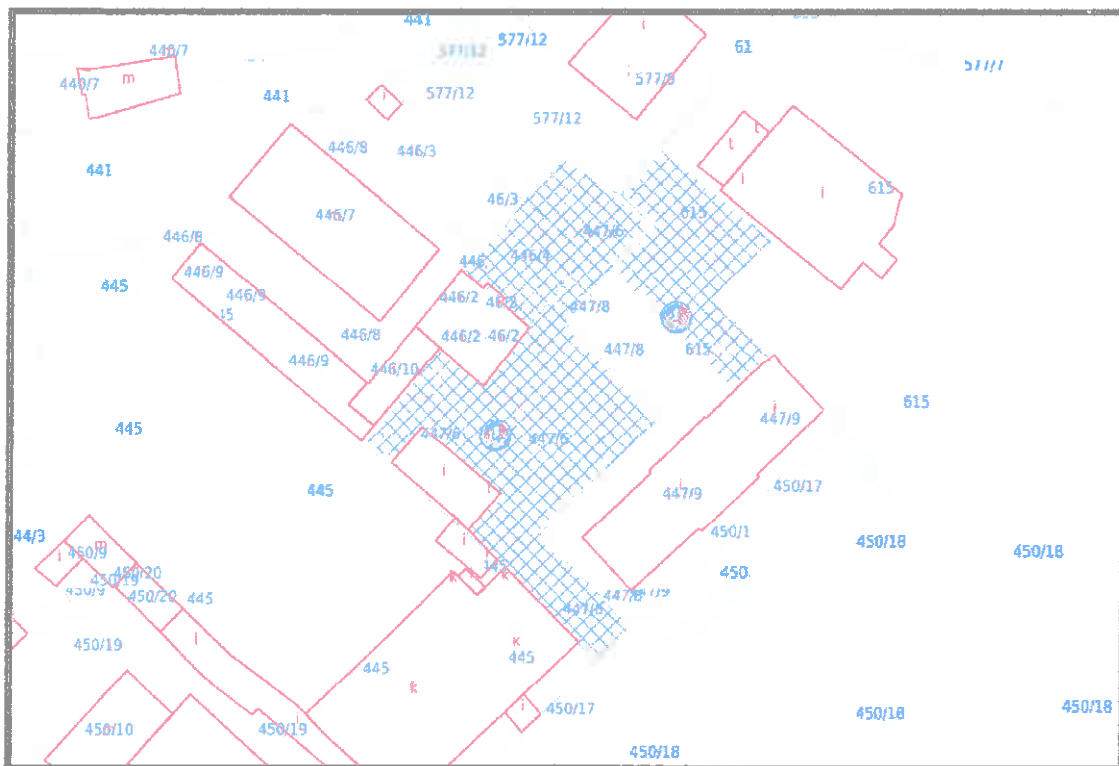
Rysunek 24. Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi na terenie gminy Szprotawa

- historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

Rysunek 25. Zakres historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie gminy Szprotawa

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 06.08.2024 r.)

5.1.7.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gleby.

Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
- stały punkt pomiarowo kontrolny monitoringu gleb na obszarze gminy, - brak przekroczeń dopuszczalnej zawartości metali w glebie wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi.	historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi zlokalizowane na terenie gminy..
Szanse	Zagrożenia
- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, - popularyzacja rolnictwa ekologicznego, - restrykcyjne normy środowiskowe dla przedsiębiorstw wpływające na zapobieganie skażeniu gleb, - rozwój sieci kanalizacyjnej.	- postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, - erozja wodna i wietrzna, - ryzyko degradacji gleb w związku z działalnością rolniczą i używaniem sztucznych nawozów.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zadań w kwestii ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami oraz ograniczenie ich powstawania.

Na obszarze gminy Szprotawa obowiązuje regulamin utrzymania czystości i porządku przyjęty, który określa szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, głównie poprzez ustalenie, m.in.:

1. Wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości;
2. Rodzajów i minimalnej pojemności pojemników lub worków, przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, w tym na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych pojemników i worków oraz utrzymania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
3. Częstotliwości i sposobów pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego;
4. Innych wymagań wynikających z Wojewódzkiego Planu;
5. Obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku;
6. Wymagań odnośnie utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach;
7. Obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji oraz terminów przeprowadzania.

Na podstawie zawartej z Gminą umowy z dnia 01.09.2022 r. odpady odbierane są od wszystkich mieszkańców przez firmę: Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. z Poznania – oddział w Szprotawie. Umowa obowiązuje do 30.06.2025 r. Firma ta zawiera również odrębne umowy na wywóz odpadów z firmami i instytucjami z terenu gminy.

Zmieszane odpady komunalne są przekazywane do sortowania, bioodpady do kompostowania, meble – odpady wielkogabarytowe do składowania do Instalacji Komunalnej należącej do firmy PreZero Dolny Śląsk Sp. z o.o. znajdującej się w obrębie wsi Kartowice.

Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. przy ul. Przemysłowej na terenie Wiechlic posiadają sortownie odpadów segregowanych, gdzie doczyszczane są odpady odebrane selektywnie od mieszkańców. Odpady zebrane selektywnie oddawane są do instalacji odzysku i ponownego

przetwarzania odpadów wysegregowanych. Odpady z gruzu i betonu przekazywane są do recyklingu i ponownego wykorzystania.

Od 1 lipca 2013 r. na terenie gminy Szprotawa funkcjonują prowadzone przez firmę Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. dwa stacjonarne Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Punkty znajdują się przy:

- ul. Kochanowskiego 2 w Szprotawie,
- ul. Przemysłowej w Wiechlicach (hangar).

W PSZOK można bezpłatnie zostawić:

- papier i tekturę, w tym opakowania,
- metal, w tym opakowania,
- butelki plastikowe i tworzywa sztuczne,
- szkło, w tym opakowania,
- opakowania wielomateriałowe,
- bioodpady (gałęzie, liście, trawa po koszeniu trawników, obierki),
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (AGD, RTV),
- zużyte baterie i akumulatory,
- odpady wielkogabarytowe (meble),
- zużyte opony,
- przeterminowane chemikalia z gospodarstw domowych,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki.

Dodatkowo, na terenie gminy funkcjonują firmy prowadzące skup złomu.

Na przestrzeni lat 2019-2023 masa niesegregowanych odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości zamieszkałych spadła o 634,31 t o tj. 10,97%, co jest pozytywnym zjawiskiem. Szczegóły w podziale na rodzaje odpadów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 36. Masa odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości zamieszkałych w latach 2019-2023 [t]

Rodzaj odpadu	2019	2020	2021	2022	2023
Niesegregowane odpady komunalne	5 781,00	5 624,00	5 793,00	5 463,00	5 146,69
Bioodpady	112,00	159,00	345,00	509,00	746,00
Papier	142,00	286,00	288,00	284,00	264,00

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Rodzaj odpadu	2019	2020	2021	2022	2023
Plastik	75,00	226,00	207,00	237,00	267,00
Szkło	327,00	379,00	403,00	408,00	348,00
Gruz i beton	92,00	303,00	111,00	182,00	120,00
Odpady wielogabarytowe	421,00	447,00	448,00	390,00	489,00
Inne	330,00	368,00	366,00	354,00	150,31
Łącznie	7 280,00	7 792,00	7 961,00	7 827,00	7 531,00

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2019-2023

W latach 2019-2023 masa odpadów komunalnych odebranych w PSZOK wzrosła ponad dwukrotnie, tj. o 426,993 t. Wzrost ilości odpadów komunalnych wskazuje na zwiększoną konsumpcję i produkcję odpadów przez mieszkańców. Szczegóły dotyczące masy odpadów komunalnych odebranych w PSZOK w latach 2019-2023 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 37. Masa odpadów komunalnych odebranych w PSZOK w latach 2019-2023 [t]

Rodzaj odpadu	2019	2020	2021	2022	2023
Lampy fluorescencyjne	0,039	0,121	0,042	0,230	0,313
Urządzenia zawierające freony	6,200	7,700	10,000	12,300	14,600
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	16,200	31,000	25,500	25,500	27,500
Odpady wielkogabarytowe	132,000	232,000	298,000	220,700	310,000
Bioodpady	46,400	34,000	76,000	99,000	244,000
Opony	40,900	54,000	45,000	50,000	68,000
Szkło	1,800	9,000	10,000	17,300	7,000
Papier	2,000	6,000	3,000	3,000	5,000
Plastik	0,900	0,340	0,792	1,000	2,000
Leki	0,240	0,430	0,432	0,378	0,359
Metale	5,100	19,000	22,000	1,860	-
Łącznie	251,779	393,591	490,766	431,268	678,772

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2019-2023

Ponadto w latach 2019-2023 wysegregowano również odpady zmieszane, które trafiły do Instalacji Komunalnej w Kartowicach. Masę wraz z rodzajem odpadów przedstawiono w poniższej tabeli.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Tabela 38. Odpady wysegregowane, które trafiły do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Kartowicach w latach 2019-2023 [t]

Rodzaj odpadu	2019	2020	2021	2022	2023
Papier	38,000	22,000	6,800	9,500	7,000
Plastik	35,000	18,000	28,300	23,000	-
Szkło	123,000	25,000	28,200	31,000	17,000
Drewno	-	-	8,000	-	-
Metal	-	-	0,110	0,118	1,000

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2019-2023

Gmina Szprotawa w latach 2019-2020 nie osiągnęła obowiązkowego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz w latach 2021-2023 nie osiągnęła obowiązkowego poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, co przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 39. Osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przez Gminę Szprotawa w latach 2019-2020

Rok	Obowiązkowe poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła
2019	40%	29%
2020	50%	35%

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2019-2023

Tabela 40. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych przez Gminę Szprotawa w latach 2021-2023

Rok	Obowiązkowe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
2021	20%	15%
2022	25%	17%
2023	35%	20%

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2019-2023

W latach 2019-2023 gmina Szprotawa osiągnęła poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania, który wyniósł w tych latach 0%.

Na stronie internetowej Gminy Szprotawa publikowane są materiały edukacyjne związane z gospodarką odpadami, opisujące m.in. jak prawidłowo segregować odpady, jak działa

PSZOK, czy też wpływ recyklingu na otaczające środowisko. Ze względu na brak osiągnięcia przez Gminę wymaganych poziomów recyklingu i ponownego użycia odpadów komunalnych działania te powinny zostać kontynuowane.

Na terenie gminy Szprotawa nie są zlokalizowane składowiska odpadów oraz dzikie wysypiska.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Azbest stanowi zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, gdy ulegnie uszkodzeniu np. (łamanie, cięcie) lub gdy dojdzie do jego korozji. Wynikiem wskazanych procesów jest uwalnianie włókien tego minerału do powietrza i możliwość ich wdychania, dostawania się do układu oddechowego i uszkodzania pęcherzyków płucnych.

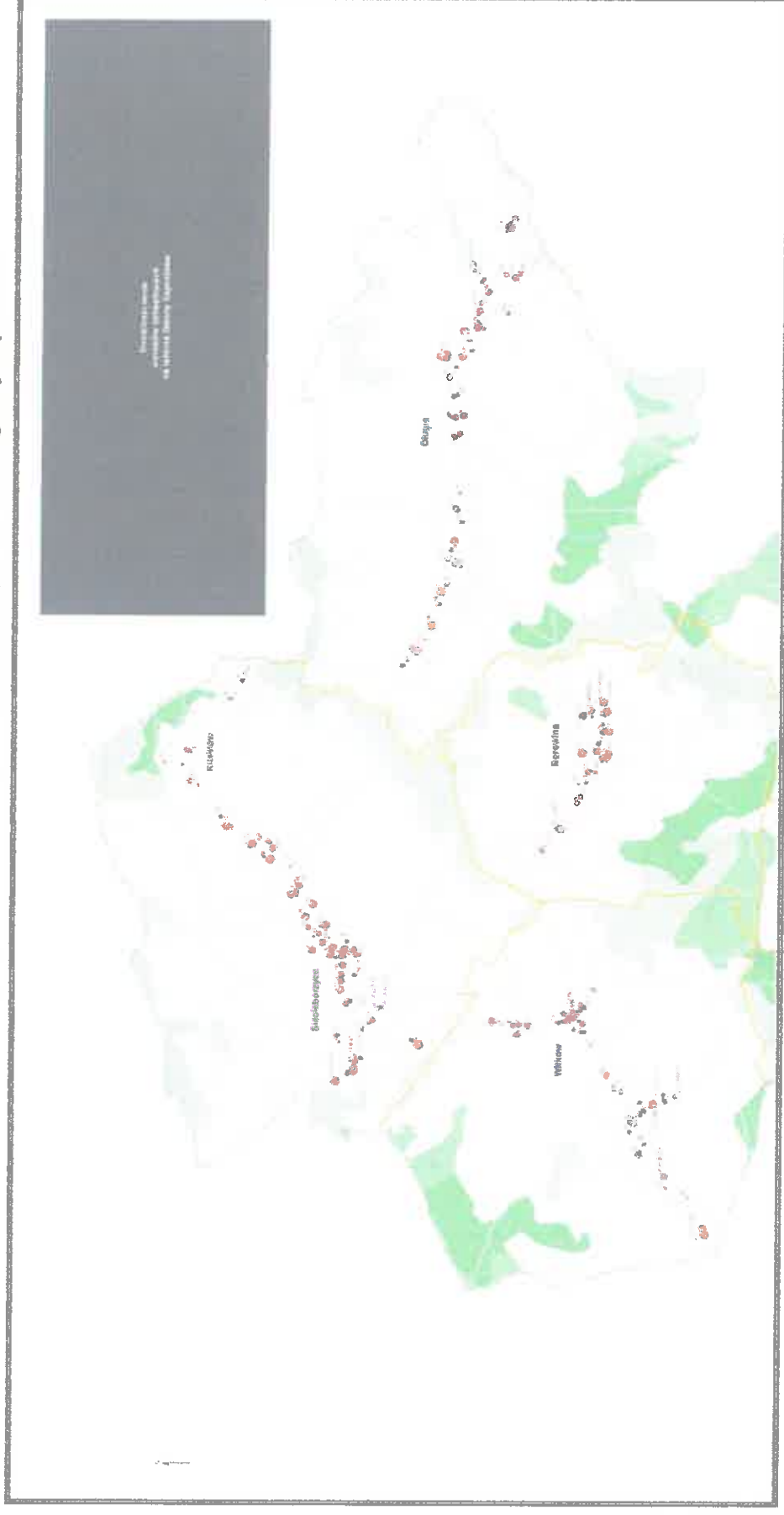
Na terenie gminy Szprotawa obowiązuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa” przyjęty uchwałą nr XV/118/2011 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 września 2011 r. Celem opracowania Programu jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy do końca 2032 roku.

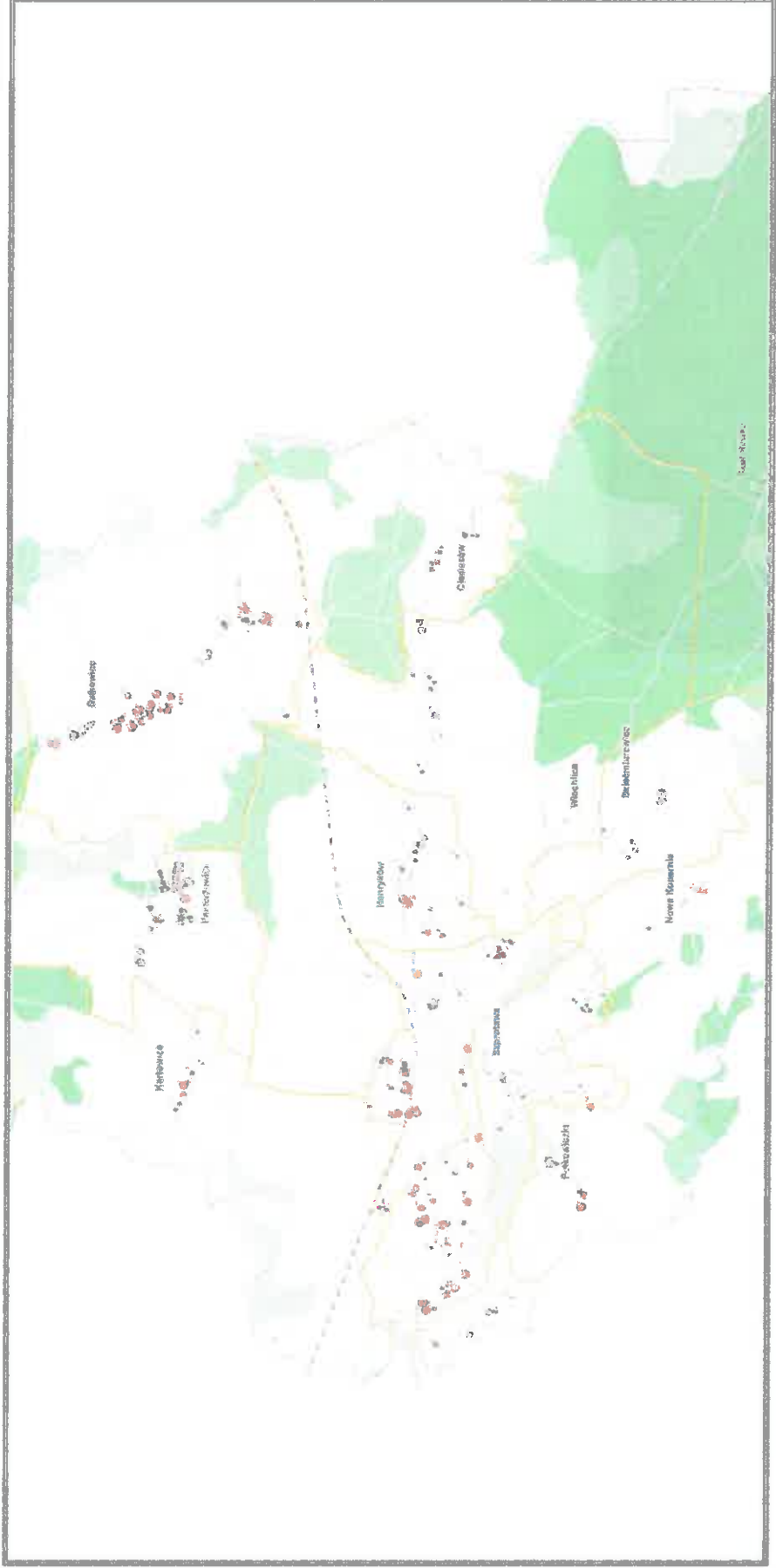
Suma unieszkodliwionego azbestu dotychczas wynosi 662 763 kg, ilość zinwentaryzowanego azbestu 1 790 710 kg, zatem pozostałego do unieszkodliwienia – 1 127 948 kg⁴². Oznacza to, iż unieszkodliwiono 37,01% zinwentaryzowanego azbestu.

⁴² <https://bazaazbestowa.gov.pl/> (dostęp: 09.04.2024 r.)

Na rysunku poniżej przedstawiono lokalizację wyrobów azbestowych rozmieszczonych na terenie gminy Szprotawa.

Rysunek 26. Lokalizacja wyrobów azbestowych rozmieszczonych na terenie gminy Szprotawa

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Źródło: https://szprotawa.pl/PL/3125/Usuwamy_azbes/ (dostęp: 07.08.2024 r.)

Gmina sukcesywnie przystępuje do realizacji zadania usuwania azbestu ze swojego terenu – w 2023 r. po raz dwunasty. Kroki podejmowane w ramach tego zadania to:

1. Przyjmowanie wniosków od mieszkańców na demontaż dachów (oraz innych elementów budowlanych) wykonanych z azbestu.
2. Dokonanie zgłoszenia do Starostwa Powiatowego zamiaru wykonania robót budowlanych na tych nieruchomościach.
3. Przeprowadzenie procedury postępowania ofertowego na wybór wykonawcy prac.
4. Wybór najkorzystniejszej oferty.
5. Podpisanie umowy z wykonawcą .
6. Wykonanie prac związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych.

Demontaż, transport i utylizacja azbestu z nieruchomości są bezpłatne dla mieszkańców⁴³.

Podjęte przez gminę kroki są istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia publicznego. Aby osiągnąć cel programu do 2032 roku, niezbędne jest dalsze zaangażowanie, edukacja mieszkańców na temat zagrożeń związanych z azbestem oraz pozyskiwanie środków na utylizację tego materiału. W ten sposób gmina może skutecznie chronić zarówno swoich mieszkańców, jak i środowisko naturalne przed szkodliwym wpływem azbestu.

5.1.8.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

⁴³ https://szprotawa.pl/PL/3125/Usuwanie_azbestu/ (dostęp: 07.08.2024 r.)

Tabela 41. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— prowadzenie działań z zakresu usuwania azbestu na terenie gminy, — brak dzikich wysypisk na terenie gminy, — wzrost masy odpadów oddawanych do PSZOK.	— wzrost odebranych odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, — niewystarczający stopień usunięcia wyrobów azbestowych na terenie gminy, — nieosiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia.
Szanse	Zagrożenia
— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest ze środków zewnętrznych.	— rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami, — powstawanie dzikich wysypisk.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.9 Zasoby przyrodnicze

Tereny leśne gminy Szprotawa zarządzane są głównie przez Nadleśnictwo Szprotawa. Niewielkie fragmenty południowej części gminy są nadzorowane przez Nadleśnictwo Świątoszów oraz Nadleśnictwo Przemków.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Szprotawa zgodnie z danymi GUS na koniec 2023 r. wynosiła 8 481,70 ha. Lesistość na terenie gminy wynosi 35,50%. Szczegółowe dane na temat lasów i gruntów leśnych zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 42. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Szprotawa

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2023
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	8 481,70
Lesistość	%	35,5
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	8 175,79
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	8 067,09
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	8 035,92
Grunty leśne prywatne	ha	305,91
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	8 244,98
Lasy publiczne ogółem	ha	7 939,07
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	7 830,37
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	7 799,20
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	30,20

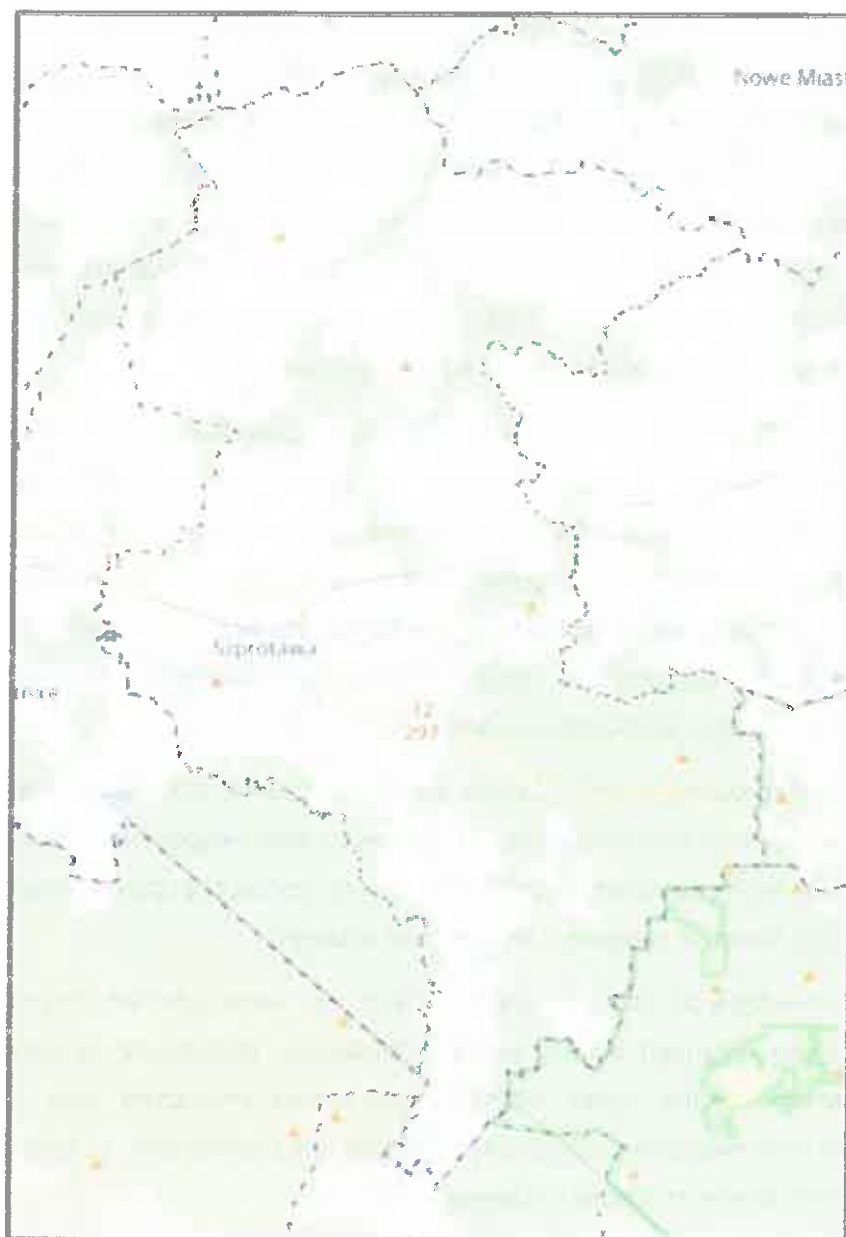
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2023
Lasy publiczne gminne	ha	108,70
Lasy prywatne ogółem	ha	305,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp 07.08.2024 r.)

Na rysunku poniżej zaprezentowano mapę obszarów leśnych w gminie Szprotawa.

Rysunek 27. Mapa obszarów leśnych w gminie Szprotawa

Legenda:

 - obszary leśne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Zadrzewienia i obszary leśne są ważnym czynnikiem retencji i stabilizacji warunków wodnych, zmniejszają zagrożenie powodziowe, łagodzą niedobory wód, chronią gleby przed erozją oraz poprawiają warunki aerosanitame.

Flora

Żyzne lasy bukowe w Polsce obejmują głównie dwa typy: żyzną buczynę karpacką i żyzną buczynę sudecką, a także lasy na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Na nizinach tego typu lasy są rzadko opisywane nawet w literaturze specjalistycznej. Na terenie gminy Szprotawa znajdują się płaty buczyny sudeckiej w formie podgórskiej, wyróżniające się obecnością gatunków typowych dla niżów, co można zaobserwować w rezerwacie „Buczyna Szprotawska”. Charakterystyczną cechą tych lasów jest jednowarstwowy, zwarty drzewostan złożony prawie wyłącznie z buka, z niewielką domieszką klonów, jaworów i lip drobnolistnych. To powoduje silne zacienienie dna lasu, co sprawia, że warstwa krzewów jest niemal nieobecna, a rośliny runa leśnego, głównie geofity, intensywnie rosną przed rozwinięciem się liści buków. Później tylko mszaki są w stanie przetrwać w cieniu.

Roślinność gminy Szprotawa obejmuje wiele cennych i zagrożonych gatunków. Wśród nich są: wawrzynek wilczełyko, paprocie długosz królewski i podrzeń żebrowiec, kruszczyk szerokolistny, pełnik europejski (drugie stanowisko w województwie lubuskim), śniadek baldaszkowaty, dziewięciśń bezłodygowy, naparstnica zwyczajna i purpurowa, goździk piaskowy, gnidosz rozestany, podkolan biały, arnika górską, wrzosiec bagienny, różne gatunki widłaków i rosiczki okrągłolistna oraz długolistna. Ostatnie stanowisko pomocnika baldaszkowatego zostało odnotowane w latach 30.

W lasach gminy Szprotawa rosną także sosny Banksa, czarna, smołowa i wejmutka oraz cis, daglezwia i jodła. Spośród roślin częściowo chronionych warto wspomnieć kruszynę pospolitą, bagno zwyczajne, kalinę koralową, paprotkę zwyczajną, porzeczkę czarną, kocankę piaskową, marzankę wonną, kopytnik pospolity i pierwiosnkę lekarską.

Do gatunków nieobjętych ochroną, ale ważnych dla różnorodności florystycznej gminy Szprotawa, należą czermień błotna, bobrek trójlistkowy, jeżogłówka mniejsza, czworolist pospolity, żurawina błotna, fiołek błotny, modrzewnica zwyczajna oraz różne gatunki gruszynek. Są one związane z zagrożonymi siedliskami podmokłymi. Licznie występują też porosty, w tym chronione chrobotki i płucnice.

Lasy gminy Szprotawa są również bogate w różne gatunki grzybów. Oprócz popularnych wśród grzybiarzy gatunków, takich jak borowik szlachetny, koźlarz babka, pieprznik jadalny i podgrzybek brunatny, występują tu także chronione, ale często zbierane grzyby, jak siedzuń sosnowy, smardz jadalny, . Gatunki hub są mniej licznie reprezentowane z powodu braku rozkładającego się drewna, ale można tu znaleźć borowca dętego, łysiczkę, piestrówkę

żółtawą oraz gwiazdosza frędzelkowanego i rudawego, które są wpisane na Czerwoną listę gatunków zagrożonych w Polsce. Znajduje się tu również promieniak wilgociomierz, którego ramiona zmieniają położenie w zależności od warunków pogodowych⁴⁴.

Fauna

W gminie Szprotawa odnotowano występowanie licznych bezkręgowców: 343 gatunki owadów, 14 gatunków ślimaków i 7 gatunków skorupiaków, w tym dwóch gatunków raków. Wśród kręgowstych znajduje się minóg strumieniowy. Kręgowce są reprezentowane przez 271 gatunków, w tym 36 gatunków ryb, 13 gatunków płazów, 7 gatunków gadów, 172 gatunki ptaków (147 lęgowych, 5 prawdopodobnie lęgowych oraz 20 przelotnych i zalatujących) oraz 43 gatunki ssaków.

Raki obejmują dwa gatunki: rak szlachetny, znany jako rzeczny, który jest coraz częściej wypierany przez inwazyjny gatunek raka amerykańskiego pręgowanego. Najczęściej spotykane gatunki ślimaków to winniczek, wstężyk ogrodowy, wstężyk gajowy i pomrów wielki. Wśród owadów wyróżniają się motyle takie jak paź królowej i witeź żeglarz, a także chrząszcze: jelonek rogacz, kozioróg dębosz i pachnica dębowa.

Gminę zamieszkuje 13 gatunków płazów, z których najliczniej występują żaba trawna, żaba zielona, wodna, jeziorkowa i śmieszka, ropucha szara, paskówka oraz traszka zwyczajna. Najrzadszym płazem jest rzekotka drzewna. Gady reprezentowane są przez jaszczurkę zwinkę, żyworodną, padalca zwyczajnego, zaskrońca zwyczajnego, żmiję zygzakowatą i najrzadszego węża, gniewosza pospolitego. Największe skupiska gadów znajdują się w okolicach wsi Buczek i na byłym lotnisku w Wiechlicach.

W rzekach i zbiornikach wodnych na terenie gminy Szprotawa występuje 36 gatunków ryb oraz jeden gatunek minoga. Ochroną prawną objęte są troć wędrowna, różanka, kielb białopłetwy, śliz, strzelba potokowa, minóg strumieniowy, koza i głowacz białopłetwy. Główne siedliska ryb to rzeka Bóbr, rzeka Szprotawa, zbiorniki powyrobowiskowe na Buczku oraz tzw. Glinianka w Szprotawie.

Ornito fauna jest najbogatszą w gminie gromadą kręgowców. Lista gatunków stwierdzonych przynajmniej raz liczy sobie 172 gatunki, z których 147 to lęgowe.

Zaznaczające się wyraźnie zróżnicowanie terenu gminy Szprotawa na kilka zasadniczych środowisk znalazło odbicie w występowaniu odrębnych lęgowych zgrupowań ptaków. Charakteryzują się one głównie pod kątem składu gatunkowego i występowania gatunków

⁴⁴ Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 dla Gminy Szprotawa przyjęty uchwałą nr LXI/430/2014 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 września 2014 roku.

charakterystycznych. Poniżej wymieniono zgrupowania gatunków ptaków rzadkich zagrożonych:

- ptaki terenów leśnych, szczególnie cenne to dzięcioł czarny, zielony i zielonosiwy, bielik, kania ruda, sokół kobuz i bocian czarny. Z sów to sóweczka i włochatka;
- ptaki zbiorników wodnych i otwartych terenów podmokłych, miejsca żerowania dla bielika, rybołowa, kani rudej, bociana czarnego, błotniaka zbożowego i orlika krzykliwego. Gatunki lęgowe to perkoz rdzawoszyi, cyranka, cyraneczka, gągoł, nurogęś, brzęczka, remiz, wodnik, zielonka, bączek, łabędź niemy i krzykliwy;
- ptaki piaszczystych terenów odkrytych, porośniętych wrzosem, miejscami zarastającymi podrostem drzew i nieużytków, gatunki charakterystyczne to białorzytka, pokląskwa, świergotek polny, lerka oraz dzierzba srokosz;
- ptaki otwartych łąk to potrzos, rokitniczka, czajka, bekas kszyk, derkacz, pliszka żółta i żuraw;
- ptaki łąk zakrzewionych to pokrzewka jarzębata, świerszczak, gąsiorek, trznadel, łozówka, piecuszek, żuraw, błotniak zbożowy i stawowy;
- ptaki zwartych zarośli wierzbowych to słowik szary i rdzawy, gajówka, wilga, żuraw, dzięciołek;
- ptaki szuwarów i turzycowisk to przede wszystkim żuraw, błotniak stawowy, wodnik, zielonka, łyska;
- ptaki osiedli ludzkich to gawrony, kawki, jerzyki i jaskółki oknówki oraz sokół pustułka.

Teriofauna reprezentowana jest przez 43 gatunki ssaków w tym 6 gatunków nietoperzy. Najbardziej interesującym gatunkiem jest wilk, który ponownie pojawił się w Borach Dolnośląskich po całkowitym wytępieniu w latach 60. . W gminie Szprotawa często można spotkać tropy i ślady wilków. Liczna jest również populacja popielicy, a jej ostoją jest rezerwat Buczyna Szprotawska. Wśród pozostałych ssaków są pospolite gatunki takie jak jeleń, sarna, dzik, lis, kuna domowa i leśna, tchórz, gronostaj i łasica. W ostatnich latach wzrosła populacja bobra i wydry, które są objęte ochroną. Największy wzrost populacji odnotowano w przypadku dzików, które coraz częściej czynią szkody w mieście. Pojawianie się dzików w terenach miejskich jest związane z zalesianiem śródleśnych łąk i brakiem poletek uprawnych w kompleksach leśnych. W gminie odnotowano także 3 gatunki ssaków ekspansywnych, które uciekły z hodowli: jenot, norka amerykańska oraz szop pracz⁴⁵.

⁴⁵ Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 dla Gminy Szprotawa przyjęty uchwałą nr LXI/430/2014 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 września 2014 roku.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy Szprotawa znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody Buczyna Szprotawska,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Park Słowiański,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bobru,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Szprotawki,
- Obszar Natura 2000 Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka,
- Obszar Natura 2000 Małomickie Łęgi,
- Obszar Natura 2000 Borowina,
- Obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie,
- Zespół Przyrodniczo-krajobrazowy „Potok Sucha”,
- pomniki przyrody.

Rezerwat przyrody Buczyna Szprotawska – obszar o powierzchni 152,32 ha. Aktem prawnym przyjmującym dokument jest zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest zarządzenie nr 24/2018 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 listopada 2018 r. Celem ochrony jest zachowanie naturalnego różnicowania ekosystemów leśnych z zachowaniem cennych gatunków flory i fauny.

Tabela 43. Charakterystyka rezerwatu przyrody Buczyna Szprotawska

Rodzaj rezerwatu	Leśny
Typ rezerwatu	Fitocenotyczny
Podtyp rezerwatu	Zbiorowisk leśnych
Typ ekosystemu	Leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	Lasów mieszanych nizinnych

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 nie będą naruszać przepisów zawartych w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dotyczących zakazów na terenie rezerwatów przyrody.

Rysunek 28. Rezerwat przyrody Buczyna Szprotawska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Park Słowiański – obszar o powierzchni 85,74 ha. Aktem prawnym uznającym Zespół jest uchwała nr XI/70/07 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 31 maja 2007 r. Walory przyrodnicze reprezentatywne dla zalesionej strefy nadrzecznej z dawnymi rozlewiskami i starymi korytami rzecznyymi. Celem ochrony jest zachowanie krajobrazu pradoliny Bobru o wyjątkowych wartościach przyrodniczo-widokowych, zachowanie naturalnych i zbliżonych do naturalnych zbiorowisk roślinnych pradoliny oraz stworzenie warunków dla restytucji zbiorowisk przekształconych lub zniszczonych, a także dla restytucji fauny, zachowanie struktury i dynamiki środowiska przyrodniczego dla potrzeb naukowych, dydaktycznych i ogólnopoznawczych.

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 nie będą naruszać przepisów zawartych w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dotyczących zakazów na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Rysunek 29. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Park Słowiański

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bobru – obszar o powierzchni 11 863,53 ha. Aktem prawnym określającym obszar jest rozporządzenie nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr LXI/935/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 29 stycznia 2024 r. Czynna ochrona ekosystemów Obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych doliny rzeki Bóbr.

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 nie będą naruszać przepisów zawartych w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dotyczących zakazów na terenie obszaru chronionego krajobrazu.

Rysunek 30. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bobru

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Szprotawki – obszar o powierzchni 6 381,19 ha. Aktem prawnym określającym obszar jest rozporządzenie nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr L/718/23 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 20 lutego 2023 r. Czynna ochrona ekosystemów Obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych.

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 nie będą naruszać przepisów zawartych w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dotyczących zakazów na terenie obszaru chronionego krajobrazu.

Rysunek 31. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Szprotawki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Obszar Natura 2000 Buczyzna Szprotawsko-Piotrowicka – obszar o powierzchni 1 423,30 ha. Aktem przyjmującym obszar jest Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 sierpnia 2021 r. Przedmiotami ochrony w obszarze są siedliska przyrodnicze: 6410 (zmiennowilgotne łąki trzęślicowe), 7140 (torfowiska przejściowe i trzęsawiska), 9110 (kwaśne buczyny), 9130 (żyźne buczyny), 9170 (grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny) oraz 91E0 (łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, a także olsy źródliskowe), a także gatunki zwierząt 1352 (wilk *Canis lupus*), 1083 (jelonek rogacz *Lucanus cervus*), 1084 (pachnica dębowa *Osmoderma eremita*).

Rysunek 32. Obszar Natura 2000 Buczyń Szprotawsko-Piotrowska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Obszar Natura 2000 Małomickie Łęgi – obszar o powierzchni 992,97 ha. Aktem przyjmującym obszar jest Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. W obszarze PLH080046 występuje 7 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 7 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Przedmiot ochrony stanowią siedliska 3150 (starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton*), 6430 (ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne), 9170 (grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny), 91E0 (łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, a także olsy źródliskowe), 91F0 (łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe), a w przypadku zwierząt to – bóbr europejski, wydra, głowacz białopłetwy, trzepla zielona, minóg strumieniowy, koza pospolita.

Rysunek 33. Obszar Natura 2000 Małomickie Łęgi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Obszar Natura 2000 Borowina – obszar o powierzchni 512,22 ha. Aktem prawnym przyjmującym obszar jest Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 sierpnia 2021 r.

Obszar stanowi mozaikę łąk i łąk z unikatowym w skali regionu skupieniem bezkręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: przeplatki maturny, czerwonończyka nieparka i pachnicy dębowej. Jest to jedyne na Ziemi Lubuskiej stanowisko przeplatki maturny *Hypodryas maturna* (= *Euphydryas maturna*). Spośród kręgowców ujętych w Załączniku II występuje piskorz, jednakże dla zachowania szczątkowej, rozproszonej i nieizolowanej w obrębie szerokiego arealu występowania populacji tego gatunku, obszar ma znikome znaczenie. Pomimo, że wyznaczony głównie ze względu na rzadkie bezkręgowce, obszar chroni bardzo dobrze zachowane wilgotne łąki środkowoeuropejskie *Galio sylvatici* - *Carpinetum* z dużym udziałem starodrzewia oraz drzew martwych i dziuplastych,

stanowiących siedliska pachnicy dębowej. Wzdłuż Suchej Wody występują bardzo dobrze wykształcone łęgi olszowo-jesionowe oraz łęgi dębowo-wiązowo-jesionowe.

Na obszarze występują następujące siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- grąd środkowoeuropejski - lasy dębowo-grabowe porastające niziny środkowoeuropejskie w których udział sosny jest przeważnie wynikiem dawniejszych działań człowieka; wielogatunkowe lasy liściaste wykształcone na siedliskach żyznych, wykazujące duże zróżnicowanie ekologiczne; w Polsce zachodniej są ostoją eutroficznych gatunków lasowych;
- dąbrowy acidofilne - drzewostany zdominowane przez dąb z domieszką brzozy; polskie dąbrowy acidofilne mają postać zubożoną, jednakże stanowią unikatowy element szaty roślinnej; pomimo, że są stosunkowo ubogie florystycznie mają doniosłe znaczenie dla zachowania niektórych cennych gatunków roślin;
- lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe - w ich skład wchodzi nadrzeczne lasy z udziałem olszy szarej, jesionu, wierzy białej i kruchej a także topoli białej i czarnej, swoim zasięgiem obejmujące całą Polskę; wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzeczными, pełniąc liczne funkcje ekologiczne, np. glebotwórcze, retencyjne, klimatyczne; stanowią miejsce gniazdowania rzadkich gatunków ptaków i bytowania rzadkich gatunków ssaków; wymagają zachowania odpowiedniego poziomu uwilgotnienia gleb i ochrony warunków siedliskowych;
- łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe - związane z siedliskami okazjonalnie zalewanymi wodami rzeczными lub będącymi pod wpływem wód powierzchniowych lub gruntowych, występują w całej Polsce; drzewostan budowany jest przez dąb, jesion lub wiąz - w Polsce ten ostatni dominuje tylko sporadycznie; stanowią stały element naturalnych krajobrazów dużych rzek nizinnych, stabilizują stosunki wodne, pełnią rolę ostoji bioróżnorodności i ważnych korytarzy ekologicznych; są ściśle uzależnione od specyficznych warunków wodnych, szczególnie zachowania reżimu okresowych zalewów wodami rzeczными.

Na terenie Obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 30 marca 2017 r.

Rysunek 34. Obszar Natura 2000 Borowina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie – obszar o powierzchni 172 093,39 ha. Aktem prawnym wyznaczającym obszar jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. Obszar stanowi jeden z największych kompleksów leśnych Polski położony w dorzeczu Odry. Główną rzeką jest Bóbr. Rzeźba terenu jest mało zróżnicowana, przeważają tereny równinne. Południkowo przecinają je doliny rzek. Występują tu zwarte drzewostany sosnowe z ubogim runem, które stanowi wrzos i borówka. W podszycie występuje jałowiec i żarnowiec. Panującym gatunkiem jest sosna, domieszkowo występuje dąb, brzoza, buk oraz jodła i świerk. W bardziej żyznych rejonach występują bory mieszane i lasy liściaste (fragmenty buczyn i grądów). Doliny rzeczne stanowią enklawy z bardziej bujną i wielowarstwową roślinnością. Urozmaicenie stanowią także liczne stawy rybne. Niektóre z nich są porośnięte szuwarami, natomiast część jest pozbawiona roślinności wskutek ich renowacji.

Dla Obszaru tego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 maja 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych.

Rysunek 35. Obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 nie będą łamać wskazanych powyżej zakazów obowiązujących na terenach obszarów Natura 2000. **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Potok Sucha”** – obszar o powierzchni 2,8700 ha. Aktem prawnym ustanawiającym Zespół jest uchwała nr VII/53/2019 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2019 r. Celem ochrony Zespołu jest naturalny meandrujący

przełom koryta rzeki Potok Sucha, będący ostoją dla rzadkich i chronionych gatunków zwierząt, istotnym lokalnym korytarzem ekologicznym. Posiada on walory krajobrazowe i kulturowe.

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 nie będą naruszać przepisów zawartych w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dotyczących zakazów na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Rysunek 36. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Potok Sucha”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Pomniki przyrody – pojedynczy twór przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Celem ochrony ustanowionego użytku ekologicznego jest zachowanie unikatowych zasobów genowych.

Akty prawne powołujące pomniki przyrody na terenie miejskim:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

1. Dąb szypułkowy rozporządzenie Nr 6 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 20 grudnia 1990 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Zielonogórskiego nr 14 poz. 261 z 31.12.1990 r.
2. Sosna zwyczajna Decyzja Nr RLS-XI-7141/74/76 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 24 grudnia 1976 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Opublikowany Dz. Urz. WRN w Zielonej Górze nr 1 poz. 9 (LUB poz. 77) z 1977 r.
3. Grab zwyczajny Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.
4. Sosna zwyczajna Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.
5. Skrzydłorzech jesionolistny Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.
6. Platan klonolistny Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.
7. Dąb szypułkowy Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.
8. Miłorząb dwuklapowy Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.
9. Miłorząb dwuklapowy Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.
10. Miłorząb dwuklapowy Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew

znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.

11. Buk zwyczajny Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.
12. Grupa 15 dębów szypułkowych Decyzja Nr RLS-XI-7141/74/76 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 24 grudnia 1976 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Opublikowany Dz. Urz. WRN w Zielonej Górze nr 1 poz. 9 (LUB poz. 77) z 1977 r.
13. Grupa 7 dębów szypułkowych Decyzja Nr RLS-XI-7141/74/76 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 24 grudnia 1976 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Opublikowany Dz. Urz. WRN w Zielonej Górze nr 1 poz. 9 (LUB poz. 77) z 1977 r.
14. Płat bluszczu pospolitego Zarządzenie Nr 2 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 27 kwietnia 1993 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Zielonogórskiego nr 4 poz. 32 z 7.05.1993 r.
15. Płat bluszczu pospolitego Uchwała Nr XXIV/158/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody 10 pojedynczych drzew znajdujących się w granicy miasta Szprotawa. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 73 poz. 1119 z 29.09.2004 r.

Akty prawne powołujące obiekty chronione na terenie wiejskim:

1. Dąb szypułkowy CHROBRY Decyzja Nr 86/66 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze z dnia 24 marca 1966 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody ożywionej i nieożywionej. Opublikowany Dz. Urz. WRN w Zielonej Górze nr 2 poz. 26 z 1966 r.
2. Dąb szypułkowy Decyzja Nr 550 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 27 grudnia 1983 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Opublikowany Dz. Urz. WRN w Zielonej Górze Nr 3 z 1984 r. Ogłoszenie Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Wojewódzkiego w Zielonej Górze z dn. 24 stycznia 1984 r.
3. Dąb szypułkowy Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
4. Dąb szypułkowy Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

5. Dąb szypułkowy Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
6. Jesion wyniosły Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
7. Jesion wyniosły Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
8. Dąb szypułkowy Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
9. Dąb szypułkowy Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
10. Dąb szypułkowy Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
11. Buk zwyczajny Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
12. Dąb szypułkowy Uchwała Nr VII/51/2011 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 56 poz. 1111 z 19.05.2011 r.
13. Buk zwyczajny Uchwała Nr VII/51/2011 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 56 poz. 1111 z 19.05.2011 r.
14. Dąb szypułkowy Uchwała Nr XXXVI/241/2017 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2017r. poz. 296
15. Głaz narzutowy UCHWAŁA NR X/69/2019 RADY MIEJSKIEJ W SZPROTAWIE z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2019 r. poz. 1970 z 10.07.2019
16. Dąb szypułkowy UCHWAŁA NR XXXVIII/279/2021 RADY MIEJSKIEJ W SZPROTAWIE z dnia 29 września 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2021 r. poz. 2083 z 07.10.2021.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

17. Grupa 5 dębów szypułkowych Uchwała Nr XL/341/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 76 poz. 1024 z 29.06.2009 r.
18. Dąb szypułkowy ZORZA Uchwała nr VI/32/2024 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1936 z dnia 30.07.2024 r.
19. Dąb szypułkowy RADOGOST Uchwała nr VI/32/2024 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1936 z dnia 30.07.2024 r.
20. Dąb szypułkowy SWAROŻYC Uchwała nr VI/32/2024 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1936 z dnia 30.07.2024 r.
21. Dąb szypułkowy SCHUBEGO Uchwała nr VI/32/2024 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1936 z dnia 30.07.2024 r.
22. Dąb szypułkowy GOEPPERTA Uchwała nr VI/32/2024 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Opublikowany Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1936 z dnia 30.07.2024 r.

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 nie będą naruszać zakazów uwzględnionych w art. 45 ust. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dotyczących zakazów związanych z pomnikami przyrody, stanowiskami dokumentacyjnymi, użytkami ekologicznymi i zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi.

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Według Mapy korytarzy ekologicznych 2005 przez teren gminy Szprotawa przebiega korytarz ekologiczny Przemkowski Park Krajobrazowy (GKPdC-10).

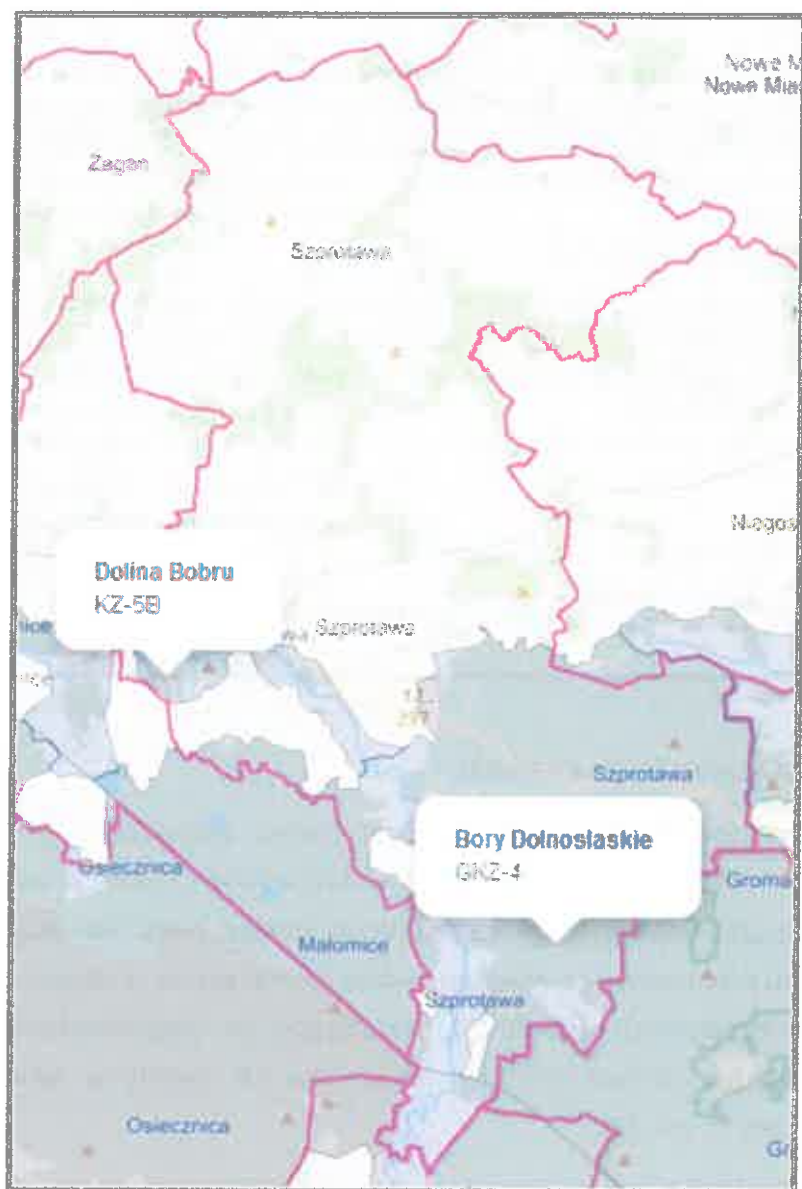
Rysunek 37. Mapa korytarzy ekologicznych 2005

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

Według Mapy korytarzy ekologicznych 2012 przez teren gminy Szprotawa przebiegają korytarze ekologiczne: Dolina Bobru (KZ-5B) oraz Bory Dolnośląskie (GKZ-4).

Rysunek 38. Mapa korytarzy ekologicznych 2012

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 07.08.2024 r.)

W celu skutecznej ochrony środowiska naturalnego w gminie Szprotawa, ważne jest zwiększanie świadomości mieszkańców na temat przyrody i konieczności jej ochrony. Organizacja działań edukacyjnych i promocyjnych może przyczynić się do zaangażowania społeczności lokalnej. Istniejące formy ochrony przyrody, stanowią ważny instrument ochrony przyrody. Należy przestrzegać obowiązujących przepisów i dążyć do ich wzmocnienia tam, gdzie to konieczne. Istotne jest zachowanie i rozwijanie zadrzewień oraz obszarów leśnych w celu zapewnienia zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrody.

5.1.9.1 Analiza SWOT

Tabela 44. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— występowanie wielu form ochrony przyrody na terenie gminy, — korytarze ekologiczne występujące na terenie gminy.	— podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
— programy i akcje edukacyjno-informacyjne o potrzebie ochrony przyrody, — prowadzenie nasadzeń drzew, zabiegów pielęgnacyjnych w lasach, — zalesianie, — renowacje i utrzymanie terenów zielonych, — zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	— postępująca urbanizacja, — zmiany klimatyczne powodujące przekształcenia w ekosystemach, — ekspansja gatunków obcych, — wzrastające zagrożenie pożarowe lasów.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23).

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady o dużym ryzyku.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na obszarze gminy Szprotawa nie funkcjonują takie zakłady.

Zagrożenie dla mieszkańców i środowiska naturalnego gminy stanowić może także transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Występowanie w granicach administracyjnych gminy ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał jej rozwoju, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na obszarze gminy skupiony jest na drodze krajowej nr 12, drodze wojewódzkiej nr 297 oraz drodze wojewódzkiej nr 328.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej) oraz awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne).

Na terenie gminy Szprotawa w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

W ramach obszaru: zagrożenia poważnymi awariami istotnym są Ochotnicze straże pożarne (OSP). Są to jednostki ochrony przeciwpożarowej będące jednocześnie stowarzyszeniami. Jednostki OSP są umundurowanymi, wyposażonymi w specjalistyczny sprzęt, przeznaczonymi do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami, w tym prowadzącymi działania w zakresie ratownictwa specjalistycznego, jednostkami ochrony przeciwpożarowej.

Jednostki OSP ściśle współdziałają z jednostkami organizacyjnymi Państwowej Straży Pożarnej (PSP) oraz innymi podmiotami i instytucjami w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli na terenie swego działania lub wspomagają sąsiednie obszary w ramach poczynionych uzgodnień lub umów.

Włączenie jednostki OSP do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG) uwarunkowane jest osiągnięciem przez nią wymaganych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej standardów wyposażenia i wyszkolenia, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. z 2014 r., poz. 1317), co pozwala na realizację samodzielnych działań ratowniczych.

Włączenie jednostki do KSRG poprzedzone jest zawarciem porozumienia między właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej, tą jednostką

a wójtę gminy, burmistrzem lub prezydentem - w przypadku ochotniczych straży pożarnych⁴⁶.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie sił i środków – wyposażenie w specjalistyczne samochody pożarnicze OSP na terenie gminy Szprotawa.

Tabela 45. Zestawienie sił i środków - wyposażenie w specjalistyczne samochody pożarnicze OSP na terenie gminy Szprotawa

Nazwa jednostki OSP	Zestawienie sił i środków – wyposażenie w specjalistyczne samochody pożarnicze
Długie – KSRG	Samochody: 1.Star 244- 1987 r. 2.DAF FA1300 – 1983 r. 3.Dawoo Nubira – 1998 r. 4. MAN – TGM 18.320 – 2022 r. Jednostka OSP należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i posiada wymagane wyposażenie w sprzęt ratowniczy i gaśniczy.
Siecieborzycze – KSRG	Samochody: 1.Mercedes – Benz –1978 r. 2. Mitsubishi L200- 2021 r. 3. MAN – TGM 18.320 – 2022 r. Jednostka OSP należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i posiada wymagane wyposażenie w sprzęt ratowniczy i gaśniczy.
Leszno Górne - KSRG	Samochody: 1. Iveco Eurocargo – 2017 r., 2. Nissan Picup – 2004 r. 3. Quad CF Moto 520 – 2022 r. Jednostka OSP należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i posiada wymagane wyposażenie w sprzęt ratowniczy i gaśniczy.
Dzikowice	Samochody: 1.Star 266 - 1981 r., 2. Żuk - 1974 r. 3. Ford Transit – 2022 r.
Borowina	Samochody: 1.Peugeot Boxer - 2015 r. 2. Żuk - 1973 r. (przekazany w II połowie roku na Ukrainę) 4. Jelcz - 1993 r. 5. MAN – TGM 18.320 – 2022 r.
Witków	Samochód: 1.Volkswagen Transporter r. 1988 2. Ford Transit – 2022 r.

Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie

⁴⁶ <https://www.gov.pl/web/mswia/ochotnicze-straze-pozarne> (dostęp: 07.08.2024 r.)

5.1.10.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 46. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— jednostki OSP wpisane do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, — brak zakładów przemysłowych o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, — brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie gminy.	— transport drogowy i kolejowy ładunków niebezpiecznych (ryzyko awarii podczas transportu substancji niebezpiecznych).
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — wyposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie gminy, — rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach.	— zdarzenia losowe w zakładach pracy, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: Opracowanie własne

5.2 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego

się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp., które powodują duże szkody i ograniczenia w środowisku. Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego istotne jest przygotowanie gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu.

Prowadzenie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zachodzących zmian klimatu przez samorządy lokalne zależy od działań podejmowanych w skali międzynarodowej, które następnie wytyczają kierunki zmian w zakresie prawa krajowego oraz miejscowego. Gmina może również inicjować i wprowadzać własne rozwiązania.

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,
- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury gminnej,

- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków gminnych, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w mieście (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

W celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego i przeciwdziałania suszy należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Istotna jest także systematyczna konserwacja rowów melioracyjnych oraz działania z zakresu małej retencji obejmujące np. budowę niewielkich zbiorników, oczek wodnych i stawów, ale również zadrzewianie.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację oraz adaptację do zmian klimatu i ograniczenie negatywnych skutków tych zmian.

5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska, oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określone w art. 86 Konstytucji RP.

W szkołach na terenie gminy Szprotawa, przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, przekazywane są informacje z zakresu ochrony środowiska, zbiórki i utylizacja odpadów, czy zajęcia plenerowe. Ponadto, na stronach internetowych zamieszczane są informacje w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- kontynuacja konkursów i organizowanie warsztatów edukacyjnych w szkołach w celu zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców,

- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- tworzenie ścieżek edukacyjnych na terenie gminy i organizowanie zajęć plenerowych dla dzieci i młodzieży w celu ochrony zasobów przyrodniczych,
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, odnawialnych źródeł energii oraz walki ze smogiem podczas imprez plenerowych,
- promowanie transportu zbiorowego i rowerowego.

5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska to pojęcie, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, które nie jest klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.). Rozumiane jest jako zdarzenie, np. emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, których dostanie się do środowiska, prowadzi do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię, należy traktować zdarzenia takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2024 poz. 275), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako zdarzenie inne niż pożar i klęska żywiołowa, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub usunięcie skutków, którego nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez teren gminy, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy potencjalne zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

Konieczne jest rozwijanie systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacja urządzeń infrastruktury energetycznej, modernizacja i budowa infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

5.2.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 poz. 425) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie lubuskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie lubuskim.

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy Szprotawa, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Szprotawa. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populację siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 47. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴⁷	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba zmodernizowanych budynków [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1	Zwiększenie efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynku Biblioteki	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu; Utrudnienia funkcjonowania Biblioteki
		Liczba zmodernizowanych budynków [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1		Termomodernizacja budynku SZDK	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu; Utrudnienia funkcjonowania Domu Kultury
		Liczba zajędni autobusów elektrycznych, którym dostarczono i zamontowano instalacje PV [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1	Zmniejszenie emisji CO ₂ Wzrost udziału energii odnawialnej	Dostawa i montaż instalacji PV na potrzeby zajędni autobusów elektrycznych	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zakupionych autobusów elektrycznych [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	8	Zmniejszenie emisji CO ₂	Zielony transport - zakup autobusów elektrycznych	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wspartych zajędni autobusów elektrycznych [szt.]	0	1		Dostawa ładowarek elektrycznych na potrzeby zajędni	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych;

⁴⁷ Wartość bazowa zadań wynosi „0”, natomiast niektóre z wartości docelowych zostały określone w sposób opisowy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴⁸	Wartość docelowa				
ZAGROŻENIE HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie				autobusów elektrycznych		
		Długość wybudowanej infrastruktury rowerowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	31,5	50,0 ⁴⁸		Rozbudowa infrastruktury rowerowej na terenie województwa lubuskiego w Gminie Szprotawa	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zmodernizowanych budynków [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1	Zwiększenie efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Lesznie Górnym wraz z budową sali sportowej i adaptacją pomieszczeń na oddział przedszkolny	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Długość przebudowanej drogi [m] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	860,59 ⁴⁹	Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Poprawa dostępności komunikacyjno-transportowej poprzez przebudowę ul. Lipowej w Wiechlicach	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość przebudowanej infrastruktury drogowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1,00 ⁵⁰		Przebudowa infrastruktury drogowej w Lesznie Górnym	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu; Oporność społeczna

⁴⁸ <https://mapadotacji.gov.pl/projekty/1534302/> (dostęp: 08.08.2024 r.)

⁴⁹ <https://ezamowienia.gov.pl/mp-client/search/list/ocds-148610-27bfe899-1295-11ef-a7f7-6221b72ad4fc> (dostęp: 08.08.2024 r.), dane z Urzędu Miejskiego w Szprotawie

⁵⁰ <https://ezamowienia.gov.pl/mo-client-board/bz/p/notice-details/2024%2FBJP%2000307042%2F01> (dostęp: 08.08.2024 r.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴⁷	Wartość docelowa				
								wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość rozbudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1,235 ⁵¹		Rozbudowa drogi nr 103573F w Szprotawie – IV etap	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość przebudowanej i rozbudowanej infrastruktury drogowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1,4 ⁵²		Przebudowa z rozbudową infrastruktury drogowej na Osiedlu Piastowskim w Szprotawie	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
GOSPODAROWANIE WODAMI	OSIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD	Liczba dokumentów planistycznych, w których uwzględniono mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego oraz tereny zagrożone podtopieniami [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	Według potrzeb	Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodziami i podtopieniami	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Szprotawa	Nieaktualność map
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Liczba skontrolowanych nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej [szt.]	0	Według potrzeb	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na	Gmina Szprotawa	Nieregularna kontrola nieruchomości

⁵¹ https://szprotawa.pl/PL/3448/Informacje_o_projekcie/ (dostęp: 08.08.2024 r.)

⁵² https://szprotawa.pl/PL/3452/Informacje_o_projekcie/ (dostęp: 08.08.2024 r.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴	Wartość docelowa					
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie			wodnej i kanalizacyjnej	obszarach nieskanalizowanych			
		Liczba rozbudowanych i przebudowanych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1		Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Wiechlicach	Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu	
		Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	123,1	128,1		Rozbudowa sieci kanalizacyjnej wraz z przepompowniami ścieków w Wiechlicach	Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu	
		Liczba wybudowanych Stacji Uzdatniania Wody [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1		Budowa Stacji Uzdatniania i rozprzewadzenie sieci w miejscowości Wiechlice (strefa przemysłowa)	Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu	
		Długość wymienionej sieci wodociągowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	18		Modernizacja sieci poprzez wymianę poniemieckiej sieci wodociągowej	Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu	
		Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	według potrzeb		Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy	Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. na podstawie umowy z Urzędem Miejskim w Szprotawie	Nieregularna likwidacja dzikich wysypisk	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	wzrost wartości		Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Gmina Szprotawa	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ^{a)}	Wartość docelowa				
						międzyszkolny Złoty Liść, filmy		
		Liczba systemów odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	1	1	Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Szprotawa	Niska efektywność segregacji odpadów przez mieszkańców
		Liczba zmodernizowanych sortowni odpadów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami	Modernizacja hali do prasowania odpadów, Modernizacja linii sortowniczej, Remonty i rozbudowa pomieszczeń socjalnych, Wykonanie przyłącza energetycznego (znaczne zwiększenie mocy) w celu zapewnienia funkcjonowania sortowni oraz montaż ładowarek elektrycznych do maszyn, urządzeń i pojazdów	Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o. o.	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba zakupionych drzew, krzewów i kwiatów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	według potrzeb	Wzmocnienie istniejących ekosystemów	Zakup drzew, krzewów i kwiatów w celu posadzenia na terenie parków, zieleńców i wzdłuż dróg gminnych	Gmina Szprotawa	Niewłaściwy dobór roślin do lokalnych warunków klimatycznych; Ryzyko zdrowotne roślin
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba syren alarmowych, które poddane będą przeglądom [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	10	Ocena skuteczności działania systemu alarmowego	Przeglądy techniczne systemu syren alarmowych	Gmina Szprotawa	Nieregularne przeglądy techniczne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba wyposażonych jednostek straży pożarnej [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	6	Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych
		Liczba zakupionych samochodów ratowniczo-gaśniczych [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Szprotawie	0	1		Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Leszno Górne	Gmina Szprotawa	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Szacunkowe koszty realizacji zadań własnych Gminy Szprotawa w każdym roku trwania Programu wraz ze źródłami ich finansowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 48. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]							Źródła finansowania	
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		Razem
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIERZCHA	Termomodernizacja budynku Biblioteki	Gmina Szprotawa	1 660 500,00	1 660 500,00 ⁵³	-	-	-	-	-	3 321 000,00	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne
	Termomodernizacja budynku SZDK	Gmina Szprotawa	1 783 500,00	1 783 500,00 ⁵⁴	-	-	-	-	-	3 567 000,00	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne
	Dostawa i montaż instalacji PV na potrzeby zajezdni autobusów elektrycznych	Gmina Szprotawa	453 870,00	-	-	-	-	-	-	453 870,00	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne
	Zielony transport - zakup autobusów elektrycznych	Gmina Szprotawa	23 936 714,98	-	-	-	-	-	-	23 936 714,98	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne

⁵³ <https://www.mbpszprotawa.pl/index.php/projekty/projekt-modernizacji-biblioteki/informacje-o-projekcie> (dostęp: 08.08.2024 r.)

⁵⁴ <https://szdk.pl/index.php/41-1-termomodernizacja-budynku-domu-kultury-w-szprotawie> (dostęp: 08.08.2024 r.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]							Źródła finansowania			
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		Razem		
ZAGROŻENIE HAŁASEM	Dostawa ładowarek elektrycznych na potrzeby zajezdni autobusów elektrycznych	Gmina Szprotawa								378 000,00	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne		
	Rozbudowa infrastruktury rowerowej na terenie województwa lubuskiego w Gminie Szprotawa	Gmina Szprotawa	11 834 304,21	-	-	-	-	-	-	-	11 834 304,21	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne	
	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Lesznie Górnym wraz z budową sali sportowej i adaptacją pomieszczeń na oddział przedszkolny	Gmina Szprotawa	4 971 304,49 ⁵⁵	-	-	-	-	-	-	-	-	4 971 304,49	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne
	Poprawa dostępności komunikacyjno-transportowej poprzez przebudowę ul. Lipowej w Wiechlicach	Gmina Szprotawa	1 931 100,00	1 931 100,00	1 931 100,00	-	-	-	-	-	-	5 793 300,00	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne
	Przebudowa infrastruktury drogowej w Lesznie Górnym	Gmina Szprotawa	1 298 265,00	1 298 265,00	-	-	-	-	-	-	-	2 596 530,00	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne

⁵⁵ https://szprotawa.pl/PL/3460/Informacja_o_projekcie/ (dostęp: 08.08.2024 r.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]							Źródła finansowania		
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		Razem	
GOSPODAROWANIE WODAMI	Rozbudowa drogi nr 103573F w Szprotawie – IV etap	Gmina Szprotawa	11 026 697,71	.	.	.	.	.	.	.	11 026 697,71	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne
	Przebudowa z rozbudową infrastruktury drogowej na Osiedlu Piastowskim w Szprotawie	Gmina Szprotawa	8 189 467,58	.	.	.	.	.	.	.	8 189 467,58	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne
	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Szprotawa	W ramach kosztów opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego							Budżet Gminy		
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	Gmina Szprotawa	W ramach bieżących kosztów administracyjnych.							Budżet Gminy		
	Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Wiechlicach	Szprotawskie Włodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	.	10 000 000,00	15 000 000,00	15 000 000,00	-	-	-	-	40 000 000,00	Budżet Gminy; NFOŚiGW
	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej wraz z przepompowniami ścieków w Wiechlicach	Szprotawskie Włodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	.	.	.	.	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	-	3 000 000,00	Budżet Gminy; NFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]								Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Budowa Stacji Uzdatniania i rozprzewadzenie sieci w miejscowości Wlechlce (strefa przemysłowa)	Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	-	-	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	-	-	6 000 000,00	Budżet Gminy; NFOŚiGW
	Modernizacja sieci poprzez wymianę poniemieckiej sieci wodociągowej	Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	-	1 200 000,00	1 200 000,00	1 200 000,00	1 200 000,00	1 200 000,00	1 200 000,00	7 200 000,00	Budżet Gminy; NFOŚiGW
	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci	Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o. na podstawie umowy z Urzędem Miejskim w Szprotawie	50 000,00	50 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	400 000,00	Budżet Gminy
	Działania edukacyjne: ulotki, informacje poprzez stronę internetową, konkurs ekologiczny międzyszkolny Złoty Liść, filtry	Gmina Szprotawa	1 000,00	1 000,00	2 000,00	2 000,00	3 000,00	3 000,00	3 000,00	15 000,00	Budżet Gminy
	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Szprotawa	7 500 000,00	bd	bd	bd	bd	bd	bd	7 500 000,00	Budżet Gminy
	Modernizacja hali do prasowania odpadów, Modernizacja linii sortowniczej, Remonty i rozbudowa pomieszczeń socjalnych, Wykonanie przyłącza energetycznego (znaczne zwiększenie mocy) w celu zapewnienia funkcjonowania sortowni oraz montaż ładowarek elektrycznych do maszyn, urządzeń i pojazdów	Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o.	-	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	-	-	1 200 000,00	Środki Zakładu Usługowego Zachód Sp. z o.o.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]								Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
ZASOBY PRZYRODNICZE	Zakup drzew, krzewów i kwiatów w celu posadzenia na terenie parków, zieleńców i wzdłuż dróg gminnych	Gmina Szprotawa	40 000,00	40 000,00	45 000,00	45 000,00	45 000,00	45 000,00	45 000,00	305 000,00	Budżet Gminy
			800,00	4 000,00	4 200,00	4 500,00	4 700,00	4 700,00	5 000,00	27 900,00	Budżet Gminy
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Przeeglądy techniczne systemu syren alarmowych	Gmina Szprotawa									Budżet Gminy
	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Szprotawa	500 000,00	bd	bd	bd	bd	bd	bd	500 000,00	Budżet Gminy
	Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Leszno Górze	Gmina Szprotawa	500 000,00	-	-	-	-	-	-	500 000,00	Budżet Gminy; Dofinansowanie UE

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 49. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących Budżet Państwa, Środki własne OUG
7.	GILEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 51. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia: — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko: — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wyższej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂; — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej; Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami; Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami; Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Art przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020 w dniu 29.10.2013 r.	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: — Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich: — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu; Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczenia ich wpływu	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024–2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990; Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii; Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.	
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływanie; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska: — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa; — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska; — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku czystości na terenie gminy; — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami; Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów; Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego; — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)	Cel: dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną; Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15; Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego; Cel: zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂; — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, Cel: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, Cel: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, Cel: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, Cel: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszybsze wykorzystanie ich w gospodarce, Cel: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii; Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej..
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030"	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym: — Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne: — Kierunek interwencji 1.2. – rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Komunikat Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Środowiska	Cele szczegółowe: — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pulapu stężeń ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia; — Dążenie do osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028	W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele: 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: a) 55% dla roku 2025, b) 60% dla roku 2030, c) 65% dla roku 2035, 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów: a) do 30% w roku 2025, b) do 20% w roku 2030, c) do 10% w roku 2035, 5) zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów, 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii; — budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia błędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych; — zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele: — nie pogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Priorytetem IIa PGW na obszarze dorzecza Odry jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w RDW, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych JCW oraz dla obszarów chronionych. Efekt procesu osiągania celów środowiskowych nie został dotychczas w pełni uzyskany. Determinuje to konieczność szczegółowego	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		przeanalizowania przyczyn braku zakładanego postępu w osiąganiu celów środowiskowych oraz przygotowania zaktualizowanego zestawu działań naprawczych dających realną szansę na osiągnięcie celów środowiskowych do roku 2027 dla tych JCW, dla których nadal nie stwierdzono oczekiwanego stanu. Zestaw działań IlaPGW zawiera również działania zmierzające do utrzymania dobrego stanu w tych JCW, które stan ten osiągnęły. W przypadku JCW, dla których został wykazany brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych, przy jednoczesnym spełnianiu przesłanek dla przyznania odstępstw, przygotowane zostały szczegółowe uzasadnienia odstępstw w zakresie konieczności osiągnięcia celu środowiskowego, wymaganych RDW.	
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Cel główny: Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi, — Cel szczegółowy: zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP. Cel główny: Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi, — Cel szczegółowy: redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP, — Cel szczegółowy: redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP. Cel główny: Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: ----- Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodziami i podtopieniami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych, — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, — Cel szczegółowy: wdrożenie systemu analiz powodziowych i zwiększenie jego skuteczności, — Cel szczegółowy: wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, — Cel szczegółowy: zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.	
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Cele szczegółowe: — skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, — zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, — edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, — formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodziami i podtopieniami.
Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Uchwała nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 roku w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030”	Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna: 1. Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku; 6. Rozwój potencjału turystycznego; 7. Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych; Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu:	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdułuż ciągów komunikacyjnych,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		1. Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego; 3. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego; 4. Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu; 7. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: --- Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: --- Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: --- Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, --- Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, --- Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: --- Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: --- Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, --- Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: --- Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, --- Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, --- Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego:
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego	Uchwała nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r.	Cele rozwoju przestrzennego: Cel strategiczny 1. Spójność terytorialna: 1. Zrównoważony rozwój struktury osadniczej regionu w tym rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich oraz rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich zgodnie z ich potencjałem i w oparciu o ich wzajemne powiązania funkcjonalne;	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich; 3. Poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków administracyjnych; 4. Rozwój infrastruktury technicznej, wzmacniającej ład ekologiczny; 5. Rozwój infrastruktury i systemów zapobiegania zagrożeniom.	— Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego (do roku 2027)	Uchwała nr XLIX/703/22 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2022 roku	Cele: 1. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		2. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego; 3. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym; 4. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodziami; 5. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. 6. Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu; 7. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami uwzględniając zrównoważony rozwój województwa. 8. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; 9. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu; 10. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków; 11. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.	— Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdluż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubuskiego	Uchwała nr II/16/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 17 czerwca 2024 r.	Podstawowym celem Programu jest: zmniejszenie liczby osób narażonych na negatywne skutki zdrowotne powodowane hałasem, tj. ograniczenie liczby osób dotkniętych szkodliwym skutkiem hałasu w postaci znacznej uciążliwości, zaburzeń snu i ryzyka wystąpienia choroby niedokrwiennej serca. Cel ten realizowany jest za pomocą określonych w niniejszym programie działań w zakresie ochrony przed hałasem, planowanych do realizacji w latach 2024-2029.	Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Program ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych	Uchwała nr XXII/323/20 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 7 września 2020 r.	Celem opracowania Programu ochrony powietrza jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} oraz poziomu docelowego stężeń B(a)P i określenie działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości powietrza, uwzględniając również katalog działań opracowanych w ramach obowiązującego i realizowanego na terenie województwa lubuskiego Programu ochrony powietrza.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO ₂ , — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.
Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2020-2026 wraz z planem inwestycyjnym	Uchwała nr XXXVI/522/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2021 r.	Wojewódzkie plany gospodarki odpadami mają na celu wdrażanie hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz utrzymania w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska. Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2020-2026 wraz z planem inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych (dalej zwany WPGO 2020-2026) wpisuje się w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie krajowym oraz wojewódzkim.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.
Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego	Uchwała nr 153/2052/16 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 13 grudnia 2016 roku	Głównym celem Programu, jest doprowadzenie do całkowitego usunięcia do 2032 roku wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego poprzez stopniową eliminację tych wyrobów oraz ich bezpieczne unieszkodliwienie	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Energetyki Województwa Lubuskiego	Uchwała nr XLII/485/13 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 28 października 2013 roku	Strategia ta jest wskaźnikiem do planowania i podejmowania decyzji zarówno inwestycyjnych, jak i modernizacyjnych, a także działań edukacyjnych i upowszechniających pożądane zachowania energooszczędne oraz uwzględniające aspekty ochrony środowiska.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej. Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami,
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego na lata 2024-2030	Uchwała nr XLIII. 17.2024 Rady Powiatu Żagańskiego z dnia 28 lutego 2024 r.	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny powiatu i ochrona środowiska: — Kierunek działania 11. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury drogowej, — Kierunek działania 12. Poprawa standardu infrastruktury publicznej, — Kierunek działania 13. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska.	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Program ochrony środowiska dla Powiatu Żagańskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030	Uchwała nr XXXIV.12.2022 Rady Powiatu Żagańskiego z dnia 20 grudnia 2022 r.	Cel 1: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; Cel 2: Zmniejszenie zagrożenia ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego; Cel 3: Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych; Cel 4: Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodzią; Cel 5: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; Cel 6: Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów geologicznych; Cel 7: Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb; Cel 8: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym polegająca na zapobieganiu powstawania odpadów, przygotowania do ponownego użycia, recyklingu i innych metodach odzysku oraz zmniejszenia poziomu składowania masy odpadów komunalnych;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel 9: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz ochrona krajobrazu; Cel 10: Ochrona przed poważnymi awariami przemysłowymi i zagrożeniami naturalnymi oraz minimalizacja ich skutków; Cel 11: Świadome społeczeństwo w zakresie ochrony środowiska.	— Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027	Uchwała nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r.	W związku ze zobowiązaniami państwa polskiego, dotyczącego redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, redukcji zużycia energii finalnej oraz redukcji zanieczyszczeń do powietrza dla Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa zostały wyznaczone następujące cele, których osiągnięcie przewiduje się na rok 2027: - redukcja do roku 2027 emisji gazów cieplarnianych o 4,30% (tj. o 6 891,39 Mg CO₂/rok, wartość odniesienia: 160 280,22 Mg CO₂/ rok), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020 r. - zwiększenie do roku 2027 udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do poziomu 4,73% zapotrzebowania na energię elektryczną (tj. wzrost wyprodukowanej energii ze źródeł odnawialnych o 2 293,30 MWh/rok, wartość odniesienia: 48 459,52 MWh – zużycie energii elektrycznej), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020r. - redukcja do 2027 roku zużycia energii finalnej o 5,75% (tj. o 13 404,89 MWh, wartość odniesienia: 233 001,94 MWh), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020r.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa	Uchwała nr XVI/18/2011 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 września 2011 r.	Celem opracowania Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 roku.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szprotawa	Akt prawny przyjmujący: Uchwała nr XXVI/144/2000 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 czerwca 2000 r. Ostatnia zmiana Studium: Uchwała nr LXI/489/2023 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 28 lipca 2023 r.	Główne cele rozwoju: 1. Podniesienie atrakcyjności miasta i gminy. 2. Likwidacja zanieczyszczeń infrastruktury komunalnej. 3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej. 4. Racjonalna aktywność i wykorzystanie zasobów pozostawionych w Wiechlicach przez Armię Radziecką. 5. Ożywienie rynku pracy przez aktywizację inwestycji usługowych, infrastrukturalnych, pro-ekologicznych. 6. Tworzenie miejsc pracy w powiązaniu z obecną i przyszłą infrastrukturą gospodarczą. 7. Rozwój infrastruktury turystycznej. 8. Restrukturyzacja szkolnictwa. 9. Poprawa warunków życia mieszkańców. 10. Dbłość o stan środowiska naturalnego. 11. Promocja szlaku kajakowego rzeki Bóbr. 12. Aktywacja terenów leśnych w południowej części gminy. 13. Promocja gminy w regionie, kraju i w Europie.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: --- Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: --- Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Źródło: Opracowanie własne

6.3 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji Burmistrza należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych gminy (w ramach budżetu Gminy Szprotawa), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich, czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów. Źródła finansowania poszczególnych zadań zostały wskazane w rozdziale 6.2. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów, czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji. Planowane działania edukacyjne zostały opisane w rozdziale 6.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska.

Do kolejnych instrumentów – strukturalnych zalicza się strategie i programy realizowane na szczeblu gminnym, w ramach których określone są kierunki działań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Dla każdego z zaplanowanych zadań określono podmiot odpowiedzialny za jego realizację. Poza działaniami bezpośrednio realizowanymi przez Gminę Szprotawa, uwzględniono zadania jej jednostek organizacyjnych. W Programie określone zostały również zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne.

Z punktu widzenia realizacji poszczególnych zadań we wdrażaniu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 udział będą brały:

- podmioty odpowiedzialne za realizację planowanych w ramach Programu zadań (Gmina Szprotawa, Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o., Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o.),
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań monitorowanych (GIOŚ, WIOŚ, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, RDOŚ i Powiatowa Państwowa Straż Pożarna).

Ponadto do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie wdrażania Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media (w zakresie informowania i promocji działań prośrodowiskowych),
- szkoły (w zakresie edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe (współudział w realizacji zadań i kształtowania postaw ekologicznych).

Bezpośrednio organem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu jest Burmistrz Szprotawy.

7.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady miejskiej, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030” powinien zostać przygotowany z lat 2024-2025 następny z lat 2026-2027, itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzanie co dwa lata raportu oceniającego postęp wdrażania tegoż programu, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji programu.

Po sporządzeniu raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030, Burmistrz Szprotawy przedstawi efekty podjętych działań Radzie Miejskiej w Szprotawie, a następnie przekaże do wiadomości raport Zarządowi Powiatu Żagańskiego.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które powinny zostać zweryfikowane w trakcie oceny stopnia realizacji zaplanowanych zadań.

Tabela 50. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Przekroczenie stężeń z substancji zanieczyszczających powietrze
ZAGROŻENIE HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Wyniki przeprowadzonych badań hałasu
GOSPODAROWANIE WODAMI	OSIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBRÉGO STANU WÓD	Stan badanych JCWP i JCWPd
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Stopień gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Wzrost liczby przeprowadzonych konkursów ekologicznych
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030 z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 51. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia: — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko: — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂; — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej; Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami; Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami; Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020 w dniu 29.10.2013 r.		Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
		Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: — Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich: — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu; Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczenia ich wpływu	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990; Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii; Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.	
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska: — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzduż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa; — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska; — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)	Cel: dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną; Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15, Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego, Cel: zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, Cel: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, Cel: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, Cel: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, Cel: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszybsze wykorzystanie ich w gospodarce, Cel: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii; Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030"	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym: — Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne: --- Kierunek interwencji 1.2. – rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	— Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: --- Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, --- Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, --- Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: --- Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, --- Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, --- Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: --- Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Komunikat Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Środowiska	Cele szczegółowe: --- Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pulapu stężeń eksplozyjacji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia; --- Dążenie do osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: --- Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, --- Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, --- Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028	W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele: 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: a) 55% dla roku 2025, b) 60% dla roku 2030, c) 65% dla roku 2035, 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów: a) do 30% w roku 2025, b) do 20% w roku 2030, c) do 10% w roku 2035, 5) zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów, 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii; — budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych; — zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele: — nie pogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Priorytetem IIa PGW na obszarze dorzecza Odry jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w RDW, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych JCW oraz dla obszarów chronionych. Efekt procesu osiągania celów środowiskowych nie został dotychczas w pełni uzyskany. Determinuje to konieczność szczególnego	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		przeanalizowania przyczyn braku zakładanego postępu w osiągnięciu celów środowiskowych oraz przygotowania zaktualizowanego zestawu działań naprawczych dających realną szansę na osiągnięcie celów środowiskowych do roku 2027 dla tych JCW, dla których nadal nie stwierdzono oczekiwanego stanu. Zestaw działań IIaPGW zawiera również działania zmierzające do utrzymania dobrego stanu w tych JCW, które stan ten osiągnęły. W przypadku JCW, dla których został wykazany brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych, przy jednoczesnym spełnianiu przesłanek dla przyznania odstępstw, przygotowane zostały szczegółowe uzasadnienia odstępstw w zakresie konieczności osiągnięcia celu środowiskowego, wymaganych RDW.	
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Cel główny: Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi, — Cel szczegółowy: zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP. Cel główny: Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi, — Cel szczegółowy: redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP, — Cel szczegółowy: redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP. Cel główny: Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodziami i podtopieniami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024–2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych, — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, — Cel szczegółowy: wdrożenie systemu analiz powodziowych i zwiększenie jego skuteczności, — Cel szczegółowy: wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, — Cel szczegółowy: zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.	
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Cele szczegółowe: — skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, — zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, — edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, — formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodziami i podtopieniami.
Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Uchwała nr XXVII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 roku w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030”	Cel strategiczny 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna: 1. Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku; 6. Rozwój potencjału turystycznego; 7. Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych; Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna regionu:	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		1. Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego; 3. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego; 4. Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu; 7. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego:
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego	Uchwała nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r.	Cele rozwoju przestrzennego: Cel strategiczny 1. Spójność terytorialna: 1. Zrównoważony rozwój struktury osadniczej regionu w tym rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich oraz rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich zgodnie z ich potencjałem i w oparciu o ich wzajemne powiązania funkcjonalne;	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		2. Zrównowagony rozwój obszarów wiejskich; 3. Poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków administracyjnych; 4. Rozwój infrastruktury technicznej, wzmacniającej ład ekologiczny; 5. Rozwój infrastruktury i systemów zapobiegania zagrożeniom.	— Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównowagony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂,
Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego (do roku 2027)	Uchwała nr XLIX/703/22 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2022 roku	Cele: 1. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		2. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwiększa emitowanym przez środki transportu drogowego; 3. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym; 4. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodzią; 5. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. 6. Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu; 7. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami uwzględniając zrównoważony rozwój województwa. 8. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; 9. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu; 10. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków; 11. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.	— Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubuskiego	Uchwała nr II/16/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 17 czerwca 2024 r.	Podstawowym celem Programu jest: zmniejszenie liczby osób narażonych na negatywne skutki zdrowotne powodowane hałasem, tj. ograniczenie liczby osób dotkniętych szkodliwym skutkiem hałasu w postaci znacznej uciążliwości, zaburzeń snu i ryzyka wystąpienia choroby niedokrwiennej serca. Cel ten realizowany jest za pomocą określonych w niniejszym programie działań w zakresie ochrony przed hałasem, planowanych do realizacji w latach 2024-2029.	Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Program ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych	Uchwała nr XXII/323/20 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 7 września 2020 r.	Celem opracowania Programu ochrony powietrza jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} oraz poziomu docelowego stężeń B(a)P i określenie działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości powietrza, uwzględniając również katalog działań opracowanych w ramach obowiązującego i realizowanego na terenie województwa lubuskiego Programu ochrony powietrza.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO ₂ , — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.
Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2020-2026 wraz z planem inwestycyjnym	Uchwała nr XXXVI/522/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2021 r.	Wojewódzkie plany gospodarki odpadami mają na celu wdrażanie hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz utrzymania w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska. Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2020-2026 wraz z planem inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych (dalej zwany WPGO 2020-2026) wpisuje się w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie krajowym oraz wojewódzkim.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.
Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego	Uchwała nr 153/2052/16 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 13 grudnia 2016 roku	Głównym celem Programu, jest doprowadzenie do całkowitego usunięcia do 2032 roku wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego poprzez stopniową eliminację tych wyrobów oraz ich bezpieczne unieszkodliwienie	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Energetyki Województwa Lubuskiego	Uchwała nr XLII/485/13 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 28 października 2013 roku	Strategia ta jest wskaźnikiem do planowania i podejmowania decyzji zarówno inwestycyjnych, jak i modernizacyjnych, a także działań edukacyjnych i upowszechniających pożądane zachowania energooszczędne oraz uwzględniające aspekty ochrony środowiska.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej. Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej. Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami,
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego na lata 2024-2030	Uchwała nr XLIII. 17.2024 Rady Powiatu Żagańskiego z dnia 28 lutego 2024 r.	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny powiatu i ochrona środowiska: — Kierunek działania 11. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury drogowej, — Kierunek działania 12. Poprawa standardu infrastruktury publicznej, — Kierunek działania 13. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska.	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Program ochrony środowiska dla Powiatu Żagańskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030 Uchwała nr XXXIV.12.2022 Rady Powiatu Żagańskiego z dnia 20 grudnia 2022 r.		Cel 1: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; Cel 2: Zmniejszenie zagrożenia ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego; Cel 3: Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych; Cel 4: Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodzią; Cel 5: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; Cel 6: Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów geologicznych; Cel 7: Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb; Cel 8: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym polegająca na zapobieganiu powstawania odpadów, przygotowania do ponownego użycia, recyklingu i innych metodach odzysku oraz zmniejszenia poziomu składowania masy odpadów komunalnych;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel 9: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz ochrona krajobrazu; Cel 10: Ochrona przed poważnymi awariami przemysłowymi i zagrożeniami naturalnymi oraz minimalizacja ich skutków; Cel 11: Świadome społeczeństwo w zakresie ochrony środowiska.	— Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa do roku 2027	Uchwała nr XXIX/217/2021 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 3 marca 2021 r.	W związku ze zobowiązaniami państwa polskiego, dotyczącego redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, redukcji zużycia energii finalnej oraz redukcji zanieczyszczeń do powietrza dla Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szprotawa zostały wyznaczone następujące cele, których osiągnięcie przewiduje się na rok 2027: - redukcja do roku 2027 emisji gazów cieplarnianych o 4,30% (tj. o 6 891,39 Mg CO₂/rok, wartość odniesienia: 160 280,22 Mg CO₂/rok), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020 r. - zwiększenie do roku 2027 udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do poziomu 4,73% zapotrzebowania na energię elektryczną (tj. wzrost wyprodukowanej energii ze źródeł odnawialnych o 2 293,30 MWh/rok, wartość odniesienia: 48 459,52 MWh – zużycie energii elektrycznej), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020r. - redukcja do 2027 roku zużycia energii finalnej o 5,75% (tj. o 13 404,89 MWh, wartość odniesienia: 233 001,94 MWh), w stosunku do roku bazowego, tj. 2020r.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa	Uchwała nr XVI/18/2011 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 września 2011 r.	Celem opracowania Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 roku.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szprotawa	Akt prawny przyjmujący: Uchwała nr XXVI/144/2000 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 czerwca 2000 r. Ostatnia zmiana Studium: Uchwała nr LXI/489/2023 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 28 lipca 2023 r.	Główne cele rozwoju: 1. Podniesienie atrakcyjności miasta i gminy. 2. Likwidacja zaniedbań infrastruktury komunalnej. 3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej. 4. Racjonalna aktywacja i wykorzystanie zasobów pozostawionych w Wiechlicach przez Armię Radziecką. 5. Ożywienie rynku pracy przez aktywizację inwestycji usługowych, infrastrukturalnych, pro-ekologicznych. 6. Tworzenie miejsc pracy w powiązaniu z obecną i przyszłą infrastrukturą gospodarczą. 7. Rozwój infrastruktury turystycznej. 8. Restrukturyzacja szkolnictwa. 9. Poprawa warunków życia mieszkańców. 10. Dbłość o stan środowiska naturalnego. 11. Promocja szlaku kajakowego rzeki Bóbr. 12. Aktywacja terenów leśnych w południowej części gminy. 13. Promocja gminy w regionie, kraju i w Europie.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji CO₂, — Kierunek interwencji: Wzrost udziału energii odnawialnej, Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wskuź ciągów komunikacyjnych, Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Planowanie przestrzenne uwzględniające ryzyko związane z powodzią i podtopieniami, Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Wzmocnienie istniejących systemów, Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Ocena skuteczności działania systemu alarmowego, — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Zadania inwestycyjne zaplanowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 dla Gminy Szprotawa	13
Tabela 2. Położenie gminy Szprotawa wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	20
Tabela 3. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Szprotawa	23
Tabela 4. Ewidencja tras rowerowych Gminy Szprotawa	34
Tabela 5. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	42
Tabela 6. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	42
Tabela 7. Wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu uzyskane w gminie Szprotawa za pomocą modelowania matematycznego w 2023 roku	44
Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące złożonych przez mieszkańców Gminy Szprotawa wniosków, umów, wypłat oraz zrealizowanych przedsięwzięć – stan na 31.03.2024 r.	47
Tabela 9. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	53
Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$	55
Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	56
Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem	57
Tabela 13. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem	58
Tabela 14. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego na obszarze gminy Szprotawa w 2023 roku	59
Tabela 15. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach drogi krajowej przebiegającej przez teren gminy Szprotawa	60
Tabela 16. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Szprotawa	60
Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	61
Tabela 18. Wykaz stacji bazowych na terenie gminy Szprotawa	65
Tabela 19. Wykaz pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego na obszarze gminy Szprotawa wykonanych w 2022 roku w ramach państwowego monitoringu środowiska	67
Tabela 20. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	68
Tabela 21. Klasyfikacja wskaźników jakości wód monitorowanych w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzecznych na obszarze gminy Szprotawa w 2022 r.	71
Tabela 22. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na obszarze gminy Szprotawa na podstawie wyników badań z lat 2016-2021	72
Tabela 23. Klasyfikacja jakości wód podziemnych na obszarze gminy Szprotawa na podstawie wyników badań z roku 2022	78
Tabela 24. Charakterystyka GZWP zlokalizowanych w obrębie gminy Szprotawa	79
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	86
Tabela 26. Sieć wodociągowa na terenie gminy Szprotawa w latach 2018-2022	87
Tabela 27. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Szprotawa w latach 2018-2022	92
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	93
Tabela 29. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Szprotawa	96
Tabela 30. Aktualna przestrzeń górnicza na obszarze gminy Szprotawa	97
Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	98
Tabela 32. Charakterystyka gleb w punkcie pomiarowym 181	100
Tabela 33. Wyniki przeprowadzonych badań chemizmu gleb na terenie gminy Szprotawa	101
Tabela 34. Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi na terenie gminy Szprotawa	104
Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	106

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Tabela 36. Masa odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości zamieszkałych w latach 2019-2023 [t]	108
Tabela 37. Masa odpadów komunalnych odebranych w PSZOK w latach 2019-2023 [t]	109
Tabela 38. Odpady wysegregowane, które trafiły do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Kartowicach w latach 2019-2023 [t]	110
Tabela 39. Osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przez Gminę Szprotawa w latach 2019-2020	110
Tabela 40. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych przez Gminę Szprotawa w latach 2021-2023	110
Tabela 41. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	116
Tabela 42. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Szprotawa	116
Tabela 43. Charakterystyka rezerwatu przyrody Buczyna Szprotawska	121
Tabela 44. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	138
Tabela 45. Zestawienie sił i środków - wyposażenie w specjalistyczne samochody pożarnicze OSP na terenie gminy Szprotawa	140
Tabela 46. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	141
Tabela 47. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030	147
Tabela 48. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	153
Tabela 49. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	158
Tabela 50. Propozycje wskaźników monitorowania celów	161
Tabela 51. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	163
 Rysunek 1. Położenie Gminy Szprotawa na tle powiatu żagańskiego	20
Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Szprotawa	21
Rysunek 3. Drogi na terenie gminy Szprotawa	33
Rysunek 4. Regiony klimatyczne Polski według W. Okołowicza i D. Martyn	38
Rysunek 5. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla O ₃ , określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi, w województwie lubuskim w 2023 roku	43
Rysunek 6. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego (wskaźnika AOT40) dla O ₃ ustanowionego ze względu na ochronę roślin w województwie lubuskim w 2023 roku	44
Rysunek 7. Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego bezno(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w gminie Szprotawa w 2023 roku, opracowany w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB	45
Rysunek 8. Położenie gminy Szprotawa na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem morza	49
Rysunek 9. Położenie gminy Szprotawa na mapie usłonecznienia na terenie Polski	50
Rysunek 10. Położenie gminy Szprotawa na mapie temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.	51
Rysunek 11. Wyniki pomiarów PEM na terenie gminy Szprotawa	64
Rysunek 12. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Szprotawa	65
Rysunek 13. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy Szprotawa	75
Rysunek 14. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy Szprotawa	76
Rysunek 15. JCWPd na terenie gminy Szprotawa	77
Rysunek 16. Główny Zbiornik Wód Podziemnych na terenie gminy Szprotawa	79
Rysunek 17. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy Szprotawa	81
Rysunek 18. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy Szprotawa	82
Rysunek 19. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną na terenie gminy Szprotawa	83
Rysunek 20. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Szprotawa	84
Rysunek 21. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Szprotawa	85
Rysunek 22. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Szprotawa	95
Rysunek 23. Tereny zagrożone osuwiskami	97
Rysunek 24. Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi na terenie gminy Szprotawa	105
Rysunek 25. Zakres historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie gminy Szprotawa	106
Rysunek 26. Lokalizacja wyrobów azbestowych rozmieszczonych na terenie gminy Szprotawa	112
Rysunek 27. Mapa obszarów leśnych w gminie Szprotawa	117
Rysunek 28. Rezerwat przyrody Buczyna Szprotawska	122
Rysunek 29. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Park Słowiański	123
Rysunek 30. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bobru	124
Rysunek 31. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Szprotawki	125

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szprotawa na lata 2024-2030

Rysunek 32. Obszar Natura 2000 Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka	126
Rysunek 33. Obszar Natura 2000 Małomickie Łęgi	127
Rysunek 34. Obszar Natura 2000 Borowina	129
Rysunek 35. Obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie	130
Rysunek 36. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Potok Sucha”	131
Rysunek 37. Mapa korytarzy ekologicznych 2005	136
Rysunek 38. Mapa korytarzy ekologicznych 2012	137